

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Tractatvs Qvartvs Miscellaneus, De aliis Sacramentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

impedimentum interdicti, quàm defectus jurisdictionis; ac proinde vel utrumque præceptum suam obligandi vim retinet, vel neutrum. Congruam disparitatem non invenio. Nec consequutionem aliter vitari censeo, quàm negando practicè probabilem esse opinionem excusantem ab obligatione audiendi sacrum habentem Bullam Cruciatam, tempore interdicti: ut cum Navairo Soto, & aliis negat Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 88. sect. 6. §. Solet etiam. Nec in his casibus, ut bene ipse ait, cogitur quis uti privilegio; sed hoc supposito, cogitur servare præceptum, si divinum, si humanum, hoc enim discrimen per accidens in præsentia se habet: est siquidem qualis effectus formalis privilegii tollere inhabilitatem, & impedimentum, & hunc, in primo casu

interdicti, necessariò habet, & absque alio usu tollitur excusatio, & consequenter manet obligatio præcepti. Longèque certius esse debet pro illo conclusio, quàm pro confessione reservatorum: quia ultra Bullam requiritur, quoddam pœnitens positivè aliquid efficiat, nempe electionem Sacerdotis, ut jurisdictione ad reservata à Pontifice illi conferatur. Estque manifesta disparitas inter hunc casum, & illum de privilegio interdicti; nam in illo oblato impedimento, nulla postea dispensatio fit in jure, quod in casu confessionis secus fit. Quapropter auctores, qui primum casum practicè probabilem admittunt, nequeunt secundo consequenter dissentire, ne dum improbabilem dicere.

TRACTATUS QUARTUS

MISCELLANEVS, DE ALIIS

SACRAMENTIS.

QVÆSTIO PRIMA.

Virum peccet mortaliter Sacerdos administrans Sacramentum in peccato mortali?

P Ræfens quæstio omnibus Sacramentis communis est, idèquæ illam ad omnia in sequentibus dicenda, præmittere oportere pretium duxi. Ad cujus accuratam decisionem suppono primò, ex communi Doctorum sententia, contra Adrianum, & Martilium, Ministrum Sacramenti conficiendum peccati mortalis, non teneri ad conficiendum, seu ad ministrandum, confessionem præmittere, sed satis esse, quod actum contritionis eliciat. Solum etenim, ad recipiendam Eucharistiam, extat præceptum Christi Domini, procurandi statum gratiæ per confessionem, ut constat ex Tridentino Sess. 13. c. 7.

2. Suppono secundò, quætionem procedere de administrante, & simul conficiente Sacramentum; v. g. Pœnitentiæ, aut Baptismi, non verò de administrante jam confectum, ut Eucharistiam: de hoc enim levior est difficultas. Suppono tertio, confessarium à contritione etiam præmittenda excusari, si extrema necessitas pœnitentis ita urgeat, ut nequeat moraliter se præparare ad contritionem eliciendam: hac enim necessitate occurrente, excusatur ratione impossibilitatis moralis se justificandi absque periculo damnationis æternæ pœnitentis, ut ex communi Doctorum sententia tradit Gaspar Hurtado de sacram. in genere, disp. 4. diff. 9. & cum Lugo, & Agid. Leander disp. 11. q. 104. & 105. Idem ego dicerem in aliis casibus, si præ angustia temporis non posset confessarius ad contritionem se disponere, & alias requirere differre absolutionem, absque gravi sui

Part II.

nora, & infamia apud pœnitentem, qui in noticiam pravi status confessarii devenire posset.

3. Suppono quarto, ex triplici tantum capite posse consurgere obligationem administrandi Sacramenta in statu gratiæ, nimirum ex præcepto divino naturali, semel posita institutione Sacramenti, vel ex præcepto divino positivo, vel ex humano Ecclesiastico. His positis. Difficultas est, utrum quando Minister Sacramenti potest moraliter actum contritionis elicere, seu per confessionem justificari, teneatur unum ex his præmittere, ut possit licitè Sacramentum conficere, seu administrare?

S. I.

Autorum sententia.

4. P Rima, & communis Theologorum sententia affirmat, teneri sub mortali, talemque obligationem consurgere ex præcepto divino naturali. Ita Vazquez tom. 2. in 3. p. disp. 136. cap. 1. ubi ait, esse constans, & indubitatum apud Scholasticos, quemlibet ministrum consecratum, qui in statu peccati mortalis Sacramentum conficit, peccare mortaliter. Et P. Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 16. sect. 3. §. ultimo addenda est ratio. Ubi inquit, dubitari non posse, esse in Ecclesia præceptum prohibens ejusmodi administrationem in peccato mortali. Et Agidius Coninch de sacram. q. 64. num. 24. art. 6. dicens in hoc fere omnes convenire. Et contrariam sententiam esse improbabilem, inquit Leander à Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 4. quest. 9. Petrus de Ledesma, Turmanus, & Diana eos citans p. 10. tract. 16. resol. 27.

5. An verò ultra præceptum naturale divinum, detur etiam positivum divinum, vel humanum? Non conveniunt Doctores, Vazquez, & Suarez ubi supra affirmant, dari etiam præceptum humanum in jure Canonico contentum: contra verò Coninch, loco allegato ait: Fere convenire inter Docto-

Mm 2

763,

res, hanc obligationem consociendi Sacramenta in statu gratiae non oriri ex aliquo praecepto positivo: nullum enim tale extat. Idem sentit Hurtado diffin. 9. citata. Ubi ait: Non esse prohibitum iure aliquo positivo humano, aut divino. Et quod tale praeceptum non sit divinum positivum, docet etiam Vazquez supra cap. 2. dicens, esse indubitatum apud omnes Scolasticos.

6. Secunda sententia absolute asserit, nullum esse praeceptum, nec naturale, nec positivum, divinum, vel humanum obligans administrare, seu conficere Sacramentum in statu gratiae, ac proinde Sacerdotem administrantem, seu conficientem in statu peccati mortalis, non peccare mortaliter. Ita expressè Croulers in Regulam Sancti Francisci, lect. 21. fol. 680 quem adducit Diana 6. p. tract. 6. Miscell. resol. 53. & quidam vir doctus, quem tacito nomine refert Navarrus infra citandus, & alii apud Turrianum in selectis, & apud Ludovicum de San Juan, quest. 5. de Sacrament in genere, art. 1. dub. 1. conclus. 1. Ubi de hac sententia loquens, ait: * Sè que anda muy valida en algunos. * Illam sequuntur Llamas 1. par. sua methodi cap. 1. §. 5. pag. 4. & p. 2. cap. 2. §. 12. pag. 160. Ortiz in Sum. cap. 19. de 4. praecept. communivis, §. 3. fol. 183. Ubi ait: * El conflagra este Sacramento, y el darle à quien le recibe, si estas obras haze el Sacerdote en pecado mortal, no peca mortalmente. * Et Ludovicus de San Juan, quest. 8. de Penit. art. 1. dub. 1. disp. 2. pag. 503. & 504. retractans, quod dixerat quest. 5. de Sacram. in genere, art. 1. dub. 1. conclus. 1. ubi enim hanc opinionem vocavit. * Cosa harto miserable, y digna de llorar. * Et tamen postea quest. 8. citata, dicit: * Administra Sacramento en pecado mortal, no perdonado por la confesion, ò contricion, no es pecado mortal. *

7. Hanc sententiam esse probabilem, responderunt consulti viri doctissimi. Et novissime dicit esse probabilem Marcus Vidal in Arca vitali, tit. de Ministro Sacramenti, inquisition. unica, num. 69. & 75. Ubi cum contrariam sequatur, concludit: * Attamen opposita etiam mihi probabilis videtur, quam apertè docet Croulers apud Dianam part. 6. tract. 6. resol. 13. legite illum, qui ad objecta in contrarium doctè respondet. * Hæc Vidal, cui faciunt Fr. Christophorus à Sancto Josepho infra citandus, & alii recentiores, & plures Doctores apud Dianam part. 5. tract. 13. resol. 63. asserentes, Episcopum conficientem chrismam, aut consecrantem Ecclesiam in peccato mortali, non peccare mortaliter. Tenuerunt etiam hanc sententiam (ut refert Sayrus de Sacramentis, lib. 2. cap. 7. art. 2.) Ledesma 1. par. quest. 5. art. 6. & Henricus de Gandavo in quodlibet 6. quest. 30. affirmantes, posse Sacerdotem existentem in mortali ministrare, sine novo peccato, alia Sacramenta præter Eucharistiam, etiam extra casum necessitatis, dum tamen commodè aliis haberi non possit qui loco illius illa ministret.

8. Et saltem quod non sit praeceptum naturale, innuit esse probabile Agidius supra, dum ait: Ferè omnes in partem contrariam convenire. Particula enim ferè aliquos excludit. Et Suarez id manifestè sentit, qui a partem, quam sequitur, ait, esse verisimiliorem; ac proinde contrariam iudicat verisimilem juxta commune Theologorum sensum. Rursus, non esse expressum praeceptum, quo prohibeatur administrare Sacramenta in peccato mortali, docent Navarrus de Penit. disp. 6. num. 10. §. Ad secundum, & Granado tract. 6. disp. 15. nu. 7. cujus hæc sunt verba: * Quod Minister peccet mortaliter in admini-

strandis Sacramentis cum conscientia peccati mortalis, non est adeò explanatum, attenta efficacia rationis, licet certum sit propter auctoritatem.

9. Horum tamen aliqui existimant, Ministrum existentem in mortali, licet non teneatur se jubere ad conficiendum Sacramentum, tenei tamē dare aliquem actum displicentiae de peccato. Ita Christophorus à S. Josepho tom. 1. recept. quæst. dub. 18. de Sacram. num. 2. fol. 304. Ubi ait: * Temperanda est opinio hæc, quod Sacerdos debet habere aliquem dolorem suorum peccatorum, quem si non habeat, non erit nisi veniale sic ministrare, non verò mortale, ut novissime docet Croulers. * Sic ille, retractans, quod dixerat de peccato, dub. 12. num. 9. & 10. ubi hanc opinionem probabilē esse scripsit, fol. 38. Idem sentit Ludovicus de San Juan supra quest. 8. citata, ubi post alia ait: * De lo dicho se sigue, que aunque el dicho Ministro no sea obligado à tener contricion, à lo menos lo està à no tener complacencia actual, y à tenergun proposito de arrepentirse. * Alios supradictos minime refert Leander à Sacramento tom. 1. tract. 1. de Sacram. in genere, disp. 4. q. 9. ubi asserit, aliquos recentiores, quos ipse in suis manuscriptis legit, asserere, non esse omninò improbabile, non peccare mortaliter Ministrum solemniter, ministrando in peccato Sacramenta, dummodo prius eliciat (si temporariū urgeat) actum attritionis, aut habeat aliquam displicentiam peccati à se commissi. Quod sentit Doctor Joannes Sanchez vir doctissimus, & Selectis disputationibus satis notus. Verum, si tunc admittatur, non requiri contritionem, nec confessionem, per quam ad statum gratiæ restituitur, non apparet fundamentum ad asserendum sub gratia præcepto, necessariam esse attritionem, & non sufficere carere complacencia actuali de peccato. Et ita sentunt viri doctissimi à me consulti, & non excedit culpam venialem dicit Christophorus à Sancto Josepho ubi supra.

S. II.

Non datur praeceptum positivum humanum prohibens Ministrum conficere Sacramentum in statu peccati mortalis.

10. **P**raeceptum prohibens administrationem plenam Sacramentorum, in mortali, non est divinum positivum ex sola Dei voluntate impositum, ut indubitatum apud omnes Scholasticos ponit (ut diximus) Vazquez supra disp. 156. cap. 1. Cum enim tale divinum praeceptum nullibi pressum sit, nullusquè sit Scripturae locus, ubi contineatur, aut in quo Patres, & Concilia detestati verint, contineri abique fundamento adstruere poterint. Tota igitur difficultas de praecepto humano positum: & licet, teste Agidio, ferè commune sit inter Doctores, non extare humanum praeceptum, repetitum tamen duxi, examinare decreta, & quibus adversarii illud adstruere conantur.

11. Ex jure igitur Canonico praeceptum positivum humanum probant primo Suarez, & Vazquez supra ex cap. ultimo de temporibus ordinationum. Ubi Gregorius IX. sic habet: Sacerdotes, vel alii Clerici, qui per-

reatum adulterii, homicidii, vel falsi testimonii, bonum conscientia recte perdidit: respondemus, quod si proposita crimina ordine judicio comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debent hi (præter reos homicidii) post penitentiam, in iam susceptis, vel suscipiendis ordinibus impediri; qui si non penituerint, monendi sunt, & sub interminatione divini iudicii obtestandi, ut in testimonium sue damnationis, in susceptis etiam ordinibus, non ministrent.

12. Verum quis non videat, verba prædicta non convincere intentum in illis enim Pontifex non loquitur de Sacerdotibus, sed de aliis etiam Clericis, ut constat: inquit enim, Sacerdotes, vel alii Clerici, & hos omnes ait Pontifex, obtestandos sub interminatione divini iudicii, ut in testimonium sue damnationis, in susceptis ordinibus non ministrent. Ergo si ex his verbis colligitur, Sacerdotes graviter delinquere in administratione Sacramentorum, planè etiam convincitur, alios etiam Clericos non Sacerdotes graviter delinquere, si in statu peccati mortalis, in susceptis ordinibus ministrent: & consequenter Diaconos, & Subdiaconos peccaturos mortaliter canentes solemniter Epistolam, vel Evangelium in statu peccati mortalis; quod mordicus negant Suarez supra sect. 3. & Vazquez hic cap. 4. & 5. Villalobos, Valencia, Coninch, & alii, quos refert, & sequitur Diana 3. præst. 4. resol. 195. Imò nec venialiter peccare, contendunt Suarez, & Vazquez locis supra relatis. Item Quesnarij, & alii Clerici minorum Ordinù, graviter etiam peccarent, si in statu peccati mortalis suo munere fungerentur, quod, ut bene Coninch supra dub. 1. n. 41. videtur incredibile.

13. Propter hæc fortasse Vazquez supra cap. 4. n. 49. facit, prædictum Gregorij decretum valde difficile esse Quapropter illud ita explicare contendit, Sacerdotibus prohibetur ministratio, aliis vero a censuris ad alios ordines. Verum hæc explicatio omnino violenta est; quia de Sacerdotibus, & aliis Clericis loquitur Pontifex, cum inquit: *Per in testimonium sue damnationis in susceptis etiam ordinibus non ministrent.* Ergo omnibus æquè prohibetur ministratio in statu peccati, ergo vel omnibus graviter vel nemini.

14. P. Suarez disp. 16. sect. 3. §. De aliis vero duobus ministris, respondet, prædictum juris textum non condere novam legem positivam, sed tantum explicare naturalem. Bene: sed si id ipsi demus, malè quidem ex hoc textu, contendit probare præceptum positivum humanum. Rursus lex naturalis per talem textum explicata, æquè comprehendit Sacerdotes, & alios Clericos, ut ex ejus verbis constat: sed hos non obligat sub mortali, ut concedit Suarez, ergo neque illos. Igitur, ex hoc capite juris, nulla obligatio gravis, nec naturalis, nec humana induci potest.

15. Melius igitur Coninch ubi supra absolute negat, in prædicto textu contineri præceptum. Nihilominus, inquit, jure optimo Pontifex addidit verba illa: *Ne in testimonium sue damnationis ministrent,* quia cum ipso suo ministerio, profiteantur sanctitatem, testantur malè viventes, se dignos esse condemnatione. Sicut communiter dicere solemus, religiosum malè viventem à suo habitu condemnari: qua phrasi usus est Apost. ad Rom. 2. dum ait: *Se ipsos condemnare, qui faciunt, quæ in aliis damnant.* Facit ad hæc, penitentiam exactam à Pontifice, ut Sacerdotes peccatores in suis ordinibus ministrent, non esse contradictionem, seu dolorem de peccatis, sed penitentiam adjunctam, ut explicat ibi Glossa. Ex hoc igitur

Part II.

textu desumi nequit argumentum, ad probandum præceptum positivum humanum administrandi in statu gratiæ Sacramenta.

16. Secundo probant Vazquez, & Suarez ex cap. ultimo de cohabitatione Clericorum, & mulierum. Ubi Gregorius IX, dicit: *Quemlibet Sacerdotem pro mortali peccato, quoad se ipsum esse suspensum.* Quod, ait Suarez, non contingit, quia speciali Ecclesiæ censura affectus, seu impeditus sit; sed quia ratione sui status, & peccati impeditus est. Cæterum in hoc capite, ut ex terminis liquet, non imponitur præceptum, sed ad summum supponitur. Pontifex enim sic ait: *Verum, & si quemlibet pro mortali peccato quoad se ipsum confiter, esse suspensum, non debet tamen in officijs evitari.* Hæc autem verba, qualemcumque insinuant obligationem, non eam de novo imponunt, sed supponunt. Peperam igitur adducuntur, ad probandum præceptum positivum humanum ibi injungi.

17. Respondeo secundò, in hoc capite tantum esse sermonem de Sacerdotibus celebrantibus, non de administrantibus alia Sacramenta, ut constat ex contextu. Casus enim sic se habet. Aliqui Clerici prolapsi fuerant in fornicationem: quæsitum fuit à Pontifice, utrum eorum officium esset audiendum, antequam peniterent? Et Pontifex respondit: *Verum, & si quemlibet pro mortali peccato quoad se ipsum confiter, esse suspensum, non debet tamen in officijs evitari.* Illud enim officium, de quo interrogatur Pontifex, an sit audiendum ante penitentiam, non potest aliud esse, quam officium, seu sacrificium Missæ; quia de nullo alio potest proprie dici, quod audiatur à fidelibus, & quod existens in peccato sit quoad se ipsum suspensus ad illud ministrandum. Ergo quod in hoc capite, decernit Pontifex, est, Sacerdotem existentem in mortali non posse celebrare; si verò celebraverit, non debere ejus officium Missæ vitari, sed posse à fidelibus audiri.

18. Unde Lugo de Sacramentis, disp. 2. sect. 9. nu. 146. rectè notavit, utrumque textum à Vazquez adductum, pariter contra ipsum Vazquez pugnare: ac proinde responder, fortasse in his textibus sermonem esse de toto officio, & exercitio Clericorum, quod etiam in non Sacerdotibus non poterat totum esse absque culpa gravi, quia, juxta antiquos Canones, Ministri saltem altaris communicabant in Missa solemniter multis probat Suarez de Eucharist. disp. 69. sect. 3. Quo casu verum est, (ait Lugo) quod per quodlibet peccatum mortale erant Ministri suspensi ab exercitio completo, & integro suorum ordinum. Probat tertio Suarez pluribus Patrum testimoniis, quæ lubens omitto, quia illis optimè respondet Vazquez supra, convincens, non agere de digna Sacramentorum administratione.

19. Ex dictis clarè constat, nullum in jure Canonico contineri præceptum, prohibens Ministris consecratis Sacramentorum administrationem, in statu peccati mortalis.

(*)

M m 3

§. III.

§. III.

Quid de præcepto naturali Divino?

20. **N**egant tale præceptum Doctores omnes pro secunda sententia citati. Fundamentum fortasse erit, quia non est certum ex Ecclesiæ declaratione, ejusmodi præceptum existere, & aliunde nulla adducitur ratio in contrarium, cui non respondeatur probabiliter: ergo probabile est, non dari præceptum naturale divinum. Discursus videtur legitimus: antecedens probatur discurrendo per singulas.

21. Prima est Cajetani, quam amplexantur Suarez supra, & Thom. Sanchez lib. 2. de Matrim. disp. 6. n. 4. qui existimat, præceptum naturale graviter obligans ad conficiendum Sacramentum in statu gratiæ inde consurgere, quod Minister sit per aliquod Sacramentum consecratus ad illud munus obeundum. Hanc verò rationem latè impugnat Vazquez disp. 136. citata, cap. 2. nec video, quomodo Suarez in illa quiescere possit. Quia consecratio Ministri non inducit obligationem jure naturæ, ut patet: nam Diaconi, & Subdiaconi sunt consecrati ad celebrandum solemniter Evangelium, & Epistolam; & tamen ipsi sunt Suarez, cum aliis, ne veniant, quidem peccare existimat, licet in statu peccati mortali canant. Secundo, quia Sacerdos in sua ordinatione non magis consecratur ad baptizandum solemniter, quam ad baptizandum sine solemnitate: solemnitas enim est purè juris Ecclesiastici; obligatio autem ministrandi Sacramenta in statu gratiæ, quæcumque illa sit, oritur per se, & intrinsicè ex substantiali ritu, ipsiusque Sacramenti sanctitate. Et sanè incredibile videtur, quod solemnitas accidentaliter juris Ecclesiastici omnino extrinseca Sacramento possit per se Ministri sanctitatem, quam Sacramentum ipsum per se non exigit: sed Sacerdos in peccato mortali baptizans sine solemnitate non peccat mortaliter, ut tenent Durandus in 4. dist. 5. q. 2. art. 1. Valentia de Sacramentis in genere, disp. 3. q. 5. punct. 1. & cum S. Thoma, Richardo, Sylvestro, Cajetano, Soto, & aliis docet Suarez disp. 16. citata, §. Nihilominus. Ergo ex eo, quod Minister sit consecratus ad aliquod munus obeundum, non benè deducitur gravis obligatio, jure naturæ ministrandi in statu gratiæ. Et ita expressè tradit Castro Palao tom. 4. de Penit. tract. 18. disp. unica, punct. 5. n. 11.

22. Secunda ratio est Sancti Thomæ, qua utuntur Vazquez supra cap. 3. & Meratius tract. de Sacramentis, disp. 8. sect. 2. qui præceptum naturale ex eo probant, quod Minister Sacramenti debet conformari sanctitati ipsius Sacramenti, quod conficit, & ejus primario Auctori, cujus, ut principalis agentis, instrumentum est, ejus nomine agens, & vice fungens: ad hoc autem requiritur status gratiæ, cum tam Deus, quam Sacramentum sanctum sit. Verum hæc ratio faciliè etiam infringitur ex dictis, quia Sacerdos baptizans sine solemnitate, est minister Sacramenti, & justificationis; & tamen non tenetur sub mortali se conformare sanctitati Sacramenti, neque ejus primario agentis, cujus est Minister, instrumentumque, ut docent Doctores numero præcedente citati. Igitur ratio conformitatis non sufficit ad inducendum præceptum naturale, de quo disputamus. Urgetur ex D. Thoma in 4. dist. 5. quest. 2. art. 2. ad qu.

4. Ubi non incertum, sed tanquam probabile tra-

dit, Ministerium Baptismi debere esse in statu gratiæ. Ad quartam inquit, quæ sit dicendum, quod quæque in peccato mortali exstans exhibet se Minister Ecclesiæ, etiam in quocumque spirituali peccato, secundum quorundam opinionem satis prohibetur, & ideo Sacerdos baptizans cum solemnitate Ministerium Ecclesiæ se exhibens peccat mortaliter. Quibus videtur relinquere probabile contrarium.

23. Secundò impugnat: quia laicus baptizans in casu necessitatis est minister Baptismi ex institutione Dei, ejusque auctoritate instructus minister, ut ipse Vazquez fatetur supra cap. 3. num. 31. & citat D. Thomas in 4. dist. 17. quest. 3. art. 3. quest. 2. n. 1. * Baptismus, qui est Sacramentum necessitatis debet duplicem Ministerium. * Et tamen laicus non tenetur sub mortali se conformare sanctitati Sacramenti, & ejus primario agentis, cujus est instrumentum, ut præter Doctores pro Sacerdotibus citatos, item Granado, Henriquez, Prepositus, Cabrera, & alii quos refert, & sequitur Diana 5. p. tract. 3. r. 15. §. 2. go ex eo, quod Sacerdos sit Minister Sacramenti non inferitur, debere esse in statu gratiæ ad illud ministrandum, seu conficiendum. Nec Vazquez negare poterit, hoc esse probabile, cum tot, tamque Doctores docuerint. Denique prædictæ rationes debent enervari in Sacramento matrimonii, in quo conjuges sunt ministri talis Sacramenti, & justificationis, & tamen quatenus administrant in peccato mortali, non peccant mortaliter, ut cum Soto, Ledesma, & aliis docet Thom. Sanchez supra, & cum Suarez, Bonacina, & Coninch, putat probabile. Ubi supra. (secus, quatenus in peccato mortali suspensum, quod improbabiliè negavit aliqui, sed in Sum. antiqua, verbo Sacramentum, n. 1. ut occurrit in Sum. correctæ per Victorem.) Minus igitur probabile, Minister Sacramenti, ex eo, quod talis sit, non teneri sub mortali se conformare Sacramento, nec ejus auctori, ac proinde ex hoc capite non probari, debere conficere in statu gratiæ.

24. Tertia ratio est Cardini de Lugo disp. 8. de sacram. sect. 9. num. 141. qui totam obligationem determinandam ait ex gravitate & sanctitate actionis, qua Sacramenta conficiuntur, & qua minister operatur in persona Christi, mediante qua, operatur gratiam habitualement. Verum, rationem istam non sufficere ad inducendam obligationem gravem, affirmant omnes, qui excusant à mortali culpa Sacerdotes, & eos administrantes baptismum in mortali, etiam si sint commode à actu contritionis elicerent. Item omnes, qui excusant à mortali conjuges administrantes Sacramentum matrimonii in statu peccati mortali in utroque enim casu concurrunt gravitas, & sanctitas actionis, qua Sacramenta conficiuntur, & qua Minister operatur in persona Christi gratiam habitualement; & tamen non inde oritur obligatio gravis. Inficiari igitur non poterit Lugo, esse probabile, colligi ex hoc fundamento gravem obligationem conficiendi Sacramenta in statu gratiæ.

25. Quarta, & ultima traditur à Coninch de sacramentis, art. 6. num. 32. ubi ait, obligationem ministrandi Sacramentum in statu gratiæ, oriri potius ex sanctitate, & dignitate ipsius Sacramenti, quam ex minister meritis, & sanguinem Christi dispensat; idque in persona Christi, quæ immediate substat, ita ut sit unus agens cum ipso. Secundario vero, quod Minister sit singularis, quod aliquod Sacramentum consecratur ad tale munus Congessit Coninch utramque rationem, quæ una sine altera non judicavit sufficientem ad obligandum

S. IV.

Objectionibus fit satis.

nem gravem inducendam, ut constat ex doctrina, quam tradit *suprà* num. 37. Sed facile impugnatur; quia hæc secunda ratio est omnino diversa: ergo quod ex unaquaque seorsim per se colligi non potest, neque ex utraque simul colligitur. Ita in simili argumentatur Valquez *disp. 136. citata, cap. 2. num. 17.* Præterea dispensans Eucharistiam antea consecratam, dispensat realiter corpus, & sanguinem Christi: & consequenter Christi personam in munere sustinet, & exercet actum, ad quem specialiter est consecratus, ut expressè fatetur Coninch; & tamen ministrans Eucharistiam in mortali, non peccat mortaliter, ut docent Valquez *suprà* cap. 3. num. 39. Meratius de Sacramento *disp. 8. sect. 2. num. 8.* Joannes dela Cruz, Henricus, uterque Ledesma, Cabrera, & alii, quos sequitur Diana 2. p. tract. 3. *dissecellum. resolut. 13.* Ergo ex duplici ratione allata, simul sumpta, non deducitur gravis ministrandi obligatio, seu Sacramenta conficiendi in statu gratiæ. Denique impugnatur, quia Sacerdos baptizans sine solemnitate dispensat merita Christi; id quæ in persona Christi, & singulariter est consecratus ad tale munus, ut etiam concedit ipse Coninch, & tamen non peccat mortaliter ministrando in mortali, ut plures *suprà* citati docent. Ergo hæc secunda ratio insufficiens est, ad obligationem gravem inducendam.

26. Quæ hucusque congestimus, videri possent alicui efficere probabile, non esse præceptum naturale graviter obligans ministrare, seu conficere Sacramenta in statu gratiæ; nam cum præceptum naturale sit ipsa ratio naturalis obligationem inducens, & probabile sit, nullam esse rationem naturalem, quæ talem obligationem inducat, ut singulas expenderes probavimus; probabile etiam erit, nullum esse præceptum naturale. Tunc maxime, quia ubi non constat de præcepto, non est facile imponenda obligatio sub mortali, ut bene advertit Suarez *suprà* *disp. 26. sect. 3. §. De aliis vero.* Ulterius, negari non potest, dubium saltem ex dictis effici tale præceptum naturale, sed in dubio, an sit præceptum, nemo illo tenetur, ut docent Sanchez in *Sum. cap. 10. num. 37.* Salas 1. 2. *quest. 21. tract. 3. disp. unica, sect. 2. num. 258.* Suarez tom. 5. in 3. p. *disp. 40. sect. 3. num. 15.* Henriquez lib. 8. de Eucharistia, cap. 45. num. 3. in *Gloss. litt. P. P. S. a verb. Dilectum, num. 2.* Ergo probabile est, ex præcepto divino, & naturali neminem sub mortali teneri administrare Sacramenta in statu gratiæ. Quod autem tale præceptum naturale sit dubium, præter dicta, suadet auctoritas Navarri, & Granados: illius, dum ait, non esse expressum; & huius, dum inquit, non esse adeo exploratum, attenta efficaciterationis, licet certum putet propter auctoritatem: forte aliud dicturus, si auctoritatem expendisset, quam pro contraria sententia adduximus. Denique huius sententiæ probabilitas muniri videtur ex doctrina Verricelli tom. 1. *quest. moral. tract. 2. q. 3. num. 4.* dicentis: * Signum probabilitatis intrinsecæ esse, quando Doctores communis sententiæ discordantes sunt in probanda sua opinione, & alii aliorum rationes, & fundamenta evertunt; quia tunc signum est ea fundamenta non convincere, & sic admitti posse probabilitatem oppositæ sententiæ. * Auctores autem non convenire in probanda communi sententia adstruente gratiæ statum necessitate præcepti requisitum ad Sacramentorum administrationem, sed alios aliorum fundamenta evertere, constat ex hæcenus dictis; & magis constabit ex solutione argumentorum, quibus communis sententia nititur.

27. Objicies primò, Augustinum lib. 2. contra Epistol. Parmeniani, cap. 10. post medium. Ubi inquit: Omnia Sacramenta cum obfint indignè tractantibus, profunt tamen per eos dignè sumentibus. Igitur supponit Augustinus, & dari præceptum naturale ministrandi, conficiendique Sacramenta in statu gratiæ. Verum, quod ex Augustini verbis, suaderi non possit gravis obligatio, probatur: quia solum dicit obesse indignè tractantibus, non verò obesse graviter: ergo non est, cur nos id asseramus. Dicis, id deduci ex gravitate materiæ. Sed contra argumentor à paritate. Quia licet Nicolaus Papa in cap. ultim. 25. *quest. 8.* dixerit, adulterum Sacerdotem ministrando Sacramentum Eucharistia, se tantummodo ledere, & unde alii commodum exhibet, inde sibi dispendium præbere, nihilominus plures Doctores, quos *suprà* citavimus, docent, talem Sacerdotem non peccare mortaliter; & tamen dubitari non potest, materiam esse gravissimam: igitur idem in primo casu dicere tenentur. Si enim verba illa Pontificis: se ledere, sibi dispendium præbere: non inducunt obligationem gravem; quare illam inducent illa August. obesse indignè tractantibus: majoris enim ponderis non est verbum obesse, quàm ledere, & dispendium præbere.

28. Præterea si verba Augustini aliquid probant, planè etiam convincunt, tam Sacerdotes, quàm laicos administrantes Baptismum in peccato mortali, peccare mortaliter (imò de huius Sacramenti administratione loquebatur Parmenianus in sua Epistola, contra quam scripsit Augustinus) & tamen laici in statu peccati mortalis, seu indignè hoc Sacramentum tractantes, non peccant mortaliter, ut cum Div. Thoma, Cajetano, & Soto fatetur Suarez *disp. 16. citata, sect. 4. §. Nihilominus.* Igitur ex testimonio Augustini non bene inferitur obligatio gravis ministrandi, seu conficiendi Sacramenta in statu gratiæ.

29. Testimoniis igitur Augustini, & Nicolai Papæ responderi potest; vel ipsos loqui de ministrantibus in peccato mortali actuali (ex hac enim administratione novam culpam mortalem contrahi, docent plures huius sententiæ patroni, ut *infra* videbimus.) Secus verò de ministrantibus in peccato habituali, in quo longè minor indecentia reperitur. Vel si mavis, respondere poteris, (juxta sententiam quorundam *suprà* relata, asserentem, bonam conscientiam ministri non esse debitam Sacramento, nisi secundum quamdam decentiam) solum intervenire culpam venialem in tractatione indigna Sacramenti, quando indignitas tantum provenit ex defectu gratiæ habitualis ministri: licet enim ministratio Sacramenti sit materia gravissima in ordine ad effectum gratiæ, quam confert suscipienti, non verò talis est in ordine ad exigendum statum gratiæ ex parte ministri, ut constat in administratione Baptismi à laico, & patet ex dictis.

30. Objicies secundò plura scripturæ loca, in quibus naturale præceptum contineri videtur, ut *Malac. 51.* Mandamini, qui fertis vasa Domini. *Levitici 21.* Incensum enim Domini, & panes Dei sui offerunt, & ideo sancti erunt Deo suo. Et cap. 22. Omnis, qui accersit ad ea, quæ consecrata sunt, in quo est immunditia, peribit coram Domino. Et *Exodi 19.* Sacerdotes, qui accedunt ad Dominum sanctificantur, ne percussas eos. Cæterum in his, Mm 4 & simi-

& similibus locis interdum esse sermonem de immunditia, & sanctificatione legali, seu ceremoniali, faterur expressè Suarez *suprà* sect. 3. citata, eademque videtur esse de omnibus ratio, qua fortè ductus Vasquez eis non utitur ad suam conclusionem probandam.

32. Objicies tertio. Administrare Sacramenta in statu peccati actualis; verb. grat. cum proposito, seu affectu actuali peccandi, est peccatum grave sacrilegii contra reverentiam Sacramento debitam: ergo & administrare cum peccato habituali, non remisso per confessionem, seu contritionem. Respondet Croufers ubi *suprà* negando consequentiam. Quia in primò casu, intervenit gravissima irreverentia, in secundò verò levis. Quam quidem sententiam, me iudice, tenent omnes Doctores *suprà* citatum. 3. qui aliquam displicentiam peccati requirunt ad ministrandum Sacramentum, quo manifestè indicant, affectum peccati actualis, dum actu administratur, importare gravem irreverentiam; quod secus iudicant de administratione facta cum peccato habituali; proindeque exigunt aliquid impossibile cum peccato actuali, non curantes de forma impossibile cum habituali. Secundò respondeo per instantiam, & amice rogo: cum Sacerdos, seu laicus administrat Baptismum in peccato mortali actuali, vel delinquit graviter, vel non? Si primum: ergo bene stat, esse irreverentiam gravem administrare in peccato mortali actuali; non verò in habituali. Si secundum: ergo nunquam peccabit mortaliter Sacerdos, etiam si cum solemnitate ministrat.

S. V.

Judicium Auctoris.

33. **H**æc omnia disputationis gratia dicta sunt: Contraria enim, & communis sententia omnino tenenda est, utpotè comprobata auctoritate sanctæ Inquisitionis in Expurgatorio anni 1640. (in quo expungi mandatur ex Llamas opinio negans obligationem gravem se justiticiandi, ad conficiendum Sacramentum) & roborata cerro, & firmo consensu Theologorum ex D. Thom. 3. p. quæst. 64. artic. 6. in corpore, ubi sic ait: * Non est dubium, quin mali exhibentes se ministros Dei, & Ecclesiæ in dispensatione Sacramentorum peccent, & quia hoc peccatum pertinet ad irreverentiam Dei, & contaminationem Sacramentorum, quantum est ex parte ipsius peccatoris, consequens est, quod tale peccatum ex genere suo sit mortale. * Quod prædixerat in 4. dist. 24. q. 1. art. 3. quæstione 5. ibi: * Quicumque homo, quod sibi competit ex ordine, facit indignè; quod iustum est, injustè exequitur; & contra præceptum legis facit, ac per hoc mortaliter peccat. * Quapropter, licet omnia principia ad hanc conclusionem labefactandam seorsim sumpta probabilia sint; non tamen sunt comprobabilia, utpotè ex quibus propositio probabilis deducitur. Unde omnes tenentur uni, vel alteri rationi inherentes, adversariorum fundamentum dissolvere, vel saltem conclusionem, ut certam admittentes, planè fateri, nulla ratione convincenti ad illam adduci.

34. Est tamen advertendum, his non obstantibus, probabilissimum esse, Confessarium non peccare mortaliter audiendo totam confessionem in peccato, dummodo habeat propositum præmittendæ contritionis ante absolutionem, ut docent Henri-

quez lib. 6. cap. 18. num. 6. in Gloss. litt. 7. Cardin. delago disput. 21. num. 69. Diana 1. p. tract. 7. resol. 47. quæ irreverentia in eo consistit, quod Minister non agit gratia, quando illam operatur: hoc autem præstat quando absolvit, ac proinde sufficit, quod tunc gratia statum consequutus fuerit.

QVÆSTIO II.

Utrum ob gravem metum liceat uti simulatione, in administratione Sacramentorum?

1. **C**ommunis Doctorum sententia negat, quæ ad eam certam putat Palaeus tom. 1. tract. 1. p. 13. num. 8. ut contrariam, non tenentem dicere, audaciam, & temeritatem videtur redolere. 2. Verum aliis rigida valde hæc censura videtur, & talem putavit Antonius de Escobar tom. 1. Theol. moral. lib. 1. sect. 2. Problem. 26. fol. 27. * Mihi certe videtur, mei amicissimi Patris Ferdinandi Calfio Palaei vocantis primam sententiam audacem, & temerariam, nimum rigida censura videtur, dum leges vestres Doctores, affirmantes in quibusdam eventibus licere hostiam non consecratam pro consecratione porrigere, quæ proculdubio major est simulatio. * Sic ille, vel idè ab imperito Neotherico fugillatur. 3. Quapropter duplex in præsentiarum enucleanda verè difficultas. Prima, an in aliquo casu liceat hostiam non consecratam, veluti consecratam peccatori occulto ad vitandam infamiam porrigere? Secunda, an hoc negato, liceat nihilominus in administratione Sacramentorum simulationem?

S. I.

De subrogatione Hostia non consecrata, quod nonnulli senserint?

4. **P**rimam difficultatem versat M. Petrus de Ladesma 1. p. Summ. capite 12. de Eucharistia. §. 1. ubi licet negativam partem amplectatur, plures tamen, & graves Doctores pro affirmativa in iustis refert. * La septima duda (inquit) es, si es licito en algun caso comulgar a uno con hostia, que no está consagrada? En esta duda algunos tienen, que si al asilo tiene Alcihodorensis. Y San Buenaventura dice, que es licito, si se haze con consentimiento del peccador. Y lo mismo ensenna Adriano. * Cumque bus sentit M. Christophorus Jabellus tom. 1. Philosophia Christiana, p. 5. tractat. 4. capite 6. num. 50. postquam statuit, peccatori si dicitur in iustis, hostia non consecratam porrigere non licere; ait: * Si quis autem esset, si ipse peteret, sibi dari hostiam consecratam, ne indignè sumat corpus Domini, tunc enim sibi dari posset, ita tamen quod talis hostia ponatur seorsim à consecratis, ne Ecclesia decipiendo ei non consecratam, ac si esset consecrata, se daret. Et ante illum Albertus Magnus apud Suarez in Eucharistia disputat. 67. sect. 4. Quos sequitur V. Illi ubi in Summ. tom. 1. tractat. 7. diffin. 38. num. 7. fol. 100. ubi sic: * No es licito darle la hostia no consagrada, por el peligro que ay de idolatria, como no lo es de la forma. Mas si la forma que le ha de dar, la tiene en la creta, de manera, que los fieles no la pudieran adorar.

con consentimento del peccador, será licito darla, para evitar algun grande escandalo, pues allí no avia peligro de idolatria, como dize San Buenaventura, Adriano, y Angles.*

5. Eadem sententiam tuetur Ludovicus de Sancto Iuan in *Samm. tomo 1. quæstione 7. de Eucharist. artic. 8. difficult. 3.* dicens: *Será licito dar al peccador oculto una hostia no consagrada, con su consentimento, para que no se infame, con quien viere, que no comulga, por que no se comete sacrilegio en la comunión, ni se infama al proximo; y como es licito dar la absolución cautelosa, también lo es dar la comunión. Pero esto no se ha de practicar, sino en raros casos, con sabiduría del peccador, y proponiéndole delante otra hostia consagrada, que el, y el pueblo adoren. * Sic ille, & alii, quos refert Diana 3. part. tractat. 6. resol. 83. & 4. part. tractat. 4. resol. 47. qui licet hanc opinionem non sequatur, probabilem tamen putat, quia contrariam probabilior vocat, & hanc censura afficere non aude, dicens: * Non tamen audeo sententiam affirmativam nota improbabilitatis inurere. * Et novissimè amplectitur Franciscus de Lugo in *principiis Theolog. Moral. part. 2. cap. 6. quæst. 7.* Pro eadem sententia refert Joannem Sanctium Castro Palao in *opere morali, tom. 1. tractat. 2. disputat. 1. punct. 13. num. 10.* Sed illum ab ea eximit Diana resol. 84. citata, dicens Sanctium numquam dixisse. * ut patet ex tota disputat. 35. num. 6. & 10. licet Sacerdoti in aliquo casu ministrare hostiam non consecratam pro consecrata. Unde immeritò adversus illum insurgit doctus Palao. * Sic Diana pro amicissimo suo Sanctio. Et bene quidem ut constabit ex dicendis num. 10. ubi eius sententiam ipsius verbis describimus.

6. Itaque Doctores citati non agnoscunt peccatum in præfata fictione administrationis Eucharistiae, secusulo periculo idolatriæ, quod præcaveri sufficienter putant, si hostia non consecrata seorsim ponatur, & ita secreta existat, quod populus eam adorare non possit. Quibus favere videtur D. Thomas *opus sc. 65. de Eucharist.* Ubi ob delusionem populi, hostiam non consecratam porrigendam non esse, docet. * Caveat, inquit, Sacerdos, ut numquam porrigat sano, vel infirmo hostiam non consecratam pro corpore Christi, quia non debet populum deludere. * Ergo, si nec peccator, utpotè rei conscient, nec populus, utpotè cui hostia non consecrata non exponitur adoranda, sed seorsim, & secreto custoditur, non deludatur; licitum erit, eam peccatori occulto porrigere. Cessat enim idolatriæ periculum, quod unicè ob stare videtur, secundum præfatos auctores.

7. Verum hoc fundamentum communiter rejicitur: quia periculum idolatriæ inevitabile est. Primo, quia forsitan aliqui adorabunt illam et hostiam, quam sumit peccator: nam ut ait Cajetanus 3. part. quæst. 80. artic. 6. * Præsentes indistinctè adorant, vel adorare possunt quamlibet hostiam, quam deferunt, vel dari conspiciunt. * Ad actum enim adorationis non requiritur determinatè, quod illam videant; nam quando communio fidelibus confertur, etiam longè adstantes adorant, licet hostiam oculis non percipiant: idem què non raro contingit, quando in Missa levatur. Secundo, quia actus sumendi reverenter, & similiter ministrandi, qui propter præsentes ex parte suscipientis, & ministrantis excusari non possunt, verè sunt cultus externus, & adoratio, quæ Eucharistia solet, & debet adhiberi: à quibus materialis idolatria separari, impossibile videtur, ut tradit D. Thom. 3. part. quæstione 80. artic. 6. ad 2.

ibi: * Hostia tamen non consecrata nullo modo debet dari loco consecrata, quia Sacerdos hoc faciens, quantum in se est, facit idolatrare illos, qui credunt esse hostiam consecratam, sive alios præsentes, sive etiam ipsum sumentem. *

8. Si autem respondeas ex Vasquez *tomo 1. in 3. part. disputat. 110. cap. 5. & tom. de Eucharist. disputat. 209. capit. 1. num. 41.* non esse periculum idolatriæ, licet species non sint consecratae, quia affectus summisionis internæ fertur in solum Christum, idè què licet ibi verè non existat, ille adoratur, & est terminus interni affectus, non satisfaci: quia idolatria externa, & ficta nequit in hoc casu non intervenire, utpotè quæ, juxta communem Theologorum sententiam, in solis externis signis summisionis consistit. Ergo etiam in suscipiente, vel ministrante, licet interna summissio deficiat, cum noverint hostiam consecratam non esse, idolatria vero externa non deficiet. Secundo: quia præfatum fundamentum a què probat, etiam ignorantes hostiam non esse consecratam, externè illam adorantes, idolatriam non committere, quia in his etiam affectus summisionis verè fertur in solum Christum Dominum; & hic est, qui adoratur, licet ibi non existat. Quod non negavit, sed expressit ipse Vasquez *disputat. 209. citata de Eucharist. capit. 4. num. 41.* dicens: * Idolatria non committitur sine expressi intentione adorandi pro Deo id, quod revera non est, ac proinde, qui adoraret hostiam non consecratam apprehendens cognitione sua ibi Christum, idolatriam non committeret. * Ergo licet hostia non consecrata porrigenda peccatori populo exponeretur, nullus idolatriam committeret, quandoquidem omnes cognitione sua ibi Christum apprehenderent, & illum adorarent; nullusquè haberet expressam intentionem adorandi pro Deo id, quod revera non est. Ergo licet hostia non consecrata non ponatur seorsim ab aliis consecratis, nec secreto custodiat; idem prorsus teneris dicere, si ob solum periculum idolatriæ, fictionem istam condemnes: periculum enim istud, quovis ex dictis modis res contingat, aut semper occurrit; ut videtur tradere D. Thomas *suprà*, aut numquam, ut probat ratio nuper tractata ex P. Vasquez.

9. Hic discursus videtur aliquibus concludere, aut fundamentum Patris Vasquez firmum non esse, aut Jabelli, & aliorum falsum existere. Quia hostiam non consecratam, veluti consecratam populo exponere, peccatum esse, & quidem gravius sacrilegio, constat ex decisione Innocentii Tertii *cap. de homin. de celebrat. Missar.* ubi loquens de quodam præbytero, qui, eo quod esset in statu peccati mortalis, Missam celebrabat absque intentione consecrandi, dicit gravius peccasse, quam si sacrilegè consecrasset, & Eucharistiam suscepisset. * Cum falsa, inquit Pontifex, sint abijcienda remedia, quæ veris sunt periculis graviora, licet is, qui pro sui criminis conscientia putat se indignum, peccat graviter, si se ingerat irreverenter ad illud (scilicet, ad consecrandum, & communicandum;) gravius tamen videtur offendere, qui ita fraudulenter illud præsumpsit simulare: (attende) cum ille in solius misericordis Dei manum incidat, iste verò non solum Deo (quem illudere non vegetur) sed etiam populo, quem decipit, se obstringat. * Hæc Innocentius. In quibus gravius peccatum declarat, hostiam non consecratam, veluti consecratam adorandam exponere, quam consecrare, & communicare in peccato mortali, quia istud solum est contra Deum;

Deum; illud verò contra Deum, & homines. Ergo porrigere peccatori occulto hostiam non consecratam, quam externè tantum ipse peccator, & minister, & alii assistentes adorant, gravius peccatum est, quam consecratam ei communicare; quia in hoc casu solum contra Deum delinquitur: in illo autem contra Deum, & homines. Ergo vel solus cultus externus, & ficta adoratio (saltem, quæ ex errore intellectus procedit) habet rationem idolatriæ, quod evertit opinionem Patris Vasquez; aut sola simulatio, quæ in consecratione intervenit absque periculo idolatriæ, sufficit ad constituendum peccatum mortale gravius, quam sacrilegium. Hoc secundum ceteros Patres Vasquez ubi supra, id quod putat efficaciter probabile ex decisione Innocentii Tertii supra commemorata. Cæterum cum Pontifex gravitatem peccati in casu supra adducto de Sacerdote fictè consecrante, desumpsit ex injuria facta populo assistenti sacro, & nulla injuria fiat, quando occulto peccato, de eius consensu, secretò hostia non consecrata separatim ab aliis posita porrigitur, non videtur hic casus in decisione Innocentii comprehensus, sed aliunde resolutionem deducendam, quia non loquimur de fictè celebrante deludendo populum, sed de occultè ministrante: in quo casu, si periculum idolatriæ non est (ut fateatur Vasquez) fictionem, & simulationem hanc non sufficere ad culpam, quando famæ peccatoris conservandæ causa fit; docent Doctores omnes, quos supra citavi.

§. II.

Vera sententia.

10. **S**ed omnino tenendum, numquam licere hostiam non consecratam, veluti consecratam peccatori occulto porrigere. Sic cum D. Thomas 3. part. quest. 80. artic. 6. ad 2. docent communiter Theologi apud Joannem Sanctum ubi infra num. 3. quibus adhæreo. Moveor, quia licet periculum idolatriæ non adesset, ut contendit Vasquez, & fictio in Sacramentis ex causa justa admitti possit; ut D. Bonavent. & alii existimant; numquam tamen occurrere potest ejusmodi causa. Primo: quia peccator occultus potest actum contritionis elicere, (si confessionem præmittere non possit) & hostiam consecratam suscipere, quo famæ consulat, vel mortem non communicanti imminentem evitet. Si autem nolit, eius malitiæ tribuendum est, & sua culpa damnum incurrere; vel spirituale, si indignè communice, vel temporale, si (ut debet) à communione sacrilega abstineat. Secundo: quia licet peccator adeò esset obstinatus, ut potius eligeret sacrilegam communionem, quam à proposito peccandi desistere, & aliunde, si communicaret, mors illi immineret, posset Sacerdos simulare se Eucharistiam in os illius immittere, ut bene docet Henricus libro 8. cap. 33. num. 3. ubi sic: *Sacerdos non debet hostiam non consecratam dare peccatori occulto, ob eius finem, ne eius peccatum detegatur, quia hostia prius proponitur adoranda, quam sumenda: urgente tamen casu posset simulare se hostiam prius monito ministrasse, cum tamen occultè recondat hostiam in custodia. Quem sequuntur Joannes Sanchez in Selectis disput. 35. num. 9. Diana 4. part. tractat. 4. resolut. 47. & Leander tom. 2. tractat. 7. disputat. 7. quest. 61. Casum autem occurren-

tem proponit Sanctius: *uti maritus, inquit, videns illam communicantem, suspensionem, quæ adversus illam conceperat, deponeret; aut si maritus, an communice, vel minus, ad confirmationem ritus non habeat jus ad cogendum uxorem communicare, sicut licet vim vi repellere, ita & filius Sanctius. Hic enim casus cum Sacramento similes non contineat, nec idolatriæ periculum præferat, sed Sacerdos præse concurret ad occultandum defectum communionis, ob extrinsecum spirituale, vel temporale peccatoris nocuum causam justam Sacerdoti offert ad præstam functionem utendum. Idemquæ dicendum patet contra Sanctium casu, quo urgente præcepto communionis, peccator non esset rectè dispositus. Nihil quod in hoc casu ea uti prohibeat; quandoquidem non dissimilis simulatio in administratione Sacramenti Pœnitentiæ frequens satis est Confessoribus, qui pœnitentem, quem præ indispositione absolute non possunt, simulant signis exterius abstinere propter adstantes; & absque absolutione dimittunt: quo eius famæ prospiciunt, & licet illegitimè irrita absolutionis evitant. Cum igitur magis, ut altero modo ex dictis, famæ proximi, & culpe alteri damno gravi imminenti occurrat, qui opus sit, hostiam non consecratam loco communionis porrigere, inde fit, ad ejusmodi fictionem istam causam nunquam adesse, atque adeò hoc non per illicitum fore.

§. III.

Quid de simulatione in Sacramento conficiendo.

11. **H**inc ad secundam difficultatem, supra positam, gradum faciens inquiri: utrum in aliquo casu liceat simulatione uti in conficiendo, vel administratione Sacramentorum? Affirmat Div. Bonavent. S. Albertus Magnus, Alfridus de Rosis, Adrianus, Angles, Mag. Jabbellus, Ydubos, Franciscus de Lugo, & alii supra citati, qui hostiam non consecratam veluti consecratam aliquando porrigere, licitum putant, quod supra negimus. Affirmant etiam alii, licet prædictum sumus, de hostia non consecrata, non admittant. Joannes Sanctius in Selectis disputat. 35. citata, nam Ludovicus de S. Juan 1. part. summ. tractat. de Eucharistia questione 7. artic. 8. diffi. 4. folio 67. Joannes Præpositus in 3. part. quest. 2. de Sacrament. Matrimon. lib. 1. numer. 37. & 38. Diana 3. part. tractat. 6. Miscellaneis resolut. 83. Antonius de Escobar ubi supra, & alii. Quia consentio.

12. Ad hujus sententiæ probationem suffragandum est, simulationem in præsentem latè sumendum esse, & non ea stricta significatione, qua utitur D. Thomas 2. 2. questione 11. artic. 1. ubi ait: *Simulationis propriè est mendacium quoddam in extrinsecis signis factorum consistens. Non refert autem utrum aliquis mentiatur verbo, vel facto quocumque alio, ut supra habitum est; unde cum omne mendacium sit peccatum, consequens est etiam, quòd omnis simulatio est peccatum. Si enim simulatio in hoc stricto sensu accipiat, censuram

mum est, nunquam ea uti licitum esse, sicut nec mendacio. Est igitur tantummodo quæstio, an sicut ex iusta causa in aliis materiis, licet uti æquocatione in verbis, & factis, quæ latè dicitur simulatio, (dissimulatio potius dici deberet) liceat etiam in administratione Sacramentorum. Et quidem quod in aliis materiis, aliquando æquocatione, & amphibologia uti liceat. * Adeo certum est (inquit Thom. Hurtado tom. 2. tractat. 7. cap. 1. numer. 8.) quod sit error in fide id negare, constat enim manifestè ex sacra pagina. * Difficultas igitur solum est, an in re nostra locum etiam habere possit. Et affirmative cum cæteris respondeo. Quia simulatio ex iusta causa, ratione æquocationis, aut restrictionis, quæ in mente retinetur, aut ratione alterius implicitæ significationis ex circumstantiis desumptæ, in aliis materiis à labe mendacii immunis est, ut probavi sup. tract. de Religione, quæst. 6. de iuram. §. 4. ergo, & in Sacramentis. Deinde non sit irreverentia Sacramento, nec proximo injuria quando ob reverentiam Sacramenti, aut ob proximi nocuum vitandum, iusta interveniente causa, æquocatione utimur. Ergo non est eucin aliis, & non in Sacramentis, ex iusta causa, simulatio uti possimus.

13. Quapropter hanc sententiam ultra citatos probabilem putat perdoctus Angelus Maria Vercelli tom. 1. tractatu 1. quæstione 10. & 11. num. 3. * Probabile, inquit, est, licere metu mortis simulare Sacramentum Pœnitentiæ, vel alia, obmutuando verba, vel proferendo sine intentione absolvendi. Probatur quia quando non est, neque materia, neque forma Sacramenti, tunc non dicitur Sacramentum irreverenter tractari, neque dicitur irritari. Hoc fatentur ipsi adversarii agentes de Sacramento matrimonii, de quo omnes asserunt non committere sacrilegium contrahentem invalidè ex metu gravi; etiam si exterius proferat verba, quibus contrahi solet matrimonium. Ratio est, secundum ipsos, quia cum materia Sacramenti matrimonii sit contractus legitimus, qui tunc ob gravem metum non adest, id est tunc non est materia Sacramenti, & cum non sit materia Sacramenti, neque cogitent conjuges de consecratione Sacramenti, sed de contractu; consequenter non adest Sacramentum, quod irritetur, aut irreverenter tractetur, &c. Ergo adversarii idem docere tenentur in casu nostro, cum Sacerdos metu mortis simulat, se absolute proferendo verba absque intentione absolvendi, quia tunc non adest materia proxima, cum pœnitens sit in dispositus, neque habeat dolorem: neque adest forma: tunc enim tantum est forma, quando profertur intentione absolvendi; ut docent Pontius, Valentia, & Castro Palao; ergo non debet dici in hoc casu Sacramentum irreverenter tractari, aut irritari. * Hæc ille. Ex quibus concluditur, quod existente iusta causa excusante à labe mendacii æquocationem in verbis, quibus consecratio, vel administratio Sacramenti simulatur, non est cur ob metum saltem mortis, non liceat simulatione huiusmodi in omnibus Sacramentis uti.

14. Hinc si hæreticus (non in odium fidei) minaretur mortem Sacerdoti, nisi omnem panem in foro existentem consecraret, posset ille consecrationis verba proferre absque intentione consecrandi, absque ullo peccato contra Religionem, vel iustitiam, & absque ulla mendacii labe: habet enim iustam causam utendi æquocatione. Sic Joannes

Sanchez in Selectis, disputat. 35. num. 3. * Nec obstat inquit, aliquos adorare talem panem, tanquam consecratum, erit enim solum idolatria materialis, quam Sacerdos in illo casu vitare non tenetur: gravius namque esset consecrare, & multas particulas perire. * Sic ille. Non tamen inde inferas, licere malum operari ad gravius malum vitandum: hoc enim in hujus auctoris mentem venire non potuit; sed intentum illius est, non esse malum in his circumstantiis non evitare materiale idolatriam, quam ex iusta causa permittere, licitum putat. Et quidem si ratione fictionis, vel simulationis, peccatum in præsentis casu non committitur, dissentire nequit Vasquez ubi supra, quia, ut vidimus, idolatriam non judicat, absque expressa intentione adorandi pro Deo, quod non est; idèquè de hac ratione vitandi idolatriam materiale; quam ipse non videtur admittere sine formali, parum curavit. Cui ego non assentior. Nam Gentiles, qui Jovem, aut Lunam, vel Solem adorabant, omnes Patres vocant idolatras, & tamen ipsi adorabant, quam ibi existimabant, ex errore, adesse veram divinitatem; ergo cum in casu prædicto fideles adorassent contentum sub speciebus panis, quod ex errore ipsi putarent esse Christum, verè materiale idolatriam committerent, licet à culpa propter invincibilem ignorantiam excusarentur, vel propter gravius malum vitandum, ut ait Sanctius supra, cui plures dissentiunt.

15. Quapropter melius responderi posset, in tali eventu fideles ex circumstantia metus injustè illati Sacerdoti, ad consecrandum omnem panem in foro existentem, debere prudenter dubitare de intentione Sacerdotis; idèquè solum posse adorare sub conditione, quod vera consecratio præcesserit, & hanc esse expressam omnium voluntatem, & talem præsumendam: qua omnis idolatria etiam materialis vitatur. Ad hanc enim requiritur error, quod divinitas vera ibi lateat, quo deficiente, idolatria materialis non est: sicut ad formalem requiritur expressa, vel implicita intentio adorandi pro Deo id, quod non est, & cum hic error in casu præsentis non adsit, sed vel purum dubium, vel suspicio; & magis debeat quis inclinare, quod non fuerit consecratio; dicendum est, signa ipsa externa adorationis procedere ex voluntate conditionata, quæ ad materiale etiam idolatriam constituendam non sufficit. Idè hanc conditionem adhibendam esse, quoties fuerit ratio sufficiens ad prudenter dubitandum (ut in præsentis contingit) benè docet Suarez tom. 3. in 3. part. disputat. 65. sect. 2. Cum igitur Sacerdos, qui ex gravi metu verba consecrationis absque intentione profert, ad voluntatem tantum conditionatam occasionem præbeat; non est dicendum, quatenus est ex se, facere alios idolatrate, sed ad summum dubitare de consecratione. Ratione cuius expressam conditionem adhibere debent, quæ posita, omnis idolatria, etiam materialis, vitatur. Hæc solutio uti poterit, cui à Joanne Sancto præfata non placuerit, licet planè non videam, cur admitti non possit, quia nec rationi dissonat, nec est, cur cum mortis periculo, teneatur Sacerdos materiale ab omni idolatriam vitare, quando nec fidei, nec eorum salutis nocet. In aliis autem Sacramentis, simulationem admittere minus dissonat.

16. Et quidem in Sacramento Pœnitentiæ licitum esse simulationem uti, proferendo verba absolutionis absque intentione absolvendi, ob fugiendam mortem Sacerdoti aliter à pœnitente indispotito comini-

comminatam, haud difficile percipitur. Et ita concedunt Ludovicus de S. Juan 1. p. Sum. tract. de Eucharist. q. 7. art. 8. folio 167. Diana 3. p. tract. 6. Miscell. resol. 83. & Joannes Sanchez ubi supra disput. 35. num. 7. * Tunc enim, inquit, iusta ad est causa utendi æquocatione: sicut ille, cui minata fuit mors à latrone, nisi juret, se daturum centum aureos, poterit verba juratoria exterius proferre absque intentione. *

17. Quoad Sacramentum matrimonii ferè omnes conveniunt, hanc doctrinam esse admittendam, etsi in aliis Sacramentis non admitteretur. Quod tradit cum Navarro, & aliis Thom. Sanchez lib. 1. de Matrim. disputat. 11. ubi gratiâ vitandi magni scandalii existimat, posse proferri verba, æquocatione mente retenta, absque intentione contrahendi. * Æquocatione, inquit, uti, ubi iusta causa subest, communis sententia habet: ut si intelligat: Accipio te in meam, si ad id teneor; sicuti in simili asserunt Sylvester, Angelus, Navarrus, Ludovicus Lopez, &c. Quod si opponas irritum reddi Sacramentum. Dico cum Henr. quez, diversum esse in hoc Sacramento, & in aliis sentiendum: cum enim ultra Sacramenti rationem, contractus naturam induat, potest ea ratione, qua contractus est, absque Sacramenti injuria, irritum reddi, quando causa iusta ad id cogit. * Quod iterum cum Petro de Ledesma tradit lib. 4. disp. 16. num. 1.

18. Verum licet conclusioni consentiam, rationem non probò: quia existimo, eandem, quæ in aliis Sacramentis, in matrimonio militare; & idè ad objectionem, quam sibi opponit Sanchez, omnino negandum esse, irritum reddi Sacramentum, quia ad hoc necessarium erat; quod adhiberetur forma Sacramenti, & tamen non resultaret ex alio defectu; quod in presenti non contingit: quia verba absque intentione contrahendi non habent rationem formæ, ut cum Basilio de Leon, Valentia, & Palao docet Verricelli ubi supra tom. 1. tract. 1. quest. 10. & 11.

19. Adde rectè stare posse intentionem efficiendi contractum matrimonialem, absque intentione efficiendi Sacramentum, ut contingit, quoties inter absentes contrahitur, juxta opinionem Cajetani, Victoris, & Cahi, quos citatos sequitur Franciscus Sylvius in 3. p. quest. 42. art. 1. questio 3. concl. 2. aut saltem quando contrahentes non intendunt facere Sacramentum, ut docet Villalobos in Sum. tom. 1. tract. 13. diff. 6. num. 4. Basilius de Leon tom. de Matrim. lib. 1. cap. 9. num. 3. Valquez tom. 2. in 3. p. disput. 138. cap. 5. Hurad. Rebellus, & alii, quos sequitur Diana 3. p. tract. 4. de Sacram. resol. 255. Ergo si quis ex iusta causa (verbi gratia, quia urget contrahere per procuratorem, & quia excommunicatus est, nequit licet Sacramentum matrimonii recipere) haberet intentionem efficiendi contractum, non verò Sacramentum, non fieret Sacramentum, non tamen redderetur matrimonium irritum, quatenus contractus est: sed nulla fieret injuria Sacramento. Ergo ratio adæquata, cui innititur, posse dari simulationem in Sacramento matrimonii non est, quia, ut contractus, possit irritum reddi, ut volebat Sanchez. Nam optimè stat, quod maneat validum, ut contractus, & tamen quod ex iusta causa non adhibeant contrahentes formam Sacramenti, nempe verba ex intentione faciendi, quod facit Ecclesia; qua deficiente, eum defuit forma, non redditur irritum Sacramentum. Sicut Poenitentia Sacramentum non dicitur irritum reddi à Sacerdote, qui postquam peccatoris rectè dispositi confessionem excepit, eum tamen ex iusta causa

(nempe, quia jurisdictionem non habet) abique absolutione dimittit; quia licet fuerit materia, defuit forma, qua non adhibetur se celebratum, in quo, quando iusta ad est causa simulandi, utendo æquocatione, nulla inter irreverentia.

20. Ex quibus concludo, in omnibus Sacramentis licitum esse ex iusta causa simulationem uti, probando verba formæ absque intentione recipi, & hanc conclusionem longè veriorē esse, quam illam de communione in hostia non consecrata, tunc occulto conferenda, & omnino ab illa independentem, ut constat ex supra dictis, quia ex illa ad istam optimè valet consequentia, rectè à difficiliore, ut bene expendit Elcobar in præ.

QVÆSTIO III.

An Sacramento invalido, ex defectu intentionis Ministri, gratia ministerii sanctificans à Deo conferatur?

1. Intentionem Ministri necessariam esse adhiberi Sacramento, definit Tridentinum sess. 21. can. 11. ubi eius qualitas rem simul exponit. Si dixerit in Ministro, dum Sacramenta conficit, conferunt, non requiritur intentionem saltem faciem, quæ facit Ecclesiam, anathema sit. Hoc posito, diffinitum est, an deficiente valore Sacramenti Baptismi, defectu ejusmodi intentionis Ministri, certum, juxta præsentem providentiam, infantem aliquem baptismo decedentem ad salutem æternam non perventurum?

2. Prima sententia est, in tali eventu, Developplere defectum baptismi, quoad eius effectum, conferendo scilicet gratiam sanctificantem, & remissionem peccati originalis: ac proinde periculum certum baptismi discedentem gloriam obtenturum. Ita Div. Thom. in 4. sent. dist. 5. q. 1. art. 2. questio 1. ad 2. Ubi ait: * Si defuit mentalis intentio in baptizando puerum, præ creditur, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, defectum suppleat, & salutem ei conferat. Quod iterum tradit 3. p. quest. 64. art. 8. ad 2. ubi: Quidam dicunt, quod requiritur mentalis intentio in Ministro, quæ si defuit, non perficitur Sacramentum, sed hunc defectum in partem implet Christus: in adultis autem, qui intendunt Sacramentum suscipere, supplet illum defectum fides, & devotio. In hoc satis posset dici, quo ad ultimum effectum, quæ satisfactio à peccatis. Sed quantum ad characterem, non datur per devotionem accedentis posse suppleri. Hæc Div. Thomas, quæ ex illo fideliter excerpta referuntur dæus Guimenius in opusculo pro Jesuitis contra Baptismo, prop. 2. num. 10. Quam sententiam, cum cæcis D. Thomæ sequuntur Sylvester, Summus Confessorum, Chrysostomus, Jabellus, Bartholomæus ab Angelis, Zanardus, Vignierus, & alii, omnes referens testatur ex eodem instructo R. M. Joannes Mattioz de Prado, olim Primarius Complicitatis in 3. p. q. 64. dub. 7. §. 6. n. 76.

3. Eidem pietatis fundamento insistenti M. Sylvester, verb. Baptismus 1. quest. 5. idem consequenter asserit; licet defectus valoris baptismi à ministerio proveniat. * Si subtrahatur, inquit, aliquid de forma

forma baptismi; creditur quod suppleat Summus Sacerdos: ut si moriatur puer ante formæ perfectionem. Idemque tradit infra q. 7. si defectus valoris proveniat ex corruptione verborum, ibi: Sicut dictum est, §. 5. de subtractione, ita & de corruptione dicendum; scilicet, quod si non sit facta ex malitia, etiamsi sensum tollat, si moriatur puer, Deus supplet; si autem vixerit, baptizabitur sub conditione. Sic ubi supra, & verb. Baptismus 4. quæst. 10. num. 9. Quem sequitur M. Joannes Baptista Corradus 2. par. q. 84. et si uterque hanc partem sustineat contra D. Thomam, ut fatetur ipsemet Sylvest. illo citato.

4. Idem prorsus docent alii, quando parvuli abique Sacramento Baptismi decedunt, eo quod eis applicari non potuit. Ita Cajetanus, ut refert M. Sotus in 4. distinct. 5. quæst. unica, art. 2. §. Gravius autem. Ubi sic: Ad hæc accedit modo opinio Cajetani, quod parvulus sine Sacramento, dum applicari non potest, pene ab originali liberabit. Idemque dicitur est infra art. 11. de illis, qui in utero moriuntur. Ab hac sententia non longè distat M. Dominicus Baltanas in Margarita Confessorum, fol. mibi 199. in editione Complutensi anno 1554. ibi: * Queritur utrum sine baptismismo, puer possit salvari? Dicendum, quod secundum legem communem damnabitur; secundum D. Thomam præ tamen creditur, quod si Mater prægnans faciat aliquid speciale obsequium Deo pro salvatione pueri, si contingat abortus, vel infans ex defectu aquæ, sine baptismismo moriatur, quod non damnabitur, sed ex Dei misericordia valebit ad remissionem originalis, &c. Inò aliqui tenent, quod si quis Christianus faciat aliquid pro salute puerorum infidelium, quod salvantur, quia talis tenet locum Ecclesiæ, & parentum. Non tamen hoc est certum. * Cui consonat ex eodem instituto M. Campanella, qui refert Vincentius Baronius 2. par. Manuductionis contra Amadæum Guimenium disp. 1. sect. 2. §. 3. fol. 139. & iterum disp. 2. sect. 2. fol. 216. affirmat: * Parvulos, dum deest aqua ad baptismum salvos fieri posse Sacramento legis naturæ, id est benedictione paternâ, aut aliâ simili cæremoniâ, quæ magis sit in promptu, quàm aqua. * Sic discurrunt Doctores citati.

5. Cæterùm de fide est, baptismum esse necessarium ad salutem, quod definitum habemus in Tridentino Sess. 7. can. 5. his verbis: Si quis dixerit baptismum non esse necessarium ad salutem, anathema sit. Necessarius autem non esset, si eo, in re, & in voto deficiente (ut parvulis sine illo decedentibus contingeret) salvi possent fieri. Ideoque nullum salvari posse sine baptismismo, definit Sess. 6. c. 4. ubi de justificatione est translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ in statum gratiæ. * Quæ quidem translatio post Evangelium promulgatum sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest, sicut scriptum est. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. * Hæc est Catholicorum sententia, quam tradit cum Augustino (tom. 3. lib. 7. de origine animæ, cap. 9.) D. Thom. quodlib. 6. q. 3. art. 4. Ubi sic: * Manifestum est, quod in pueris nondum habentibus usum rationis non potest esse motus fidei, & dilectionis, & ideo non possunt salvari, nisi per baptismum aquæ, vel per baptismum sanguinis, si propter Christum occidantur, ut Augustinus dicit de innocentibus. * Sic Angelicus Præceptor. Ubi ut adnotat R. P. Antonius de la Parra & Arteaga, ex Religiosissimo Clericorum Minorum Instituto, vir doctissimus, & in D. Thomæ operibus versatissimus,

Paris II.

tom. de Sacramentis tr. 2. de Baptismo, disp. 2. q. 2. art. 2. fol. 126. * D. Thom. sibi opponit, & respondet ad argumenta Cajetani, ut pateat, quam oppositus sit in hac parte, Magistro commentator. * De sententia autem, quam cum D. Thoma ipse amplectitur, fol. 125. inquit. * Hæc resolutio ita certa visa est auctoribus communiter contra Cajetanum, ut plures damnificent Cajetani sententiam, jam ut hæreticam, jam ut erroneam, jam ut temerariam, ut videri possunt apud Aversam, q. 66. par. 2. concl. 2. * Sic ille, & merito. M. enim Sotus, ubi supra eam explodit, dicens: * Fateor me non intelligere, quomodo valeat citra errorem defendi, & apertius, §. At verò, pluribus Divi Augustini testimoniis illam confutat. M. Cabrera de Sacram. quæst. 64. art. 8. disp. 1. §. 6. n. 65. & 66. inquit, esse temerariam, & erroneam. Denique quod secundum præsentem providentiam Deus suppleat defectum Sacramenti Baptismi in pueris conferendo gratiam, ita incertum ait Sotus in 4. disp. 1. q. 5. art. 8. ut sit temerarium credere: * Quod, inquit, ubicumque locus occurreret, admonere non cessabo. * Et promissus sitit disp. 3. q. unica, art. 6. concl. 1. ubi locus occurrit, dicens esse temerarium asserere. Qualitatem censuræ judicio Ecclesiæ relinquo. Quia propositioni universaliter definitæ, circa necessitatem baptismi ad salutem, & adstuenti impii justificationem, post promulgatum Evangelium, sine lavacro regenerationis, aut ejus voto, fieri non posse, immediatè opponitur, quæ asserit pueros sine baptismismo decedentes salvos fieri; negat enim baptismi necessitatem ad salutem. Quapropter ab hæreseos nota eximere non audei M. Joannes de la Cruz in direct. 1. par. q. 3. de Baptismo, dub. 7. ibi: * An pueri sint baptizandi ut salventur? * Conclusio affirmativa definita est in Tridentino: & proximiùs quæst. 3. dub. 1. * An possit quis salvari sine baptismismo? Conclusio negativa definita est in Tridentino Sess. 7. can. 5. * Vide Sotum sup. disp. 1. q. 5. art. 8. §. Gravius tamen; & disp. 24. quæst. 1. art. 4. vers. Ad 1. igitur.

§ I.

Animadversio in Baronium.

6. AD hæc iterum circumspectanda, & crambem re-coctam apponendam invitum me trahit Vincentii Baronii vitiligatio, in opere contra Amadæum, disp. 2. sect. 2. §. 2. fol. 212. & 217. Ubi enormiter truncatum blaterat D. Thomæ locum de intentione Ministri, ex 4. sent. dist. 6. quæst. 1. art. 2. Cujus verba cum Amadæo fideliter excerpta adduxi, ubi supra. In quem tamen ipse immisericorditer sic invehitur. * Divo Thomæ insinuat insidias ex 4. sent. dist. 5. (textam leg.) art. 2. ubi referens aliorum opiniones sic præfatur. Quidam dicunt: si desit mentalis intentio baptizandi puerum, pie creditur quod Summus Sacerdos, scilicet, Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat. At Amadæus puniendæ fraude, erasis primis verbis: Quidam dicunt, reliqua refert quasi dicta à D. Thoma ex propria mente, si desit intentio baptizantis suppleri à Deo. Nec contentus impegisse in hunc errorem, adjungit alterum ad finem secundæ propositionis de baptismismo Martyrii. * Sic Baronius, fol. 212. Quibus non contentus, de Amadæo aperta calumniæ convicto, plausum querens, concludit fol. 217. * Adversarii calumniâ deteximus reverà severissimè castigandam; nisi atrox scelus majus supplicium esse qua-

Nn

libet

libet pœna à nobis deposcenda. Imò Deum precamur, ut quis commisit, condonet. * Hactenus Baroni in Amadæum.

7. Sed quem hostem petis mi homo? Tuæ eloquentiæ Bullæ facile dissilunt, & quod doleo: cecidit obliquorū in fundibulati caput emissus lapis. Igitur ut loco beneficii, quam enormem loci D. Thomæ truncationem incautè declamasti, gratus reponas, ejus contextum, argumentum, & solutionem ob oculos ponam, ut quæ in ipso Angelico præceptore legere non vacabit, modo coactus perlegas. Argumentum quod loco citato ex 4. sent. sibi objicit D. Thomas, contra necessitatem intentionis Ministri, est hujusmodi. * Intentio hominis non est alicui certa, nisi sibi, si ergo requiritur intentio ad baptismum, non erit certum de aliquo, quod sit baptizatus, nisi apud eum, qui baptizat. * Huic igitur argumento (quod iterum proponit 3. part. q. 64. art. 8.) Duplicem solutionem adhibet D. Thomas ubi supra: Aliam Deum supplere defectum baptismi, quoad ejus effectum, conferendo scilicet gratiam sanctificantem, & remissionem peccati, non verò confici Sacramentum. Aliam utrumque absque Ministri intentione coalescere, & Sacramentum validum, & formatum. En Angelici Præceptoris verba, ex 4. sent. dist. 6. art. 2. * Ad secundum dicendum, quod ad hoc, secundum diversas opiniones, respondetur. Quidam dicunt, quod si desit mentalis intentio in baptizante, non confert Sacramentum baptismi, tamen in adulto supplet fides, & devotio defectum baptismi, ut periculum ex hoc, baptizato qui ignorat intentionem baptizantis, non proveniat. Si autem puer pie creditur, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat, &c. Alii dicunt, quod in baptismo, & aliis Sacramentis, quæ habent in forma actum externum, non requiritur mentalis intentio, sed sufficit expressio intentionis per verba ab Ecclesia instituta: & ideo si forma servatur, nec aliquid exterius dicitur, quod intentionem contrariam exprimat, baptizatus est. * Hæc D. Thomas in 4. sent. dist. 5. art. 2. q. 1. quest. 2. ad 2.

8. Eja Baroni, liberum harum solutionum delectum tibi facio, quam malueris elige ex propria mente à D. Thomæ exhibitam. Primam à consilio ei attribuit Amadæus, & nos cum illo supra (& si primo loco positam) utpote distantiorem ab hæresi in Concilio Trid. sess. 7. can. 11. damnata. Manifestum enim est minùs repugnare ejus definitioni requirenti ad valorem Sacramenti intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, opinionem, quæ allerit, deficiente intentione Ministri, baptismum non confici, sed quoad effectum gratiæ sanctificantis, Deum illum supplere; quam quæ & baptismum etiam perfici defenderit. Illud prima solutio adstruit, hoc secutula; quam ideo censuris supra datis, Doctores incurrunt, & quam non esse juxta D. Thomæ opinionem, jure conantur adstruere M. Sotus in 4. dist. 1. quest. 5. art. 8. & Cajetanus 3. par. quest. 64. art. 8. est enim in Concilio expressè damnata, ut ait P. Vazq. in 3. par. tom. 2. disp. 138. cap. 3. & ante illum M. Victoria in Summa, ubi de Baptismo, fol. 27. num. 34. ibi: * Secundum fidem ita tenendum; & opposita assertio est hæresis, ut definitur in Concilio Tridentino sess. 7. can. 5. & idem fuit definitum in Florentino sub Eugenio Quarto. Secunda ergo ex solutionibus, quæ ex aliorum mente, ad argumentum secundum solvendum usus est D. Thomas, vel ut potius dicam, quam ibi refert, tamquam ab ejus opinione a-

lienissima explodenda est. Es prima tantum ex proprio Marte adhibita ei est attribuenda. Hæc sit Amadæus, & nos cum illo supra. Non neganda fraude, ex loco citato erantius verba loquuntur, sed quia ad solutionem ex præcepto D. Thomæ exscribendam, non conducunt, sed modo confundebant, & non primam, sed secundam illum amplectari innuebant. Quæ si Baroni transisset, vel si D. Thomas locum consulisset, adeo nulli fraudi parcens, solutionem à D. Thomæ citatam errorem incautè appellaret, dicens: Baroni-entus inpegiisse in hunc errorem. &c.

9. Adde; non solum non vacasse Baroni D. Thomæ locum ex 4. sent. consulere, sed, quod omnem admirationem superat, nec Amadæum, quem enormiter truncasse locum D. Thomæ causatur, hostem fingens quem impugnet. Illud nim immedie proxime, nulla facta interpretamine, post verba quæ Baroni ab Amadæo transjactat (nempe quod omiserit illa, quidam dicunt) junxit Amadæus locum alium D. Thomæ ex 4. sent. verbis. Quod iterum tradit 3. part. q. 64. art. 8. ubi ait: * Quidam dicunt, quod requiritur mentalis intentio in Ministro, quæ si desit, non confert Sacramentum, sed hunc defectum in pueris supplet Christus, &c. Sed hoc satis posset dici, quantum ad ultimum effectum, qui est justificatio à peccatis, quantum ad characterem, non videtur posse derogari. * Hæc ex D. Thomæ fideliter excerpta, in eodem paragrafo, post locum ex 4. sent. adduxit Amadæus. Quorum meminisse noluit Baroni, sed silentio præterit, ne calumnia, quam Amadæus innotescat verba illa, quidam dicunt, ex illo expressè, ne leviter quidem, innotere. D. Thomæ etiam solutioni non consentire: refert enim, quodam dicere, deficiente intentione Ministri, Deum supplere defectum Sacramenti quoad ultimum effectum, qui est justificatio à peccatis, ipseliquum calidè adjungit. Itane verò? Nil ergo peccavit Amadæus, cum solutionem ex proprio D. Thomæ sententiâ tam retulit omisissis, quidam dicunt (ex 4. sent. q. 64. art. 8. ubi ait: * Quidam dicunt, quod requiritur mentalis intentio in Ministro, quæ si desit, non confert Sacramentum, sed hunc defectum in pueris supplet Christus, &c.) vi Thomæ sententiam expressit, & ab aliis impudè purgavit. Undè graviter Baroni peccavit, dum ex hoc capite calumniam illi insinuat, de qua tam facile convinci posset. Ubi ergo Baroni, ubi puniendâ illa fraus? Ubi enormis truncatio (sui) adversarii calumnia severissime castiganda? Ubi scelus? Inceptas quæso preces absque intermissione prosequere, nos enim tecum Deum precamur, & quas impossor commisit panas condonet. Tuam causam ago. Verum si probis, & contumelias sensum demulcere, & lenite conaris; evanescit & uno semel statu expectora recedat tuus error in Amadæum Guinentium. Misericordia tua ipse dabit, non ira.

10. Ceterum ne in posterum inandri reum condemnas; & erroris notam, ignoto errore, ejus sententiæ inuras, sile paulisper, & aliter, quæ scribis animum adverte, ne dum elegas, quæ vota expromis, res pro votis non succedat. Ne deterius quid tibi contingat, monitum te velim D. Thomam non solum ad baptismum, sed etiam ad Sacramenta ex defectu Ministri invalida etiam Sacramenta ex defectu Ministri invalida supplementum à Deo Summo Sacerdote, etiam pietati innixum, quoad effectum gratiæ sanctificantis petivisse. Sicut eodem libro 4. sent. dist. 24. q. 1.

art. 2. quæst. 3. ad 2. ibi: * Ad secundum dicendum, quod talis, (nempe qui baptizatus non est) si ad Sacerdotium promoveatur, non est Sacerdos; nec consecrari potest, nec absolvi in foro penitentiarum: unde secundum Canones debet baptizari iterum, & ordinari: est etiam in Episcopum promoveretur, illi quos ordinat, non habent ordinem. Sed tamen (attende) pie credi potest, quod quantum ad ultimos effectus Sacramentorum, Summus Sacerdos suppleret defectum. * En Baroni, quem aggredieris Pygmæus Herculem, Tersites Achillem, Cur ergo Amadæo, vel ex eo quod referat, succentes? Quo æstro percitus in eum furis?

§. II.

Altera Baronii calumnia detegitur.

EX superius dictis satis constat primam solutionem, quam ex duobus D. Thomæ locis fideliter excerptam, & ex propria ejus mente adhibitam argumento, contra necessitatem intentionis Ministri, sibi objecto, selegimus, non admittere Sacramentum Baptismi confici deficienti intentione Ministri; hoc enim dicere nefas est, sed Deum ejus defectum supplere quoad ultimum effectum, qui est justificatio à peccatis. Nihilominus Vincentius Baronius Amadæum hostem appetens, ei imponere non dubitavit solutionem nefandam, tanquam ex propria mente adhibita D. Thomæ adscriptis: nempe deficienti intentione Ministri, validum etiam confici Sacramentum: Si Amadæo, inquit fides ulla sit: ipse D. Thomas non omnino certus figit pedem, sed in hoc lubrico titubat, & cadit: cum supplementum aliquod intentionis ad validum baptismum necessaria, repetit à Deo Summo Sacerdote. Hæc Baronius, nullo tamen Amadæi testimonio obliquata: quod ex solo figuli cerebello ortum habere poterat. Quia Amadæus ex 4. sententiam solutionem, etsi secundo loco positam, consulto refert omisit, censens & merito omnino alienam ex mente D. Thomæ. Et ex 3. p. q. 64. art. 8. ad 2. sententiam oppositam ipsius verbis ex scriptis refert, quibus Angelicus Doctor concedit defectum intentionis Ministri suppleri à Deo Summo Sacerdote, quantum ad ultimum effectum Sacramenti, non vero quoad ejus valorem. * Hoc, inquit, satis posset dici quantum ad ultimum effectum, qui est justificatio à peccatis, sed quantum ad characterem non videtur per devotionem accedentis posse suppleri. * Hæc ex D. Thomæ refert Amadæus. Ex quibus agnosces, quam citò Baronius suæ maleficientiæ, meritis dedit pœnas. Indulgentiæ tamen, non vindictæ, idèò subijciendus; viro enim occupatissimo, tam D. Thomæ quam Amadæum, à limine tantum salutare licuit.

12. Hinc ortum habuit altera calumnia, quam ibidem Baronius affixit, dicens * Nec contentus (Amadæus D. Thomam) impigisse in hunc errorem, adjungit alterum ad finem secundæ propositionis de baptismo Martyrii. * Cum tamen ad finem hujus propositionis, nullum D. Thomæ locum Amadæus citaverit; nec pro opinione de baptismo Martyrii (quod ad infantes etiam in utero ex ventres) alium autorem præter Sotum adduxerit (in editione scil. Lugdunensi, quæ præ manibus fuit Baronio. Licet postea in Matritensi, superaddiderit M. Cotrado 2. p. q. 62. M. Serra 3. p. q. 66. art. 12. & M.

Pars II.

Prado eadem quæstione, dub. 12. num. 65. dicentem esse ferè communem) Nullum ergo errorem, nec D. Thomæ, cuius non meminit, nec aliis authoribus, quos refert, Amadæus adjunxit. O Baroni! sic operam, & atramentum perdis? Sic ad calumnias paginas replest? Doleo.

§. III.

Quanam intentio ad valorem Sacramenti, ex mente D. Thomæ sit necessaria?

13. GRAVIS inter Doctores est difficultas, in enodanda mente D. Thomæ, circa intentionem in Ministro requisitam, ad conficiendum Sacramentum, Dubium suboritur ex duplici Angelici Præceptoris loco supra citato: Alio ex 4. sent. dist. 6. q. 1. art. 2. quæst. 1. ad 2. Alio ex 3. p. q. 64. art. 8. ad 2. In primo enim loco quorundam opinionem refert, nec refellit asserentium: Quod in baptismo, & aliis Sacramentis, quæ habent in forma actum externum, non requiritur mentalis intentio, sed sufficit expressio intentionis per verba ab Ecclesia instituta; & idèò si forma servatur, nec aliquid interius dicitur, quod intentionem contrariam exprimat, baptizatus est. Quam solutionem secundo adhibitam, cuidam argumento oppugnantem necessitatem intentionis Ministri ad valorem Sacramenti, ostendimus supra, prodire non potuisse ex propria mente D. Thomæ. Recrudescit verò difficultas ex alio loco ex 3. p. q. 64. art. 8. ad 2. Ubi explosa aliorum sententia existimantium, deficienti intentione Ministri, validum nihilominus Sacramentum baptismi perfici, eò quod Deus supplet defectum quoad parvulos; & fides, devotione adjuncta, quoad adultos: concludit D. Thomas. Idèò alii melius dicunt, quod Minister Sacramenti agit in persona totius Ecclesiæ; cujus est Minister. In verbis autem, quæ profert, exprimitur intentio Ecclesiæ, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti, nisi contrarium exterius exprimitur ex parte Ministri, recipientis Sacramentum. Ergo ex mente D. Thomæ licet deficiat mentalis intentio in Ministro, validum tamen conficitur Sacramentum ratione intentionis Ecclesiæ, quæ verbis formæ exprimitur, dum contrariam Sacerdos externè non manifestet, quantumvis internè retineat. Quod videtur coincidere cum solutione secundo loco posita in præcitato loco ex 4. sententiarum.

14. Cæterum ut bene ait Cardinalis de Lugo tom. de Sacram. dist. 8. sect. 4. num. 64. cum Cajetano 3. p. q. 64. art. 8. ad 2. Incredibile est D. Thomam, in his locis, sensisse Sacramentum posse validè conferri absque intentione interna Ministri. Quod ex ipsomet Angelico Doctore omnium optime ostendit P. Suarez tom. 3. in 3. p. q. 64. art. 8. Quibus ego lubens assentior: primò quia statim art. 10. ejusdem quæst. 64. contrarium supponit dicens: Cum aliquis non intendit Sacramentum conferre, sed derisorie aliquid agere, talis perversio tollit veritatem Sacramenti: præcipue quando suam intentionem exterius manifestat. Quibus apertè tradit derisionem internam, quæ nil aliud est, quam defectus intentionis, vel voluntas non conficiendi Sacramentum, ejus valorem tollere, id verò multò certius est, si præfata voluntas, seu defectus intentionis exterius manifestetur. * Ly enim præcipue (quod Divus Thomas subdidit) exprimit

Nu 2

casum

casum minus dubium, & alium magis dubium includit, ut optime cum alio tenet Barbof. *diff. 274*. Secundò probatur, quia in eodem art. 8. ad 3. explicans habitalem intentionem, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti, subnectit: *Putat cum Sacerdos accedens ad baptizandum, intendit facere circa baptizandum, quod facit Ecclesia. Unde si postea in ipso exercitio actus, cogitatio ejus ad alia rapiatur, ex virtute primæ intentionis perficitur Sacramentum.* Per quæ explicandus venit, in his, quæ ad 2. dixerat. Tertiò probatur, quia ibi æqualem intentionem requirit ex parte Ministri conferentis ac ex parte adulti suscipientis, & quæ utriusque defectum veritatem Sacramenti tollere affirmat, si exterius exprimitur. Et tamen si internè ex parte recipientis deficiat, licet nullo actu externo manifestetur, non perficitur Sacramentum, ut tradit q. 68. art. 7. ad 2. dicens: *Si in adulto desset intentio suscipiendi Sacramentum, esset rebaptizandus.* Ergò licet in Ministro internè tantum deficiat intentio, non perficitur Sacramentum; & mens D. Thomæ alia non est, quam id certius esse, quando intentionis defectus externè exprimitur. Quartò probatur, quia q. 64. art. 8. citato in corp. expressè allerit requiri intentionem Ministri, quæ ablutio aquæ, de se indifferentis ad mundiciam corporalem, determinetur ad sacramentalem effectum. Et infra ad 1. et idè, inquit, requiritur ejus intentio, quæ se subsiciat principali agenti, ut scilicet intendat facere, quod facit Christus; & Ecclesia. Quid clarius!

15. Solutionem verò argumenti, quod sibi objicit D. Thomas, fateor difficilem: illius enim vis in eo posita. Si mentalis intentio Ministri necessaria sit ad valorem baptismi, cum ipsi tantum sit nota, nullus certus esse poterit, quod baptismum susceperit: ac proinde omnes erunt semper dubii, & anxii, anritè baptizati sint. Respondet Vincentius Baronius *ubi sup. fol. 217*. *Hujus argumenti vim D. Thomam infringere, intentione Ecclesiæ, verbis Ministri expressa, quæ tanta est efficacia, ut privatum Ministri errorem corrigat. * Sed quidem cum fide sanctum sit intentionem Ministri, saltem faciendi, quod facit Ecclesia necessariam esse ad valorem baptismi: si hanc ille non habeat, intentio Ecclesiæ defectum non supplebit: aliāvisi exterius exprimitur, nunquam valor Sacramenti deficere poterit ex defectu intentionis Ministri, quod hæreticum est. Intentio ergò Ecclesiæ in eo tantum eventu privatum Ministri errorem corrigere poterit, quando iste habuerit intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, quam tamen ipse internè irridet, puramque ceremoniam ad illudendos homines inventam judicat. Ergò cum Minister carere possit intentione faciendi, quod facit Ecclesia (quoniam & contrariam internam habere, si illa necessaria sit ad valorem baptismi); & illius incerti sumus, dubietas & anxietas baptismi non vitantur. Recrudescit ergò argumenti difficultas, non evacuatur, solutione Baronii.

16. Aliter explicat D. Thomam Cajetanus 3. p. q. 64. art. 8. ad 2. dicens: * Ad certitudinem nostram de susceptis Sacramentis, intelligendum est, sufficere intentionem Ecclesiæ per verba Ministri expressam, nisi per Ministrum, aut suscipientem contrarium exprimitur. Itā quod non intendit Author, quod hæc sufficiant ad perfectionem Sacramenti simpliciter, sed ad perfectionem ejus secundum humanam certitudinem. Per hoc enim vitatur inconveniens, quod quilibet incertus possit esse de susceptis Sacramentis. Sic Cajetanus, quem alii

Thomistæ communiter sequuntur. Sed non videtur citanimus. Quia si deficiente Ministri intentione, ut concedit Cajetanus, intentio Ecclesiæ sufficit ad certitudinem non habeamus de intentione Ministri. Undè illam habere poterimus de valore baptismi. Quod si dixeris ad hujusmodi certitudinem sufficere, quod exterius defectus intentionis non exprimitur: non facile id persuadebis baptizato, vel veris Ministris, hæreticis, Mauris, & ab aliis de his in casu necessitatis. Præterquam quod si Thomam asserit, quod si deficiente mentali intentione Ministri, perficitur nihilominus Sacramentum, intentione Ecclesiæ, quæ exprimitur verbis Ministri, dum contrarium exterius ab ipso, vel suscipiente non exprimitur. Eam ergò certitudinem de suscepto baptismi cui libere baptizato concedit D. Thomas, quæ ex intentione Ecclesiæ, de qua dubitare non licet, desumi potest. Hæc intentio rudo tanta est, quanta ex intentione internæ Ministri per revelationem nota pullularet. Ideoque evangelicus Præceptor ad omne dubium, & incertum expellendam; solam intentionem Ecclesiæ, per verba Ministri exprimitur, dicit sufficere ad perfectionem Sacramenti. Alias enim Ministri intentionis certi semper dubii, & anxii essemus, an baptizati simus, nec ne?

17. Propterea, inquit Cardinalis de Lugo *ad suprà*, * non pauci censuerunt D. Thomam non sententiam inclinasse, quod sufficeret intentioni faciendi exterius, quod facit Ecclesia: & mirari non esse, cum scripserit ante definitionem Concilii Tridentini, & Tridentini. * Ab hac tamen sententia ipse vindicat, & merito: & ejus verba loquuntur ex 3. p. q. 64. artic. 8. ad 2. & ex 4. sent. dist. 8. exponit dicens, D. Thomam in utroque loco solum agere de necessitate intentionis internæ exprimitur, & exprimitur, quæ si requireretur, videretur posse reddi dubium valorem Sacramenti, saltem apud illos, quæ igitur, an Minister talem specialem intentionem habuerit. * Ceterum neque hæc solutio mihi videtur primò, quia ad incertitudinem baptismi sit requiratur ad valorem Sacramenti intentio internam cum hac soli Ministro sit nota, neque ad certitudinem Sacramenti esse notam, quod Sacramentum susceperit, & ita non poterit habere certitudinem salutis. In quo sita est vis argumenti, quod objicit D. Thomas. Ergò solutio illi adhuc bita esse debet, ut excludat incertitudinem de valore baptismi, quin obstat incertitudo, quam accedit ad Sacramentum habere de interna intentione Ministri. Ad illam autem excludendam quidam reprobant ad summum Sacerdotem, scilicet Deum, ab illo supplementum intentionis Ministri necessarium ad valorem Sacramenti repetebant: quæ sententiam D. Thomas rejicit; & minorum approbat, qui intentionem Ecclesiæ in verbis, quæ Sacerdos proferit, expressam, ajunt sufficere ad perfectionem Sacramenti, dum exterius defectus intentionis Ministri, vel suscipientis Sacramenti non exprimitur. Quorum solutio admittit, non dubitationi de valore Sacramenti locus relinquitur, & consequenter argumenti difficultas finitus exhauritur. Quæ secus integra perseverat, si intentio interna Ministri requiritur, cum non sit undè certitudinem de illa habere possimus. Secundo displicet responsio Card. de Lugo, quoniam tactam relinquit difficultatem subortam ex intentione Divi Thomæ ad 2. nempe intentionem

Ecclesie sufficere ad perfectionem Sacramenti, si nil contrarium à Ministro exprimitur. Quæ secum patitur defectum intentionis internæ in Ministro, imò & contrariam, ut ex terminis constare videtur.

18. Ideo, post rematurè excogitatum, duplici conclusione respondet: Prima sit, D. Thomæ solutionem nullatenus eo tendere, ut suadeat, deficiente intentione interna Ministri, Sacramentum perfici intentione Ecclesie, quæ illius verbis exprimitur. Ratio est evidens, quia conclusio contradictoria est expressè ipsius D. Thomæ in eodem articulo. & non semel aut bis, sed ter: nempe in corpore, & in solutione ad 1. ad 3. unde nisi temerè dici non potest, ibidem ad secundum sibi contradicere. D. co. secundò D. Thomam non curasse solutionem adhibere, quæ evidenter certum baptizatum relinquit, de Sacramento suscepto, sed quæ animo pœnitentis. Ad conscientiam autem quietem sufficit, non posse prudenter dubitare de intentione necessaria ex parte Ministri. Quod contingit, si nil aliud in contrarium exprimat, dum verba ab Ecclesia instituta profert: quia sic exprimit se habere, in illo actu ab intentionis, eam intentionem, quam habet Ecclesia, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti, quantumvis ipse ignoret sanctificationem, quæ sub illis lateret. Et sic explicanda veniunt verba illa D. Thomæ, quod Minister Sacramenti agit in persona totius Ecclesie, in cuius Ministri verbis exprimitur intentio Ecclesie sufficiens ad perfectionem Sacramenti. Hoc autem sufficere ad moralem certitudinem de valore Sacramenti suadetur exemplo pœnitentis cum attritione accedentis ad Sacramentum pœnitentie, qui licet evidentiam non habeat de Sacerdotio confessoris, cum ejus baptismus, & ordo Sacerdotalis non sint ipsi evidentiæ, eam tamen moralem certitudinem de his habet, ut prudenter dubitare nequeat. Et in hoc sensu accepta expositio Cajetani, & Thomistarum verum continet. Si verò de intentione Ministri dubitetur, quia infidelis Judæus, vel Mahometanus, iterandus erit sub conditione baptismus, ad incertitudinem, & anxietatem expellendas

§. IV.

Enormis Baronii impostura in Cardinalem de Lugo.

19. Cum sententiam ex Cajetano, Sylvestro, Margarita Confessor. & ex Campanella nu. 4. relatum, & rejectam, à gravissima nota eximere Baronius non auderet, & nullum ei effugium occurrisset, eam derivare tentavit in Eminentissimum Cardinalem de Lugo, fol. 216. dicens: Campanella opinionem Cardinalis de Lugo munitam fuisse suffragio, quæ ait, Parvulos si desit aqua ad baptismum, salvos fieri Sacramento legis naturalis, id est benedictione, aut precatione paternâ. Quod pro de Lugo, (inquit) respondebit Amadeus, ego responam pro Cajetano, & Sylvestro. * Sic Baronius. Ceterum ab hac, & aliis calumniis, quas Cardinali de Lugo affinxit Campanella, se ille purgavit, *tomo de fide, disp. 20. sect. 3. nu. 130. fol. 362.* his verbis: * Prudenter faciet censor, si numquam nisi in scriptis censuram propositionis ibidem scriptæ proferat, imò & apud se exemplar propositionis, & censuræ retineat, quo convincere possit, sive propositio, vel cen-

Bart. II.

sura postea alterata referatur. Inveni non semel responsa, vel censuras à me petitas, non eisdem verbis relatas, & editas; ita ut necesse fuerit mihi, pro meis non agnoscere. In quo (attende) aliquis querelæ scrupulus mihi remansit erga Patrem Thomam Campanellam, qui in suo opusculo de Prædestinatione, & Reprobatione, statim initio aliquos suos articulos refert, meo nomine subscripto, & à me simpliciter approbato, sine ulla restrictione, vel explicatione: quos tamen ego quantum meminisse potui, non ita absolute probavi, sed cum explicationibus, & limitationibus addendis, quæ ibi desiderantur. * En Cardin. de Lugo à suffragio, quo suas opiniones Campanella munire tentavit, se in tuto posuit. Secus verò contigit Doctoribus, & Magistris, quorum verba fideliter excerpta dedi. Utinam hæc Baronius pro Cajetano, & Sylvestro reponere potuisset.

QVÆSTIO IV.

An præcepto annuæ communionis satisfaciunt fideles, qui in Ecclesiis Regularium tempore Paschatis Eucharistiam suscipiunt?

1. Quod, excepto primo die Paschatis Resurrectionis, possint fideles, in cæteris diebus à Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis, præceptum communionis in Ecclesiis Regularium adimplere, tradit Navarrus *cap. 21. num. 52.* Ubi sic ait: * El Papa Leon X. concedió a qualquier Sacerdote de la Orden de Fray les Menores, que en qualquiera dia del año pueda administrar la Eucharistia à los seglares, excepto solo el Domingo de la Resurreccion, y por consiguiente à los Dominicos, y à todos los otros, que participan de sus privilegios, lo qual tambien sabemos estar particularmente concedido, y con mucha razon, à los Padres de la nueva, y por ello muy provechosa Compañia de Jesús. Y aunque por algunos respetos puede parecer à algunos, que esta excepcion del dia de la Resurreccion se entienga de toda Comunión, con que se cumple el precepto de comulgar la Pasqua. Parecemos empero, que se hade entender de la Comunión de solo el dia de la Pasqua, ora ella seto me para cumplir con el precepto, ora no. Porque el dicho Papa Leon parece averlo declarado assaz por las palabras que annadió à las de Nicolao V. que concedió antes este privilegio, y por otras razones. * Sic ille. Quem pro opinione solum primum diem Paschatis excludente ad præcepti adimplerionem exponunt nonnulli, & sequitur P. Sâ, *ver. Euchar. nu. 10.*

2. Quorum explicationem genuinam supponit Manuel Rodriguez *tom. 1. quæst. Regul. quæst. 56. artic. 3. §. Ad hanc objectionem*, ex privilegio Leonis X. Martini V. & Sixti IV. id Regularibus concedentibus, præterquam in die Paschatis, vel in die Resurrectionis. Quod de solo primo die Resurrectionis intelligunt, quibus Navarrum explicans consentit M. Ludovicus Lopez *2. p. Instruct. cap. 6. de Bulla fol. mihi 803.* Ubi sic scribit: * Excepto die Paschatis, ex privilegio Leonis, Religiosi Mendicantes possunt communionem impendere laicis ad satisfaciendum præcepto communionis, ut

Nr 3

infi-

insinuat Navarrus in *Sum. cap. 21. n. 52.* * Sic ille, qui bene subjungit, oportere, non obstante hoc privilegio, quod ad satisfaciendum præcepto * laicus ad communionem recipiendam à suo Parocho remittatur. * Quod advertit etiam P. Tamburinus cum sequitur *opus. de Commun. cap. 4. §. 4. num. 51.*

3. Addunt alii, Mendicantes nullo excepto die, posse in suis Ecclesiis Eucharistiam secularibus, undecumque confluentibus, ministrare in Paschate, ut satisfaciatur præcepto annuæ communionis. Ita M. Joannes de la Cruz in *Epitom. Privileg. lib. 2. cap. 5. dub. 4. conclus. 3.* Ubi sic: * Licet Religiosis ministrare fidelibus in suis Ecclesiis Eucharistiam in Paschate, etiam ad implendum præceptum communionis, quia concessit Patribus de Guadalupe Nicolaus V. & Julius Secundus, ut habetur in compendio istius Ordinis, §. 2. & 6. * Sic ille, in cujus sententiam valde inclinatur eodem ordine M. Antonius de Hinojosa, *verb. Eucharist. fol. 229.*

4. Hanc opinionem tenet etiam Manuel Rodriguez tom. 1. *quest. 56. artic. 3. §. Quantum ad secundum.* & seq. Ubi asserit privilegia Nicolai V. Pauli III. & Juli II. ex quibus id possunt omnes Mendicantes per participationem privilegiorum, addens, hoc privilegium, licet non sit in usu, vim suam retinere: * Nam ut supra (inquit) late probavimus, privilegia Minorum, & per consequens aliorum mendicantium, fuerunt confirmata à Pio IV. & ab aliis Pontificibus cum clausula *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, quæ clausula confirmat etiam privilegia, quæ sunt per non usum abrogata. Et ibi etiam adjecimus *Sexti V. confirmationem*, &c. Et non solum confirmavit dicta privilegia; sed etiam de novo concessit, & per consequens de novo concessit ipsis Minoribus, per viam communicationis, privilegium Nicolai V. & Antonii Cardinalis (nimirum Pauli III. Monasterii Ordinis D. Hieronymi, & privilegium Juli Secundi concessum Fratribus Minoribus. Quæ cum sint tam recentiter concessa, non potest contra ea allegari non usus; præsertim cum non usus minime præjudicet ignorantibus, & talis non usus in Religionibus ex ignorantia privilegiorum fuerit introductus. * Pro eadem opinione militat Bruno Cassaigne de *Privileg. Regul. part. 2. tract. 8. cap. 2. per totum.* Ubi ait: * Quod licet Regularibus Eucharistiam in die Resurrectionis Dominicæ, secularibus porrigere, etiam ut Ecclesiæ præcepto satisfaciatur. Idque multis suadere conatur, & ad decretum sacre Congregationis responderet. Vide illum.

5. Eandem sententiam cum Rodriguez, & M. Joanne de la Cruz, tenent Beja, & Sorbus, quos citatos sequitur Diana *part. 2. tract. 14. resol. 37.* Ubi in terminis questionem pertractat, inquirens: * An Sacerdos Regularis, tempore Paschali, possit ministrare Eucharistiam secularibus, ut adimpleant præceptum Ecclesiasticum annuæ communionis? * Cui sic: * Negative respondent Suarez, Portel, Gaspar Hurado. Sed affirmativam sententiam non ignobiles authores docuisse constat: hi sunt Joannes de la Cruz, Beja, Rodriguez, Sorbo, & alii, & hoc ex privilegio, &c. Unde ex dictis remanet probabilis ista sententia. Sed ego consulerem, ut Regulares in tali casu faveant Parochis, & talem sententiam in praxim non deducant. * Sic ille. Quod etiam consuleret P. Bruni in *Theolog. Moral. part. 1. tract. 5. quest. 19.* Ubi adductis privilegiis Martini V. & Pauli III. concludit: * Non videtur negari posse, fideles satisfacturos præcepto de communionem an-

nua, cum eam, quocumque die à Dominica Paschali ad Dominicam in Albis, in Ecclesiis Mendicantium acceperunt. Sed id ego illis, ut sciam, non sum auctor ob scandalum. *

6. Idem sentit Martinus de San Joseph in *confessor. rom. 1. lib. 1. tract. 5. de Eucharist. num. 14.* En rigor pueden los Religiosos en sus Conventos dar à los seglares la Comunión Pasqual, por privilegio de Nicolao V. concedido al Monasterio N. Sennota de Guadalupe, y extendido por Juli à todos los Conventos de la Orden de San Gerónimo, de que participan todos los Mendicantes, y juzgo tambien, que es probable. Aunque accien que en el tiempo de Paqua, se abtengan los Religiosos deste Privilegio. *

7. Denique hanc sententiam ultra citatores Ludovicus de S. Juan in *Sum. quest. 8. de Eucharist. art. 3. diff. 3.* Bartholomæus à S. Paulo de *Indul. 1. q. 280.* Joannes Henriquez in *quest. moral. lib. 1. Et putant probabilem Joannes de Soria in *Epitom. p. 2. tract. 1. sect. 1. d. 7. §. Circummissum.* Et licet à Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 3. quest. 19. d. cens. 1. gundez addit, hanc sententiam non posse secum amplecti; sed hoc additum non placet, quia vel est probabilis, ut bene Dianæ loco citato. * Quibus consensit Machado tom. 2. lib. 5. p. 2. *moral. docum. 5. n. 2. fol. mih. 330.* Et Remigius in *tract. Conf. tract. 3. cap. 3. §. 1. n. 6.* Inquirens id esse probabile privilegium Juli Secundi, & Nicolai V. * Y por sentencia dada en favor de los Padres de San Francisco, en confirmació deste privilegio contra las tras, como refiere Fagundez apud Dianam. Non conveniunt, que esto se haga, sino ratas veras, con mucha prudencia, y cautela, por evitar escándalos, y discordias. * Sic Remigius.*

8. Non me lateat, hanc sententiam remanere Dianæ p. 9. tract. 9. *resol. 27.* & in super contra legem dictam militare declarationem Cardinalium in epistola ad Archiepiscopum Neapolitanum, *apud Mart. anno 1638.* quam ad verbum adducit Diana p. 6. *moral. 7. Miscell. resol. 58. in fine.* Verum id illam respondit Martinus de S. Joseph ubi supra. * Nisi debet concedi al Padre Diana, quando erat declaratio de la Senores Cardenales en contrario, pues como probare abaxo, para que hagan se estas declaraciones, han de paracer autenticas, y firmadas del Senor Cardinal Presidente de la Sacra Congregación, y legalizadas del Secretario della, y demas de ella de ser promulgadas con los requisitos, que las demas leyes. * Quas condiciones non habere prædictam declarationem, constat ex Diana ubi supra. Quapropter Tamburinus *opus. de Com. cap. 4. num. 54.* ubi illam sibi obijciens, respondet: * De hac declaratione non constat authenticè. Secundo non est directa Religiosis, sed Archiepiscopo. Tertio est Epistola particularis pro Diocesi Neapolitana, ubi forte aliquod peculiare subrebat inveniendi. * Præterquam quod Sacra Congregatio non intendit derogare privilegiis Mendicantium, illorum ullam mentionem facit, prout necesse erat ad eorum revocationem. Ideo Leander ubi supra, non obstante hac sacre Congregationis declaratione, cujus ipse meminit, præfaram sententiam probabilis esse dixit, ægrè ferens, quod Fagundez abserat, non posse secum amplecti.

9. Propter hæc illam improbare non est auctor Tamburinus loco supra citato, & multo minus aliam supra relatum, quæ in cæteris diebus excepto

primo die Paschatis, Eucharistiam ad satisfaciendum præcepto in Ecclesiis Regularium ministrari posse, concedit. Cæterum ipse neutram practicè probabilem admittit, & merito. *Has duas, inquit, opiniones relatas n. 51. & 52. non possum vocare saltem speculativè probabiles, siquidem probabilibus rationibus nituntur, bonosque habent auctores. Et quidem prior (nempe quæ excipit primum diem Paschatis) videtur expeditior, ita tamen, ut neutram in usum deducendam censeam, ne detur occasio, vel admirationis in populo, vel querelarum in Prælatiis. *Sicille. Cujus insistentis vestigiis, neutram probabilem existimo, nec credo, privilegia allegata ad praxim unquam reducta fuisse, quia eorum usus omnino impediret Pastores cognoscere vultum pecotis sui, & funditus everteretur medium, quo fideles ab Ecclesia per Parochos compelluntur ad præceptum annuæ communionis adimplendum.

10. Ex quibus fit, potiori jure audiendum non esse M. Joannem de la Cruz in *Epir. lib. 2. cap. 5. dub. 5. concl. 2.* Ubi ait, Regulares posse etiam Viaticum ministrare secularibus in periculo mortis constitutis. Verba ejus sunt. *In sententia (quam ipse tueretur) asserente, licere Religiosis ministrare fidelibus Eucharistiam in Paschate, idem videtur dicendum de ministracione Eucharistie in articulo mortis. *Sic ille, quem citatum sequuntur Brunus Cassiag. in *Privil. Regul. p. 2. tract. 8. cap. 2.* & Portel in *addit. ad verb. Sacramentorum administratio*, id probantes ex privilegio Nicolai Quarti, & Sixti Quarti, Minoribus concessis. Sed his abundè respondent P. A. nicus in *Curs. Theolog. tom. 7. disp. 31. sect. 3. num. 57.* & Card. de Lugo de *Penit. disp. 8. sect. 2. n. 52. & 53.* omnino videndi, ne illorum prætextu singularis hæc opinio, jure Parochorum valdè derogans, ad praxim unquam deducatur.

11. Unum hic adnotare oportet, Joannem Machado tom. 1. lib. 2. part. 4. tract. 7. docum. 1. num. 6. fol. mihi 379. existimare, virtute Bullæ Cruciatæ, posse fideles, in quacumque veline Ecclesia, adimplere præceptum annuæ communionis. Quam opinionem dicit, tenere Patrem Vazquez in 3. p. tom. 2. disp. 219. cap. 5. num. 47. & Dianam, qui illam citatum sequitur, p. 1. tract. 11. resol. 20. Verba Machadi sunt: *Es tambien dudoso entre los Doctores, si con la Bula de la Cruzada pueda comulgarse el que la tuviere, donde quisiere, y con esso cumpla? Suarez defende la parte negativa, a quien sigue Nunno, &c. Vazquez, y otros juzgan por probabilissima, y seguta en practica la parte afirmativa. *Verum aperte fallitur Machado, & non levi P. Vazquez injuria, quia de hoc non est dubium inter Doctores, nec auctor ullus partem affirmativam docuit. Sed solus ipse deceptus auctoritate Doctorum, quibus obiter lectis (ut aliquando huic auctori contingit) id falso imposuit. Quia P. Vazquez ubi supra, postquam adduxit verba Bullæ Latine, in qua conceditur *Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paschatis recipere: *Sic ait: *Triplex autem conceditur facultas, &c. Tertia est, ut Eucharistiam, & Sacramenta omnia, præterquam in die Paschatis recipere possint. *Et infra: *Tertia facultas non intelligitur pro solo tempore interdicti, sed pro omni tempore, etiamsi non sit interdicti. Idque tribus rationibus probari potest. Prima est, quia in Bulla, Hispano sermone transcripta; cum agitur de receptio de Sacramentorum, dicitur: *I recipel Sacramento de la Eucharistia, y los demas Sacramentos (salvo el dia de la Pasqua) aunque sea tiempo

de entredicho, &c. Per diem autem Paschatis, (attendere) ut capite præcedenti notavimus (ait Vazquez) intelligi debet totum tempus Paschale intra quod præceptum Eucharistie implendum est: nempe ut favore Parochorum, hæc communio, qua impletur præceptum, ipsis reservetur, (quod tenent communiter Doctores apud Dianam *sup. p. 9. tract. 9. res. 27.*) Neque Religiosus virtute suorum privilegiorum alicui Eucharistiam tribuendo, efficere possit, ut præceptum illud impleatur. Neque laici sæculares virtute Bullæ Cruciatæ de manu alterius communicantes, idem præceptum implere possint. *Sic Vazquez, qui non potuit clarius dicere, nec apertius de impostura Joannes Machado convinci, cum non solum virtute Cruciatæ, sed ne privilegiorum Religionis, asserat expressè, præceptum annuæ communionis extra propriam Parochiam adimpleri non posse.

12. Insuper Machado aperte etiam fallitur, dum ait, Dianam ex Vazquez sententiam illam defendere. Quia Diana ubi supra loquitur etiam excipiendo diem Paschatis: rogat enim sic: *An per Bullam Cruciatæ detur facultas recipiendi Eucharistiam (attendere) præterquam in die Paschatis, de manu simplicis Sacerdotis sine licentia Parochi? *Cui responderi: *Nullus ergo eorum opinionem illam docuit; atque adeo nec impostor pro illa impostum citandus erit; nam ipse eam solum refert, malè à se intellectam: & quod auctores citati, ipse sentit, nilque de novo addit. Illis verò in mentem non venit Bullam Cruciatam continere privilegium communicandi extra Parochiam ad adimplendum Ecclesiæ præceptum, ut constat ex dictis.

QVÆSTIO V.

Utrum, qui ad celebrandum, vel communicandum confessus est, si postea recordetur lethalis in confessione oblii, teneatur ante communionem confiteri?

S. I.

Doctorem placita.

1. **N**egativam sententiam imposuit Patri Reginaldo doctus Trullench de *Sacr. lib. 3. cap. 6. dub. 4. num. 13.* & quod valdè miror, diligentissimus etiam scriptor Fr. Leander à Sacram. tom. 1. tract. 7. disp. 7. quæst. 21. dicens: *An qui confessionem præmisit, & postea antequam ad altare accedat, recordatur alicujus peccati non confessi, teneatur illud confiteri priusquam communique? Negant aliqui, quos suppresso nomine refert Cornejo, & expressè Reginaldus tom. 2. lib. 29. cap. 6. quæst. 4. sect. 1. numer. 105. Verum Reginaldus, nec illam docuit, nec probabilem innuit, sed potius impugnat, & contrariam, ut veram, & communem amplectitur. Verba ejus sunt: *Qui ante communionem præmisit confessionem integram omnium mortalium peccatorum, quæ memoriæ occurrunt: & postea antequam ad communionem accedat, recordatur alicui

jus peccati adhuc à se commissi, de quo non est confessus, (attende) tenetur per se loquendo, & exclusis circumstantiis, quæ excusare possunt, illud confiteri, antequam communicet; quia præceptum, de quo agimus, obligat non tantum ad confitendum ante communionem, simpliciter ad confitenda omnia peccata mortalia, quorum quis sibi conscius fuerit. Nec refert, quod tale peccatum oblitum jam sit remissum in confessione legitime facta, quia non obstat remissio, quin debeat supponi clavibus, ut satis indicat Concilium Tridentinum, cum in citato capite, nec contritum quidem, & per consequens, nec consequutum remissionem suorum peccatorum mortaliū, vult liberum esse à facienda eorum Sacramentali confessione, antequam ad sacram communem accedat. *Quid clarus? Subjungit vero cum pluribus infra referendis: *Attamen ad vitandam irreverentiam illam, quæ erga Sacramentum ipsum committeretur, recordando indeceter coram aliis, quando ipsum administratur, ille, qui cum cæteris communicare paratus adstat ad sacram communionis Intem, non tenetur statim recedere ad confessarium, ut absolvatur directè à peccato, cujus sit oblitus in sua confessione, & tunc recordatur. Pro quo aliquot auctores afferunt. Hentiquez in sua Sum. lib. 8. cap. 46. §. 3. in margine litteræ I. not. que, id locum habere, seclusa etiam intamata nota, & scandalo. *Hæc Reginaldus in 1. editione Lugdun. anno 1616. loco, & capite à Trullench, & à Leandro supracitatis; qui ut ex ejus verbis fideliter exscriptis patet, opinionem illi attributam neutiquam defendit, sed potius contrariam, (sicut & P. Henricus ubi supra) & solum videtur admittere opinionem P. Henrici de Penitente jam communicato ad Intem altaris coram aliis adstante, de qua infra judicium feremus.

2. Verum, quam hi auctores imposuerunt Reginaldo, probabilem putavit, de Sacerdote loquens doctissimus Fr. Petrus Cornejo in 3. p. tract. 4. quæst. 80. disp. unica, dub. 3. Ub. sic: *Quæritur, an iste teneatur confiteri illud peccatum, (nempe oblitum in confessione) antequam celebret? Quidam negant; tum quia iste revera non habet conscientiam peccati mortalis, cum illud jam si fuerit per absolutionem remissum, quamvis teneatur confiteri tempore, quo præceptum confessionis obligat per se semel in anno: tum quia idè præcipitur confessio ante communionem, quia do est conscientia peccati mortalis, quia probatio requisita ab Apostolo, non debet relinqui iudicio proprio, sed confessoris. Alii verò affirmant, quia judicant, hoc præceptum amplè esse accipiendum, &c. Mihi videtur utraque sententia probabilis, sed hanc posteriorem video amplecti à virtutibus notatæ conscientia. *Hactenus Cornejo de Sacerdote celebraturo. Cujus sententiam de mandato supremi Tribunalis Sanctæ Inquisitionis Hispaniæ expunctam esse, jure notat Thomas Hurtado ex Clericorum Minorum familia, tom. 1. variar. resol. tract. 3. cap. 1. resol. 14. nu. 58. fol. 105. *Quæ sententia, inquit, de feudi jam nullo modo potest, quia expuncta est à suo auctore, iudicio supremi Tribunalis Sanctæ Inquisitionis: Quod quidem (attende) verissimum est, si loquamur de Sacerdote, qui iterum celebraturus est ante tempus annuæ confessionis. *S. Hurtado.

3. Cæterum pro laico, videtur ipse amplecti opinionem, quam pro Sacerdote traditam à Cornejo, expunctam refert; imò laxiorem: putat enim, laicum qui urgente necessitate, non præmissa confessione

contritus semel communicavit, non teneatur confiteri ante tempus annuæ confessionis, sed postea, si iterum communicare, dum postea in novum peccatum thale non incidit, quod Sacerdoti non concessit celebraturus ad confessionem addit. *Ibidem sup. num. 70. Ubi sic scribit: *Respondetur: dō: si sit casus, in quo laicus possit communicare non præmissa confessione, cum sola contritione, nisi tempore annuæ confessionis (attende) periret, nisi novum peccatum committeret, accedere ad communicandum. *In quibus plus Hurtado concedit, quam Cornejo; nam ei, cui semel ex causa talis peccati confessio præmissa, communicaverit, concedere videtur, si in novum postea peccatum non reincidat, sapius communicare, licet peccata illa non confessa, quorum contritionem habuit, non confiteatur: putat enim, non teneatur ante tempus annuæ confessionis. Verum cum hanc doctrinam à nullo Theologo sustineri possit, an admodum recte, idèd (licet) pleam adhibuisse, dum dicit: *Respondet Secundo) subjungit, & merito: *Sed ut placet: quia si iste laicus habet copiam Confessionis, tenetur confiteri: quia non est certus de sua contritione, & tenetur se probare quis ante communionem, ut moraliter certus accedat ad corpus Christi. *Quod ego probabiliter reputo, licet de contritione certissimus esset; etiam per revelationem. Quia præceptum divinum non idèd cessaret, si verbis Tridentini id probari non possit. Accipiamus citandum, eo quod Concilium illud asserat teneatur, quantumvis sibi contritus videatur, & contritum existimet, sess. 1. cap. 7. & Can. 11. quæ ex revelatione se contritum noscere, huius tamen non videtur comprehendere, quia hæc nostra lex excedit. S. etiam sentiunt Rubio, & Palacios apud Amicum tom. 7. disp. 26. n. 11. sed nostra sententia est probabilior, quam tenet Henriquez lib. 4. cap. 4. & plures alii.

4. Sed quid, si laicus confessus esset, & aliquis lethalis fuisset oblitus: poteritne, confessionem non præmissa, communicare? Respondet affirmativè Hurtado supra, ubi postquam dixit, & meminerit confiteri, qui nullam præmissam confessionem, quantumvis contritus communicaverit, sit ut: *Quod secus est, si obliviscat alicuius peccati mortalis, quod (inquit) non tenetur confiteri ante tempus annuæ confessionis, quia jam per confessionem peccatum illud dimissum est, & implebitur. *Hæc Thomas Hurtado, in quibus aperte concedit, laicum, qui in confessione oblitus est aliquis lethalis, posse accedere ad communionem, non præmissa illius confessione, licet ante communionem recordetur; eo quod jam, per confessionem mortali peccatum oblitum est dimissum, & accedens ad sacramentum, mediante aliorum confessione satisfactus est. Cur autem Sacerdoti neget, quod laicus concedit? non video. Timore forsitan incidendi in mandatum sanctæ Inquisitionis, calumum cecidit. Quia præceptum Tridentini, quo præcipitur Sacerdoti statim confiteri (non verò laico) quando non præmissa confessione mortaliū celebraverit, statim procedit, ut ipse ibidem nu. 63. fatetur: *Quando confessor, necessitate urgente, cum non sit copia Confessoris existens in peccato mortali celebrat, non tenetur in aliis casibus oblivioni, aut malitiae, &c. *Cuius autem, de quo loquitur Cornejo, casus obliviscat est. Unde non ex eo, quod urgeat necessitas, neque

ex eo, quod non sit copia Confessoris, sed ex eo, quod à peccato obliuio indirectè absolutus, sit jam sanctificatus virtute Sacramenti Pœnitentiæ, assenti Hurtado, posse, non præmissa obliuio confessione, dignè communicare: ergo vel Sacerdoti hoc concedere tenetur, maxime cum jam semel celebraverat, vel laico negare: nam eadem utrobique militat ratio.

5. Ideoque utrique indifferenter probabiliter concedi posse, tradit M. Franciscus Arauxo in Universitate Salmanticensi olim primarius sacræ Theologiæ Cathedræ moderator, & postea Episcopus Segovienensis tom. 2. in 3. p. quæst. 80. art. 4. n. 30. in impressione Salmantina, anno 1636. ubi sic: *Si roges, an si quis post sumptam debite Eucharistiam, recorderetur peccati mortalis nondum confessi, an teneatur illud confiteri, priusquam iterum ad communionem accedat, vel non? Respondeo, utrumque esse probabile, sed affirmativam partem potius consulerem. *Verum et si hæc semper consulenda; negativam posse ad praxim deferre, cum Magistro Arauxo consequenter ad principia jacta concessit Præpositus in 3. p. quæst. 80. art. 5. dub. 3. n. 15. dicens: *Si aliquis sit legitime confessus, qui in confessione ex obliuione, vel iusta de causa aliquod peccatum non explicavit, non tenetur elicere contritionem de illo. Quo casu potest communicare, antequam præmittat confessionem illius peccati, quia per præcedentem confessionem, illius peccati remissionem est consequutus, quamvis indirectè, est quæ in statu gratiæ. *Sic Præpositus, quem sequitur est Ferrantinus de scandalo, disp. 1. quæst. 80. n. 2. cuius verba extant apud Dianam p. 11. tract. 8. resolut. 40. folio 51. Et hanc opinionem probabilem putat Hieronymus Garcia in Sum. tract. 3. diff. 5. dub. p. 5. num. 50. dicit Dianam p. 9. tract. 3. resolut. 4. Unde hanc, inquit sententiam probabilem, putat Hieronymus Garcia. *Sed ego apud illum hanc non invenio, sed longè diversam, ex qua si ad istam valeret consequentia, plures pro ea recensere potuissent Auctores. Vide Fr. Leandrum à Murcia in disquisitione in 1. 2. lib. 2. disput. 4. resolut. 25. n. 15. fol. 361. Ubi pro hac sententia refert etiam Henriquez, Tamburinum, Reginaldum, & Hieronymum Garcia, sed isti Auctores id non docent, ut constabit ex dicendis, ubi eorum opiniones proponam. Favet autem Pasqualigus in praxi de tabulæ, quæst. 6. n. 3. ubi ait: eum, qui post confessionem recordatus est peccati obliuio, posse, si confessoris copia non sit, communicare, ne omittat lucrari Jub. lacum.

6. Hujus opinionis fundamenta primus jecit M. Dominicus Baltanas in Summa, quam suppressit auctoris nomine luci dedit Hispanis, anno 1526. in Margarita, inquam, Confessorum, fol. 170. Ubi licet communem sententiam sequatur, hanc tamen probabilem sentit: verba ejus sunt: *Qui verò confessus est, & post paululum accedit ad communionem, & ibi recordatur de aliquo mortali, non peccat mortaliter communicando, proponens post communionem confiteri: (attende) Præsertim, si jam est positus in loco communionis, vel si non potest tunc commodè confiteri. *Ly enim Præsertim aperte denotat, quod possit communicare, non præmissa obliuio confessione, licet quando illius recordatur, non sit positus in loco communionis; verius autem esse, quod possit, quando jam est in communionis loco. Sic cum communi Doctorem exponit adverbium illud Præsertim Barbosa dictio. 277. folio 751. ubi sic: *Hæc dictio (Præsertim) ponitur comparative, & importat idem quod Maxime, & Præcipue: unde exprimit casum minus dubitabilem, & implicat magis dubitabilem.

7. Faciunt ad hæc alii, qui in præsentis casu, cum M. Baltanas ubi supra, ex levi causa, à præmittenda læthalis obliuio confessione exculant, Henriquez lib. 8. de Eucharist. cap. 46. *Laicus, qui ad lintheum altaris adstat, paratus communicare cum aliis, & confessionem præmiserat, excusatur propter reverentiam Sacramenti, ne statim redeat ad confessorium, ut directè absolvatur à peccato, cujus fuerat obliuio, etiam seculi nota, & scandalo, cum jam accedat iustus, & probatus per confessionem. *Hæc Henriquez ibi, & in Glos. litt. I. & K. ubi pro hac opinione refert Victoriam, Angelum, Tabienam, Rosellam, Aureolum, Cordubam, & alios. Et cum Henriquez, ejus mutatis verbis, sentit Baurius in Miscell. casuum conscientie, quæst. 337. fol. 347. Quibus dissentire non videtur Martinus à S. Josepho de Eucharist. tract. 7. n. 13. & putat probabile Bonacina tom. 1. de Euchar. disp. 4. q. 6. p. 1. n. 17. §. Si contrarium. Et hæc est opinio, quam putant probabilem Hieronymus Garcia, & alii, quos citatos sequitur Diana 3. part. tract. 4. resolut. 77. non verò aliam, quam ei imputat ubi supra. Quibus novissimè adhæsit Tamburinus in Methodo expedita communionis, cap. 1. §. 8. n. 63. ibi: *Solum eos liberandos à præmittenda confessione talis peccati obliuio censo, qui vel actu celebrant, vel ante ad lintheum communicaturi expectant: hos enim, et si nullam notam infamiae incutiant, non obigo ad recedendum, quamvis brevi reverturos, qui ex una parte reverenter se gerent, inchoatam quasi actionem sine necessitate relinquendo, &c. Et ex alia parte non apparet clara necessitas, quia hic jam est iustus, benequè dispositus propter absolutionem indirectam talis peccati. *Hæc ille.

S. II.

Auctoris Judicium.

8. **E**X hac secunda opinione (si probabilis admittatur) validissimum pro prima, supra adducta (ex Magistro Arauxo, Thoma Hurtado, Præposito, & Cornejo) argumentum desumitur ad probandum, non esse præceptum confitendi, ante communionem, peccatum in prævia confessione oblitum: Argumentor sic: Laicus adstans communicaturus cum aliis, si non sit nota, aut scandalum, potest licitè ab altari discedere, & confessione obliuio præmittenda. Dicere autem, præceptum non obligare in his circumstantiis; absque fundamento jactatur. Quia præceptum præmittendi confessionem læthalis ante communionem, magis urget, quam præceptum præmittendi jejunium naturale, cum hoc humanum, illud divinum sit; sed qui, dum adstat altari communicaturus cum aliis, recordatur, non esse jejunum, tenetur discedere, sit possit, sine nota, & scandalo. Imò & Sacerdos, si ante consecrationem, se non esse jejunum recorderetur, tenetur dimittere Missam inceptam; ut tradunt D. Thom. Sotus, Ledelma, Victoria, & alii discipuli D. Thomæ, quos cum Angelo, & Majolo sequitur ipsemet Henriquez supra n. 3. in Glos. litt. H. Et est communis sententia Theologorum, quam cum Diana, Sylvestro, Azor, Hur-

QVÆSTIO VI.

Utrum Sacerdos, qui non habens copiam Confessoris, urgente necessitate celebravit, non præmissa mortalium confessione, teneatur postea quamprimum confiteri?

1. **C**onveniunt ferè omnes Doctores, quod si ex malitia, habens copiam Confessoris noluerit confessionem præmittere, non teneatur postea quam primum confiteri. Ratio est, quia præceptum Tridentini sess. 13. c. 7. hunc casum non comprehendit: solum enim ait, *quod, si necessitate urgente (deficiente copia Confessoris) Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur. Ergo quando, absque necessitate, habens copiam Confessoris, non præmissa confessione, celebravit, non ligatur præcepto Concilii. Sic tenent M. Nugnus de Sacram. tom. 2. quæst. 80. art. 4. diff. 4. concl. 3. ubi sic: *Laicus non habet tale præceptum; atque adeo non teneatur confiteri in præsentī casu: neque Sacerdos, quando celebravit sine confessione ex malitia, vel negligentia, vel quia non est recordatus peccati mortalis, quando celebravit. *Sic M. Nugnus, quem sequitur Illustris P. M. Arauxo Episcopus Segovienensis in 3. p. q. 80. art. 4. nu. 29. ibi: *Si ex malitia extra illos casus sine prævia confessione celebret, non debet statim confiteri, aut si non celebret, sed laicorum more communicet; & idem de laicis dicendum est, etiam in prædictis casibus, in quibus licet, non præmissa confessione, communicare. *Hæc M. Arauxo.

2. Idem tenet Thomas Hurtado ex Clericorum Minorum Familia to. 1. tract. 3. cap. 1. resol. 14. n. 62. Ubi citatis pluribus concludit: *Conveniunt omnes isti Doctores citati, Concilium loqui solum, quando necessitate urgente, cum non sit copia Confessoris, existens in peccato mortali Sacerdos celebrat: (attende) non verò in aliis casibus oblivionis, aut malitiæ, & similibus. *Sicille.

3. Et hanc sententiam esse communem testatur illam defendens Leander à Sacram. to. 2. tract. 7. quæst. 51. & sequitur plures citans Dianap. 9. tract. de Confessione ante Eucharist. resol. 26. ubi inquit: *An Sacerdos si voluntariè non confessus celebret, teneatur quamprimum confiteri? *Cui sic responder. *Ego puto, negativam sententiam tenendam esse; & ita tenet, me citato, Leandrus, Stephanus à Sancto Gregorio, Suarez, Mercerus, Granada, Arauxo, Fillucius, Nugnus, & alii communiter. Probatur, quoniam nullum est tale præceptum, nisi impositum à Tridentino, sed in illo tantum fit mentio de Sacerdote celebrante sine confessione, urgente necessitate, ergo in aliis casibus non est talis obligatio. Patet, quoniam præcepta pœnalia non sunt extendenda magis, quam sonant. *Sicille. Quibus adde Joannem Sanctium in Selectis, disp. 32. nu. 12. in fine. Villalobos in Sum. tract. 7. diff. 37. num. 9. Franciscum de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 6. q. 8. num. 70. & ante illum, fratrem ejus Eminentissimum Cardinalem de Lugo de Sacram. Eucharist. disp. 14. sect. 7. num. 150. *Quia Concilium, inquit, aperte loquitur de illo, qui, necessitate urgente, celebrat, & in his præceptis positivis non debemus

Machado tom. 1. lib. 2. p. 4. tract. 8. doc. 3. num. 3. fol. 381. *mas de diez y seis Autores lo afirman, *quos citatos sequitur Leander à Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 7. q. 18. inter quos refert Dianam p. 5. tract. 14. resol. 6. sed Dianap. 9. tract. 7. disp. 7. q. 18. ubi contrarium tenet. Refert etiam illum p. 9. tract. 3. resol. 8. sed hic excusat ratione scandali. *Nam difficile (inquit) videtur in tali scandalum vitari posse. *Casu autem quo nullum prudenter timeatur, id ibi non tradit.

12. Cæterum 3. p. tract. 4. resol. 77. de Sacerdote, qui statim post introitum recordatur peccati mortalis, id tenet cum Soto, Victoria, & aliis; quos refert, & sequitur Leander supra quæst. 16. Quod quæst. 7. extendit ad Sacerdotem existentem in altari, si antequam inchoet Missam, recordetur culpe mortalis. *Quia si laicus, inquit, potest Eucharistiam sumere, casu quo jam sacræ mensæ communicatur assistens recordetur alicujus mortalis non confessi, etiam præcisè omni nota, & periculo infamiæ, ut statim dicemus; Quare hoc idem nequit Sacerdos, si hoc illi accideret, jam in altari ad sacrificium celebrandum existeret: Sic debent à fortiori sentire Sotus, & Granados locis citatis, ubi absolute dicunt, quod si Sacerdos Sacerdotalibus vestibus indutus, recordetur peccati mortalis, & non habeat in promptu Confessorem, possit celebrare. *Sic Leander, & consequenter quidem.

12. Sed huic ego opinioni assentiri nunquam poterō, quia, ut prædixi, seclusa nota, & scandalo, non est sufficiens excusatio à præcepto divino præmittendi confessionem læthaliū ante communionem. Et ita sentiunt communiter Doctores cum D. Thoma 3. p. q. 83. art. 6. ad 2. ubi sic ait: *Si ante consecrationem alicujus prædictorum sit memor (nempe aliquid comedis, vel bibis, vel peccatum aliquod commisisse) rursus reputarem, maxime in casu manducationis, & excommunicationis, quod Missam inceptam deferret, nisi grave scandalum timeatur. *Nec video (ut supra animadverti) cur Sacerdos, si ante consecrationem recordatur, non esse jejuniū, teneatur Missam captam dimittere (ut ex communi sententia tradit ipse Leander) ratione præcepti non communicandi, non præmissio jejuniū naturalis; & non teneatur recedere ab altari, quando absque nota & scandalo potest, si recordetur non esse confessum, ratione præcepti non communicandi, non præmissio læthaliū confessione: cum hoc divinum fortius, & antiquius præceptum sit? Non me latet, Eminentissimum Cajetanum, M. Fumum, M. Paludanum, & M. Baltanas olim tenuisse, præceptum præmittendi confessionem ante communionem non obligare sub mortali. Verum hæc sententia falsissima, & perniciosissima est contra D. Thomam, & omnes Theologos, & à Tridentino explosa; imò & ut hæretica damnata. Ut ait ex eodem instituto M. Joannes Baptista Corradus 2. p. q. 469. licet alii ab hac nota immunem esse contendant, Petrus de Soto, Victoria, & Canus, apud Amadæum tract. de Eucharist. prop. 3. n. 8.

debemus arguere de uno casu ad alium. * Sic ille. Et antea Bonacina de Sacram. Eucharist. disp. 4. quest. 6. p. 1. num. 38. dicens: * Hinc primò colligitur, Sacerdotem, qui ex sua malitia celebravit in peccato mortali, non præmissa confessione, non teneri quamprimum post celebrationem confiteri: Hic enim non dicitur celebrasse urgente necessitate, sed ex malitia: Tridentinum autem loquitur de Sacerdote celebrante ex necessitate, absque præmissa confessione. * Sic loquuntur Doctores, quos sequitur Mascarenhas de Sacram. tract. 4. de Eucharist. disp. 5. cap. 6. nu. 212. fol. 236. Quem Theologaster nescio quis ob hanc opinionem fugillavit.

4. Sed ex dictis non solum deducitur, opinionem Patris Mascarenhas esse communem, sed illationes ex eodem principio satis favorabiles admittendas. Cum enim Concilium sess. 13. cap. 7. solum declararet, necessarium esse, * ut nulus sibi conscius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali confessione ad Sacramentum Eucharistiae accedere debeat, &c. modo non desit illis copia Confessoris (& præcipiat). Quod sine necessitate urgente Sacerdos, absque prævia confessione, celebraverit, quamprimum confiteatur. * Ex his, inquam, ultimis verbis aperte procedentibus de Sacerdote sibi conscio peccati mortalis, non habente copiam Confessoris, & idèò, necessitate urgente, absque prævia confessione celebrante, deducunt Doctores, non esse præceptum quamprimum confitendi, quacumque ex dictis conditionibus deficiente. Quia lex penalis non est de uno casu ad alium extendenda.

5. Unde inferitur primò, non ligare hoc præceptum laicos, nec Sacerdotes non celebrantes, sed more laicorum communicantes; nec illos, qui peccati mortalis consci non fuerint, licet ex culpa gravi, ex defectu examinis id evenierit: nec qui habentes copiam Confessoris non præmittunt confessionem, antequam celebrare incipiant; nec qui, dum celebrant, recordantur peccati mortalis, non confessi, quod vel ob vitandum scandalum, vel aliqua probabili opinione ducti (licet possint tunc confiteri) licite omittunt: nec eos qui absque urgente necessitate, non præmissa confessione celebrant. Videatur Diana p. 9. tract. 3. resolut. 24. & seq. Leander à Sacram. tom. 2. tract. 7. disput. 8. quest. 48. & seq. & Bonacina ubi infra de Sacram. disput. 4. quest. 6. p. 1. a. num. 37. Qui pro his illationibus plures Auctores congerunt.

S. I.

Tridentini præceptum qualiter à nonnullis explicetur.

6. EST tamen gravis difficultas, quando Sacerdos non habens copiam Confessoris necessitate urgente, non præmissa lethalis confessione, celebravit; qua ratione intelligendum sit præceptum Tridentini, quamprimum confitendi: Nonnulli censuerunt, ibi solum præcipi, quod confiteatur suo tempore, seu antequam iterum celebret. Sic Molfessius in Sum. tom. 1. tract. 3. cap. 10. nu. 38. & ante illum Petrus Binsfeldius in Enchirid. Theolog. Pastoral. cap. 5. Quorum opinionem esse probabilem, saltem per principia extrinseca, dixit Diana eos citans 2. p. tract. 14. resolut. 60. licet postea p. 9. tract. 3. resolut. 23. dixerit cum Averfa, rejiciendam esse, nec probabilem ex stimandam.

7. Idem, quod Molfessius, tenet Thomas Hurta-

do tom. 1. variar. quest. tractat. 3. cap. 1. resolut. 14. bis: * Sacerdos, qui ex iusta causa, vel in iusta, non celebravit statim post Missam confiteri; sed sufficiens te primam celebrationem exequatur. Quod explicatione in corpore resolutionis, dicens: * Sacerdos, qui ex carentia Confessoris, ad evitandum scandalum in peccato mortali celebravit. Solum ob hoc præcipi confiteri antequam iterum celebret. Et his non est difficultas, quid denotent verba illa: quamprimum: Quibusdam asserentibus, significare, primum fuerit commoditas, & copia Confessoris. Sic Suarez, Vazquez, Sayrus, Sylvius, Nunez, Grola, Marchinus. Alii vero intelligunt illa verba, Quamprimum: hoc est, priusquam celebret. Sic Diana, Fagundes, Binsfeldius; Molfessius, & alii, quibus assentior. * Unde inferitur Hurtado, quod Sacerdos, qui necessitate urgente, sine prævia confessione celebravit in mortali, si priusquam secundo celebret, etiam si sit post annum, non confiteatur, dupliciter peccati est reus: * quia agit (inquit) contra eius præcepta; aliud divinum, quo obligatur, non accedere in peccato; aliud Ecclesiasticum latum in Tridentino de confessione faciendâ ante celebrationem secundam. * Sic Hurtado cum aliis.

8. Quibus adde Homobonum, quem citantur quitur Barboza de officio Parochi 1. cap. 26. n. 37. dicens: * Novissimè Homobonus de Bonis in Resol. quæst. 1. p. 2. resolut. 32. subdit, illud quamprimum confitendi arbitrio boni viri intelligendum esse, hoc est, primum iterum celebraturus est, ut post Regnum, Valentiam, & Suarez, resolvit Bonacina de Sacram. disp. 4. quest. 6. p. 1. nu. 22. * Sic Barboza non le pro hac parte adducit Jesuitas citatos, quia nullum eorum id asserit, imò nec Bonacina id idèò, sed contrarium num. 37. dicens ibi, teneri quamprimum confiteri. Quod num. 41. explicat, id est, tenet * quamprimum confiteri, post celebrationem. * Vnde auctorem aliquem contra refert. Unde et idem in Barbosa citationem, Amanuensis incurta erroris correxisset.

9. Pius addunt alii, nimirum, in verbis Tridentini nullum contineri præceptum, sed solum consilium quamprimum confitendi. Sic M. Petrus de Ledema in Universalitate Salmantinis primarius Theologiae Cathedra moderator in Summa. p. tract. de Eucharist. cap. 11. ante conclus. 9. ubi sic scribit: * Aliquam enscannan, que el que cumulgò, sin que precede la confession, està obligado por precepto, luego en poniendo copia de Confessor, à confessarse. Y esto parece que significa el Concilio en el lugar citado, y esta sentencia es probable, hablando de los Sacerdotes, de los cuales habla el Concilio. Pero à mí me parece cosa muy mas probable, lo que tienen otros, que no es precepto. Porque no es precepto decir como es cosa notoria, ni tampoco es precepto uno no. Porque el Concilio tan solamente dice, y que tal luego en pudiendo comodamente se confiese, aquella palabra Se confesse, no tiene fuerza de precepto, sino de consejo. * Sic M. Ledema. Cujus opinionis fundamenta jecit Cajetanus 2. 2. q. 180. in respons. ad 2. ubi sic ait: * De modo vero loquendi, puta, quia lex utitur imperativo modo, clare inquit, quod non inducit vineum imperium præcepti, modum enim huiusmodi imperium Grammaticè denotat, non imperium. * Quem sequuntur alii apud Diana p. 4. tract. 6. Miscell. resolut. 74. ubi inquirens: * An verò imperativus modi præceptum contineatur? * Respondet: * Pro-

ma opinio negat, supradicta verba imperativi facite, cavere (attende) abstineant, nemo audeat, &c. præceptum continere. Ita C. leus de lege pœnali, lib. 1. cap. 5. dicitur. 4. Cajetanus 2. 2. quæst. 166. (lege 186.) art. 4. (lege 9. circa solutionem ad 2. Carbo de legibus lib. 7. diff. 4. ad finem, & alii.*

10. Ideo sententiam Petri de Ledesma amplectitur Villalobos in Sum. tom. 1. tr. 7. de Eucharist. diff. 37. num. 7. ubi sic: * Et Sacerdote, que dicitur Missa sine confessoris, per necessitatem urgente, yno tener copia de Confessor, no esta obligado a confitarse luego, en ausendo oportunidad. Esta conclusion tengo por probable, y en practica se puede seguir. Tiene esta Ledesma con otros. El fundamento es, porque aungue el Concilio Tridentino dize, *Quamprimum confiteatur*, estas palabras no son de precepto, sino de consejo. Y por lo menos no son de precepto claro, lo qual es necesario, para que nos obligemos a peccato mortal. Y assi en practica se puede muy bien seguir esta opinio. * Quibus addo Ludovicum de S. Juan quæst. 7. de Eucharist. art. 7. dub. 2. fol. 264. & probabiliter putare videtur Diana 2. p. tract. 14. resol. 60. ut constat ex modo referend. Et sic probabilem tenet Cornejo tract. de Eucharist. quæst. 80. art. 4. dub. 3. p. 499. ut dicit Leander de Sacrament. tom. 2. tract. 7. diff. 7. quæst. 46. & ipse clarè probabilem judicat, quia solum ait: * Longe probabilius est, contineri in dictis verbis præceptum. * Et confentit, ut probabili Trullench lib. 3. cap. 6. dub. 4. num. 27. in fine. Et, quod mirabilius, hinc sententiam, ut magis communem refert, & sequitur Machado tom. 1. lib. 2. part. 4. tract. 8. dub. 3. in fine, fol. mibi 382. dicens: * Si bien Navarro afirma lo contrario, fundado en el Concilio Tridentino, que dize: *Quamprimum confiteatur*, palabras, que el juez induzen en precepto, assi a Sacerdotes, como a legos, y en quato a los Sacerdotes la sigue Suarez. Perola comun, como hemos dicho, es, que en unos, y en otros, son de solo consejo. * Sic ille citans Bassium verb. Communio, num. 39. sed aperte falsatur, dum communio dicitur.

§. II.

Vera sententia.

11. *C*eterum ejusmodi opiniones sustineri minime possunt. Non secunda, quia negare verba Concilii *quam primum confitendi*, continere præceptum de novo impostum Sacerdotibus, ex urgente causa, deficiente Confessario, non præmissa confessione celebrantibus, est contra communem Doctorum sententiam, & omnino rejiciendum. Verbis enim legis standum est, juxta communem Doctorum interpretationem. Hæc autem de præcepto ab omnibus fuisse intellecta, testatur P. Suarez tom. 3. in 3. p. diff. 66. sect. 7. * Ex tenore, inquit, verborum constat, quia ita sunt ab omnibus Doctoribus intellecta. * Ergo de mente Concilii præceptum imponere intendenti, dubitare non licet. Sed docent Vasquez tom. 4. in 3. p. q. 90. art. 3. dub. 3. num. 8. Hurtado diff. 9. de Euchar. diff. 7. Henriquez cap. 41. n. 4. Lugo diff. 14. n. 135. Filiucius tom. 1. tract. 4. nu. 221. Diana p. 9. tract. 3. resol. 32. & alii communiter. Quapropter novissime Summus Pontifex Alexander VII. tanquam scandalosam damnavit, & prohibuit die 18. Martii 1666. hæc propositionem: *Mandatum Tridentini sacrum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate, cum peccato mortali, confitendi quam primum, est consilium, & non præ-*

ceptum.

ceptum. Ex quibus constat, prorsus corruisse opinionem Petri de Ledesma, & Villalobos negantium præceptum.

12. Jam semel statuto, in verbis illis præceptum contineri; omni prorsus fundamento destituta est opinio Thomæ Hurtado, & sequacium assertum, ejusmodi præceptum solum esse, confitendi ante aliam celebrationem. Si enim ita esset, parum vel nil operantur verba Concilii, nec novum imponent præceptum. Certissimum enim est (& ex verbis præcedentibus ejusdem capituli septimi constat) eum, qui a mortalibus absolutus non est, quantumvis contritum teneri, antequam celebret confiteri, si copia Confessor non desit. Verbis ergo subsequentibus: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur*, frustra novum præceptum imponeretur, si nil de novo sub præcepto jungeretur. Ergo, *quamprimum confiteri*, quod specialiter Sacerdotibus præcipitur, aliquid involvit, quod, in verbis antecedentibus, Christianis omnibus, ut necessarium declaratum, non præcontinebatur. Hæc consequentia est evidens, & in posterum de eius veritate nemini dubitare licet: post decretum Alexandri VII. supra memoratum, in quo ut scandalum tam etiam damnavit, & prohibuit hanc propositionem: * *Ille particula quam primum intelligitur cum Sacerdos suo tempore confitebitur.* * Unde corruit opinio contraria num. 7. relata.

13. Si verò inquiras, quam latitudinem admittat dictio illa: *Quam primum*? Joannes Sanchez in Selectis, diff. 12. nu. 14. existimat, illico finita Missa, Sacerdotem teneri confiteri, pro qua citat Suarez, & Vasquez. Verum dictio illico, cui ly *quam primum* æquivalere dicitur, majore latitudinem admittit, ut videre licet apud Barbosam in Dictionario, dict. 149. ubi sic ait: * Interdum illud dicitur illico fieri, quod infra triduum fit, ut per textum in l. infra decem dies, C. Quomodo, & quando iudex, & in l. fin. C. de indic. videtur. tollend. tradunt Matcardus de Probat. concl. 1084. num. 10. Gonzalez ad Regul. 8. Cancell. gloss. 43. nu. 1. in l. l. gitur ipso jure, ut in l. ult. C. de iudiciis, notant Socin. regula 160. in 2. fallent. Ceterum, sing. 7. Tiraq. in l. si unquam, verb. Revertatur, num. 115. C. de revocandis donat.

14. Imò si Barbosam consulamus de propria significatione dictionis. *Quam primum*, respondet dict. 302. * Importat hæc dictio spatium trium mensium in magnis, & duorum in parvis, ut in l. fraudem, §. Fiscalis, ff. de jure fisci. Alberici in suo Dictionario in verb. *Quam primum*, & Specul. de allegat. & disput. 5. Post hoc autem, num. 9. in fine.

15. Ceterum hæc expositio in re præsentem admitti non potest: est enim latissima, & menti Concilii repugnans. Raro enim Sacerdos per duos, vel tres menses celebrare differt, unde hæc latitudo æquè odiosa est, ac opinio concedens verba *quam primum* solum obligare confiteri ante aliam celebrationem. Quod longissimè est à mente Concilii intendenti, quod statim Sacerdos ille confiteatur. Non tamen ided immediate, finita Missa, tenebitur, quia ut bene ait P. Sanchez lib. 1. de Matrim. diff. 51. ex Hostiensis, Joanne Andrea, & Anchari. statim intelligitur fieri, quod intra triduum fit. * Quia in jure, inquit, dicitur in contenti aliquid fieri, quod intra triduum fit, l. fin. Cod. de errore advocatorum, l. 1. In contenti, id est, triduo; & l. final. C. de iudiciis, l. 1. Illico autem, & est, infra triduum. Et confect doctrina Baldi, & Felini cap. veniens el 2. de testibus nu. 15. in fin. Ripa lib. 4. §. Condemnatum, ad finem, ff. de re iudicata, Mandosi de Notariis, q. 31. numer. 8. ubi docent, dici in contenti

proba-

Quæstionis resolutio.

ita D. Thomas, Cajetanus, Paludanus, & Ledesma.

* Quibus adde Margaritam Confessor. à M. Dominico de Balthazar editam H. spalis, anno 1526. folio 46. ubi sic: * Cum nostra Sacramenta gratiam conferant, non effectivè, sed dispositivè, quæ non imprimunt characterem, imprimunt similem dispositionem, quæ dicitur ornatu, & infra: * Ad omnem formam sufficienter disponentem ad al quem effectum, sequitur effectus, sublato impedimento, & remota fideione: In Baptismo sequitur gratia à characterem. Sed ornatu sufficienter disponit ad gratiam, ergo sublato impedimento fideionis, sequitur inde gratia. * Sic ille, qui licet de Sacramento Pœnitentiæ loquatur, idem ob eandem rationem de Eucharistia dicere tenetur, cum utrumque Sacramentum similem ornatu imprimat, non characterem.

7. Eandem sententiam tenent M. Petrus de Soto de inst. Sacerdot. lect. 4. de Baptismo in fine, ibi: * Augustinus rationabiliter asseruit lib. 1. de Baptismo contra Donatistas, quod recedente fideione incipit Sacramentum operari, &c. Hoc dicimus in Eucharistia, hoc in ceteris omnibus; nec opus est, inquirere, quæ virtute Sacramenti, hoc fiat. * Et pro hac sententia Capreolum, & Paludanum, colligitur ex his, quæ tradit M. Dominicus de Soto in 4. dist. 18. quæst. 3. art. 3. in fine. Hanc sententiam, dicens, esse D. Thomæ, amplectitur Thomas Hurado tom. 2. variarum resolut. tract. ult. resolut. to. n. 529. ubi ait: * Quare mihi non placet sententia Martini de Ledesma asserentis, quod Sacramentum Eucharistie, recedente fideione, non causat suum effectum, quæ iterabile est. Hoc inquam mihi non placet, cum omnium Sacramentorum æqua sit ratio, quantum ad istam rationem. * Eandem amplectitur, & multis fuit, esse probabiliter Cabrera de Sacram. quæst. 69. art. 10. disp. 4. nu. 9. quem citatur Diana 3. p. tract. 4. resolut. 15. P. Arriaga tom. 9. de Sacram. in genere, disp. 4. sect. 4. fol. 156. P. Mascarenhas disp. 4. cap. 5. nu. 21. fol. 49. & Villalobos in Sum. tom. 1. tract. 5. diff. 21. ubi inquitens: * Si los deinas Sacramentos, fuera del Baptismo, recibidos con fideion, tienen sus efectos, quitada la fideio? Respondet: * En esta question no ay cosa cierta. Lo que tengo por mas probable es, que todos los Sacramentos, quitada la fideio, tienen su efecto. * Sic ibi, licet postea tract. 7. diff. 32. libi constans, oppositum de Eucharistia dicat.

8. Et novissimè hanc sententiam, pluribus pro ea citatis, valdè probabilem putat M. Joannes Martinez de Prado tom. 1. de Sacram. 3. p. quæst. 69. num. 9. ibi: * Rursus, alii id tribuunt omnibus Sacramentis, nempe causare gratiam recedente fideione, &c. Demum alii hoc privilegium omnibus tribuunt, excepto Sacramento Eucharistie, &c. Hæc sententia videtur reliquis probabilior, & conformior D. Thomæ; non tamen negamus, penultimam sententiam esse valdè probabilem. * Ceterum hanc penultimam conformiorem esse D. Thomæ, constat ex auctoribus supra citatis. Quibus non dissentit M. Sotus in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 8. dicens: * D. Thomas videtur hoc generaliter omnibus Sacramentis tribuere, & certè id videtur consequi ex ista solutione ad primum argumentum; quia quodlibet est opus Dei. Ideò quæ tantum D. Thomæ sententiam, aliis citatis, illam defendit Leander à Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 5. q. 7. ubi ait: * Probabilius respondet, omnia Sacramenta fidei suscepta, ablata fideione, suum effectum conferre, sic D. Thomas, Cajetanus, Petrus de Soto, Bonacina disp. 1. quæst. 6. p. 3. nu. 3. Henriquez lib. 1. cap. 24. & 25. & alii, quos sequitur Palaus tom. 4. tract. 18. p. 9. a. num. 4.

Part. II.

9. Ex Sacramenti Eucharistie reviviscencia, & ex virtute à Christo Domino concessa ad causandam gratiam recedente fideione (id est, remisso peccato lethali, quod fuit gratiæ infundendæ obex) infertur planè, eum, qui pluries sacrilege communicavit, dum primum per contritionem, aut veram confessionem pœniterit, recipere saltem eos gradus gratiæ, quos percepisset, si dignè (id est, sine mortali) nulla positiva dispositione præcedente, communicasset: sicut ille, qui pluries Sacramentum Pœnitentiæ fidei, seu absque dolore sufficienti percepit, dum primum cum dolore debito confitetur, recipit saltem eos gradus gratiæ, quos Sacramentum Pœnitentiæ ex opere operato causasset, si non adfuisset obex tempore susceptionis, nempe minimam gratiam, quam hoc Sacramentum ex opere operato causare potest. Ut cum Suarez, & aliis tradit Arriaga de Sacramentis in genere, disp. 15. & tenent non pauci infra referendi.

10. An verò in majori mensura conferenda sit gratia, recedente fideione, in Eucharistia, vel pœnitentia, aliisvè Sacramentis? colligendum est ex doctrina D. Augustini pro Sacramento Baptismi; nam quod ille de Baptismo asseruit, dicit D. Thomas censendum de pœnitentia, de aliisvè Sacramentis, ut videre est apud M. Petrum de Soto ubi supra, cujus hæc sunt verba: * Augustinus rationabiliter asseruit lib. 1. de Baptismo contra Donatistas, quod recedente fideione, mutata videlicet voluntate illa, cum qua quis in peccato accedit ad Baptismum, incipit Sacramentum ipsum operari, non inquit ille (nempe Augustinus) quam si cum susceperetur, adesset illa pœnitentia. Quam piam quidem, & dignam Dei misericordia sententiam tota Ecclesia sequitur, &c. Et quamquam hæc sententia in reliquis omnibus Sacramentis non sit ita recepta, potest tamen rationabiliter credi, cum sit in omnibus eadem ratio. Ita ut nullus sine consolationis doleat de amissa gratia Sacramenti, sed credat, quod etsi cum suscepit, non satis fuerit dispositus, numquam tamen exclusus est à fructu ipsius, quamdiu illum defectum supplere potest. Hoc dicimus in Eucharistia, hoc in ceteris omnibus. * Hæc tenet ille. Ex quibus duo nobis liquido constatur. Primum, quod D. Augustinus (juxta mentem Petri de Soto) planè sentit, Baptismum reviviscere ad eum gradum gratiæ, quem contulisset, si pœnitentia, quæ nunc habetur, adfuisset tempore susceptionis Baptismi. Secundum, quod M. Petrus de Soto sentit aperte, eodem modo philosophandum de Eucharistia, ac de Baptismo; ac proinde eandem gratiam conferendam ex opere operato, quando, recedente fideione, Eucharistie Sacramentum reviviscit, quæ collata fuisset, si dolor, & dispositio, quæ modò est, præcessisset tempore susceptionis Eucharistie.

11. Hanc sententiam loquens de Baptismo defendunt plures Thomistæ, quos refert, & sequitur M. Joannes Martinez de Prado to. 1. de Sacram. 3. p. quæst. 69. dub. 4. nu. 29. ubi postquam pro contraria, & negativa retulit Patrem Suarez, Coninch, Castrum Palao, M. Serram, & Aversam, sic ait: * Affirmativa sententia est communior, & vera, & idèd in eam magis inclinat Nunno, tenentque Cabrera quæst. 69. art. 10. disp. 1. num. 10. & 27. Candidus disquis. 16. art. 9. dub. 10. & admittit Valquez disp. 159. cap. 5. (& etiam cap. 4. n. 48.)

O o 2

n. 48.)

num. 48.) stando in ea opinione, quæ docet, Baptismum, recedente fictione, conferre gratiam ex opere operato, idem probat Lugo *disp. 9. de Sacram. in genere, sect. 5. dub. 2. num. 73.* Sic ibi. Quos sequitur Dicastillo *de Sacrament. Baptismi, tract. 2. disp. 2. dub. 15. num. 176.* Et ante omnes M. Bannez 2. 2. q. 24. art. 6. dub. 6. *concl. 4.* loquens de reviviscencia Sacramentalis gratiæ, ubi ait: * Cum ergo diximus gratiam Sacramentalem restitui pœnitenti, intelligendum est in ea quantitate restitui, quæ daretur illi, si cum præfata dispositione accessisset ad præterita Sacramenta. * Sic ex illo refert M. Prado *tom. de Pœnitent. q. 89. dub. 4. n. 2. & 3.* illique subscribit, dicens: * Sic Bannez, & merito. * Quorum præcipuum fundamentum est, quia gratia Sacramentalis datur adultis inæqualiter juxta uniuscujusque dispositionem, ut tradit Concilium Tridentinum *sess. 6. cap. 7.* cum autem attritio, seu contritio, qua tollitur fictio, verè sit dispositio ad gratiam virtute Baptismi antea suscepti recipiendam (quia Baptismus eam non operatur sine dispositione recipientis) sequitur inde, juxta præsentem dispositionem, gratiam esse conferendam, & consequenter eandem, quæ si tempore susceptionis Baptismi, hujusmodi dispositio præcessisset. Quod de aliis etiam Sacramentis dici debet.

12. Eandem sententiam defendit Thomas Hurtado ubi *suprà num. 535.* dicens: * Colligitur tertio contra Suarez, quod gratia remissionis peccatorum, quæ causatur, recedente fictione, virtute Sacramenti, datur juxta mensuram præsentis dispositionis, ita loquens de Baptismo tenet Granado, & ratio est, quia omnia Sacramenta valida, quando sunt in forma conservant suam virtutem, & efficaciam respectu sui effectus; atqui Sacramenta exerunt suas vires, juxta dispositionem recipientis, ut est apud omnes indubitatum, & videtur definitum in Tridentino *sess. 6. cap. 7. &c.* Quare actus, quo tollitur impedimentum (attendit) non est dispositio ad Sacramentum, quod jam antea erat susceptum, sed ad recipiendum effectum Sacramenti, qui proportionatur præfata dispositioni. * Hæc Thomas Hurtado, cui accedit M. Joannes de la Cruz ubi *suprà*, dicens: * Sacramentum præcedens operatur modo, ac si esset præfens, *

§. III.

Confectaria.

13. EX dictis evidenter deducitur, Doctores omnes, qui sentiunt, privilegium reviviscenciæ concessum esse omnibus Sacramentis, nullo excepto, non posse negare Sacramentum Eucharistiæ fictè susceptum, recedente fictione, causare ex opere operato, saltem gradum illum gratiæ, quem contulisset, si absque obice fuisset susceptum. Unde pro hac parte necessarii stabunt Cajetanus, Mag. Serra, M. Petrus de Soto, Cabrera, Arriaga, Diana, Mag. Nunno, Candido, Hurtado, Joannes de la Cruz, qui opinionem istam sequuntur, & Mag. Prado, qui, valde probabilem esse, dicit, illos referens ubi *suprà*. Qui consequenter inficiari non possunt sequelam illam, quæ nonnullis mirabilis visa est: scilicet, pœnitentem eo majorem gratiam, oblato obice, suscepiurum, quo pluries antea fictè communicaverit; quæ evidenter ex his præmissis deducitur. Nam quo pluries fictè communicavit, eo plura numero Sacramenta reviviscunt; & cum eorum quodlibet causet ex opere operato distinctum gradum gratiæ, necesse est, quod

omnia simul majorem gratiam, oblato obice, sentent, quam quodlibet eorum cum minima dispositione suscepiurum.

14. Hæc illatio adeò evidens est, ut ob eamdam, non pauci negaverint Eucharistiæ, quodlibet Sacramentis, recedente fictione, concessam. Diana p. 11. *tract. 7. resolut. 48. §. 1.* Itaque dicitur contra jus, & fas celebrat gravissimis criminibus deforis innodatus, sapius etiam quotidie periculis vitam; recipere in fine vite contritus gratiam tantum ingentem, ex tot sacrilegiis horrenda, quæ oparetur satis absurdum. * Hæc Diana, & non minus aliis M. Joannes Martinez de Prado ubi *suprà* *fol. 625.* Denum inquit alii hoc prælegimus tribuunt, excepto Sacramento Eucharistiæ, in Suarez, Coninch, Fillucius, Lugo, Layman, Villalobos, Bonacina, Trullench. Exceptionem habent, primò ab inconvenienti; quæ ex opposito queretur, Sacerdotem scienter toto vite curam mortali peccato celebrantem, si in mortis articulo contratur, vel cum attritione confitetur, recipere ingentem gratiam cum ulum correspondentem quibus Missis præteritis, in quibus celebrando ingenti sacrilegia commisit. Unde fieret repente iniquissimus, & eo sanctior, quo plura fuissent sacrilegia, & multo sanctior, si singulis diebus contra legem suam celebrasset decies, vel centies, quod incredibile apparet, &c. * Hæc Prado, cui tamen sequetur plurimum dissonat, quia infra de contrariis, quam sequitur opinione, inquit: * Hæc sententia videtur probabilior, & conformis D. Thomæ. Non enim negamus, penultimam, & primam esse valde probabilem, & idèò unusquisque in hoc puncto potest in suo sensu abundare. * Sic ille. Qui cum, ut ex his patet, illationem præfata inveniatur in contrarietate sententiam concedentem Eucharistiæ, recedente fictione, gratiam causare, & aliunde concedere, valde probabilem esse sententiam istam penultimam, ex qua id necessario sequitur; planè contrarium, conclusionem æquè probabilem putare, ac principium; & consequenter valde probabilem: ex eadem concessio, nemo illam negare potest. Quæ propterea jure admittit Mascarenhas ubi *suprà* *disp. 4. cap. 2. 211. fol. 49.*

15. Deducitur secundo ex dictis, in opinione recedente, juxta mensuram præsentis dispositionis, quæ peccati obice tollitur, gratiam conferendam, necesse est dicendum esse, omnes Eucharistiæ sumptus in peccato lethali prius factas reviviscere potest, quoad effectum ex opere operato causandum, adeo gratiæ gradus, quorum causa fuissent, si hæc uno modo dispositio, quæ modo datur, singulas communi præcessisset. Hæc illatio majorem admittit excusationem; neque enim tamen illi dissentire Doctores præ citati, qui admissa reviviscencia Eucharistiæ, recedente fictione, (sicut, & Baptismi) quoad effectum gratiæ; juxta mensuram præsentis dispositionis, gratiam habitualemente tradunt. Unde pro hujusmodi illatione ultra alios necessario stare debent Petrus de Soto, Cajetan, Thomas Hurtado, Joannes de la Cruz, didus, Card. de Lugo, Vasquez, Dicastillo, & alii, pro illius probabilitate M. Prado, Cabrera, Diana, alii, qui, ut vidimus locis supra citatis, Sacramentum Eucharistiæ, sicut & Baptismi, recedente fictione, gratiam conferre, probabile existimant.

16. Neque idèò dicendum, quæ suscepti Eucharistiæ commodum ex fictione, quæ suscepti Eucharistiæ

QVÆSTIO VIII.

An, qui habuit voluntariam pollutionem, possit, præmissa peccati confessione, eodem die communicare?

§. I.

Probabilior sententia ab autoritate suadetur.

Patrem affirmativam tunc gravissimi Doctores, quo citatos sequitur P. Mascarenhas tom. 1. de Sacram. tract. 4. cap. 7. fol. 239. dicens:

* Ita tenet Sylvest. verb. Eucharist. 3. §. 10. num. 12. Navarrus retractans se in ultima editione in Manual. cap. 21. n. 51. & cum multis Joannes Sanchez in selectis, disp. 23. n. 30. & 31. Item Hurtado, Azor, Suarez, Layman, &c. * Quibus addit D. Thomam 3. p. quæst. 80. art. 7. & alios, quos suppresso nomine refert M. Serra, ibidem fol. mihi 457. quorum sententiam probabilem ipse existimat. * Si pollutio, inquit, sit peccatum mortale, quod non est per legitimam penitentiam deletum, à sumptione Eucharistiae impeditur ex necessitate præcepti, & sub ratione peccati mortalis; si vero reatus culpæ mortalis esset à pollutione ablatus per contritionem, & confessionem, non hoc modo impeditur, sed solum eo modo, quo impedit pollutio, quæ est sine peccato, vel cum solo peccato veniali, ut colligitur ex solutione quarti argumenti: de qua pollutione dicit D. Thomas non impedire ex necessitate. Quod quidam intelligunt sub nullius peccati, etiam venialis reatu impedire, cum necesse sit, peccatum veniale vitare, & nunquam liceat illud committere. Unde de conjugatis dicit sanctus Doctor hic ad secundum cum D. Gregorio, eos, qui paulo ante communionem conjugalibus vacaverint amplexibus, suo iudicio relinquendos esse, ut scilicet, si velint, ad communionem accedant: quia coitus conjugalium solum impedit secundum congruentiam, & non secundum necessitatem. Ex quo aperte colligitur, non impedire ex necessitate, idem esse, ac sub nullius peccati, etiam venialis reatu impedire, &c. Hæc intelligentia, & doctrina mihi probabilis videtur, sed probabilior, & conformior esse D. Thomæ iudicio, impedire sub peccato veniali, quæ præsertim inter Thomistas, communis est. * Hactenus M. Serra,

2. Sed, me iudice, aperte fallitur, dum opinionem, quam probabilior esse putat dicit, esse conformiorem D. Thomæ; nam loco ab ipso citato, nempe 3. p. quæst. 80. art. 7. D. Thomas expressè asserit, confessionem seminis proventientem absque peccato lethali, non impedire ex necessitate, sed ex congruitate. Quibus non solum peccatum mortale, sed etiam veniale excludere, constat ex ratione, qua utitur: * Ex quadam verò (inquit) congruentia impedit quantum ad duo, scilicet quia in illa reperitur quædam fœditas corporalis, &c. & oritur evagatio mentis. * Et ob hanc causam, in responsione ad secundum, asserit, impedire communionem ex congruentia coitus conjugalem, quando est sine peccato, * scilicet, propter immunditiam corporalem, & mentis distractionem. * Et paulo post: * Sed quia hoc, secundum congruentiam, & non secundum necessitatem,

O o 3

est

fictio enim per accidens se habet, & commodum solum habetur ex Sacramento Eucharistiae validè suscepto, quod pluries repetitum majorem gratiam causat, recedente fictione: sicut qui pluries Sacramentum penitentiae fictè suscepisset, majorem potest gratiam, recedente fictione, recipere, & eo majorem, quo pluries validè cum fictione, seu cum obice ad infusionem gratiæ, confessus fuisset. Imò & de illo etiam verificaretur, si fictio fuisset graviter peccaminosa, quod eo sanctior evaderet, quo plura sacrilegia fictè confitendo commisisset. Et tamen in hoc concedendo, nullum datur absurdum in opinione communi Thomistarum, eo quod peccatum fictionis per accidens se habeat, & fructus major non ex peccato, sed ex Sacramento sæpius iterato proveniat, & ut ait cum Scoto, M. Prado supra num. 27. de Baptismo fictè suscepto loquens: * Potius habet detrimentum ex fictione, quia tempore, quo suscipit, & sequenti usque ad penitentiam, qua aufertur fictio, est filius gehennæ, & omnia opera eius mortua sunt. Si autem non fuisset fictus, fuisset tunc, & usque ad lapsum filius Regni, & opera eius viva, quibus meruisset augmentum gratiæ, & gloriæ; ideoque id cedit in commendationem penitentiae, & divinæ largitatis, qui tantam vim contulit Baptismo (adde, & Eucharistiæ) ut vim habeat operandi ablato obice, ac si tunc conferretur. Et ita omnino est asserendum. * Hæc Prado.

17. Sicut igitur, per se loquendo, melioris conditionis est, qui Baptismum suscepit dignè cum attritione, ut duo: quàm qui indignè suscipit, licet postea, ablata fictione per attritionem, ut quatuor, majorem gratiam virtute Baptismi recipiat, quam antea recepisset dispositus per attritionem, ut duo; & licet per se loquendo melioris est conditionis, qui initio vitæ Baptismum suscepit, quam qui culpabiliter differt usque ad articulum mortis, licet isti asserat remissionem omnimodæ omnium peccatorum totius vitæ, etiam quo ad penam, quem fructum non consequitur, qui multis retro annis baptizatus est; ita similiter in nostro casu dicendum est. Idemque contingeret, absque ullo absurdo, in Sacramento penitentiae valido, si & tamen suscepto. Per se enim loquendo, melioris est conditionis, qui absque fictione dispositus attritione, ut duo, sæpe recipit Sacramentum penitentiae, quàm qui fictè totidem recepisset; licet hic postea, fictione ablata per attritionem, ut quatuor, majorem gratiam, virtute iterati valoris Sacramenti, ex opere operato recipiat, & eo sanctior evadat, quo plura sacrilegia commiserit, & multò, sanctior, si singulis diebus ter, vel quater validè, sed cum fictione Sacramentum penitentiae suscepisset: eo quod totum hoc augmentum per accidens eveniat ex fictione; per se verò ex virtute Sacramenti, quod hac dispositione ut quatuor accedente, juxta illam, gratiæ effectum modo causat, ut docent Theologi supra citati: ergo similiter de Sacramento Eucharistiae fictè suscepto discurre debemus, si consequentiam servare velimus. Dissonantia enim, quoad augmentum gratiæ, reperiri nequit in uno Sacramento magis, quam in alio.

* *

est intelligendum, Gregorius dicit, quod talis est iudicio suo relinquendus. * Igitur D. Thomas (sicut & D. Gregorius) nullam culpam agnoscit in eo, qui cum immunditia corporali, & mentis distractione, in statu gratiae, ad Eucharistiam accedit; alias iudicio suo non esset relinquendus. Atqui praefati solum effectus remanent, quando pollutio cum peccato mortali contingit, ut fatetur D. Thomas ibidem ad quartum, his verbis: * Dicendum, quod licet per contritionem, & confessionem auferatur reatus culpe, non tamen auferitur corporalis immunditia, & distractione mentis ex pollutione consequuta. * Ergo post confessionem, ex congruentia tantum debet a communione abstinere, sicut & post coitum conjugalem. Ergo sicut in hoc casu, ita & in illo, iudicio suo est relinquendus: poterit ergo licite communicare.

3. Propter hanc sententiam, quam probabilem dixit M. Serra, probabiliorum ego puto, cum Mascarenhas supra, & aliis Doctoribus, quos citatos sequitur Leander a Sacram. tom. 2. tract. 7. de Eucharist. disp. 6. quast. 3. Ubi sic ait: * An saltem sit peccatum veniale, accipere Eucharistiam absque aliqua iusta causa, post pollutionem mortalem, etiam confessione praemissa? Affirmant Valentia, Joannes de Cruce, Victoria, Granado, Lugo, &c. sed probabilius respondeo, adhuc non esse veniale peccatum ob rationem ex Tridentino traditam, (nimirum, quia confessio de peccato commisso, auferit omnem indecentiam, ob quam quis a susceptione Eucharistiae impeditur) sic Santius in selectis, disp. 23. n. 30. & apud illum D. Thomas, & Gabriel locis citatis, Azor lib. 10. cap. 30. quast. 14. Navarrus, Paludanus, Sylvester, locis citatis, Egidius quast. 80. art. 7. num. 42. vers. Secundo potest. Fillius tract. 4. num. 224. Lazarus, & Chamberota apud Bonacinam, Hurtado disp. 9. de Eucharist. diffie. 13. in fine. * Sic Leander. Cui coe sentit Hieronymus Garcia in Sum. tract. 3. diffie. 5. dub. 1. nu. 90. & dub. 2. n. 16. & seq.

4. Eandem sententiam tuetur, cum Valquez, Dicastillo de Sacram. tom. 1. tract. 9. disp. 9. dub. 14. nu. 245. ubi postquam rationes contrariae propositae, sic ait: * Hae tamen omnes rationes ad summum probant, congruum quidem esse, non vero obligatorium; nam qui iam confessus, & purificatus accedit, iustus, & amicus Dei, nullam facit irreverentiam, accedendo, nec censetur, ad mensam tanti Principis, venire pollutus, &c. Aliquos refert Valquez, expressè docens, nullum esse peccatum, etiam veniale, qui post nocturnam pollutionem cum peccato, vel sine peccato, vel post quodcumque aliud peccatum, accedit ad celebrandum, delecto peccato per confessionem. Eamq; sententiam probabilem putat Bonacina disp. 4. quast. 6. quamvis absolute asserat, esse peccatum veniale celebrare, quoties non adest iusta causa. * Sic Dicastillo, quem sequitur Bernal de Sacram. disput. 43. sect. 1. num. 1. & Bauni tom. 1. tract. 10. quast. 33. fol. 457.

5. Militat etiam pro nostra sententia, unus pro mille, sapientissimus P. Franciscus Suarez tom. 3. in 3. p. quast. 80. disp. 66. sect. 8. Ubi sic scribit: * Dicendum est, per se loquendo, nullum esse peccatum pauld post commissum peccatum mortale, communicare, praemissa confessione debita. Hae est sententia D. Thomae hic art. 7. ad 4. Ubi dicit: solum peccatum mortale durans in anima impedire ex necessitate communionem huius Sacramenti, atque in hunc modum explicat doctrinam in corpore articuli traditam, Clarius dist. 9. in art. 4. quast. 3. ad 2. dicit, consulendum esse ei, qui peccavit mortaliter, ut non statim accedat ad communionem, etiam si confessus sit, nisi magna necessitas urgeat, ubi cum dicit, consulendum esse, pla-

ne sentit, non esse praecceptum, sed consilium, ita idem sentit ibi Paludanus, Major, Gabriel, & Sylvester, Cajetanus, verb. Communis, Cordubensis, quast. 7. qui in specie loquitur de illo, qui post mortalem, vel fornicatus est, vel mortaliter pollutus, idem tandem docuit Navarrus in Sum. cap. 22. articulo 1. Ratione probatur, quia nulla est lex positiva humana, vel divina, quae hanc obligationem imponat generatim de omni peccato, neque specialiter de hoc quo. Deinde ex sola ratione naturalis colligitur, rest, &c. Tandem olim erat consuetudo in Ecclesia quotidie communicandi, & tamen non est verum, neminem eorum, qui quotidie communicant, solum esse aliquando mortaliter peccare, expellente erant, ut multi communicarent eodem die, de peccato mortali. Et ita Augustinus contra Iulianum, nec laudare, nec vituperare eum, qui peccatum communicat, solum ab eo requirit, ut coitum peccati mortalis non gravetur, ut videtur hoc dist. 116. & de Ecclesiast. dogmat. c. 53. & in cap. quidam de sac. dist. 2. &c. Cajetanus, & Adrianus sententiam solum esse consilium, sed etiam semper esse, quod peccatum veniale, non interponere huiusmodi tempus (nempe diem) praecipue si peccatum, quod peccat, carnale fuit, cum quia est nonnulla indecentia, quia semper eiusmodi homo accedit sine convenienti preparatione, ac devotione. Et hoc solum mortaliter loquendo, ita frequentius accidit, ut rō intrinsecā, & ex objecto non est intrinsecā in eiusmodi actu, etiam levis, ex sola brevitate temporis interposita inter peccatum, & communionem. Et ideo si ex ceteris circumstantiis praesentibus, sterneretur, poterit nullum esse peccatum, Sicilem, quem sequitur Card. de Lugo disp. 15. sect. 1. Humano de Eucharist. disput. 9. diffie. 13. Ariaga tom. 7. disp. 4. de Eucharist. sect. 1. num. 3. & seq. & alii.

6. Pro hac etiam sententia novissime pagant Amicus Velasquez Pinto in libro aureo, cui titulus: * Tesoro de los Christianos * pluribus in locis, praecipue lib. 368. ubi probat: * Quae commulgar sine conscientia peccato mortali, est conculgar con gratia reverentia, & fiantidad. * Et fol. 375. * Delis costumbre (inquit) universal de la Iglesia, y de la de dar tambien la comunión quotidiana a los recién bautizados, se ha fundado en argumento, que quien está en conciencia de pecado mortal, si se le tiene la confesión del, está digna, congrua, y loablemente dispuesta para recibir este divino Sacramento cada día. Y no solo en los tiempos primitivos de la Iglesia, sino en todos los tiempos, y en la Iglesia universal de la Iglesia declara, y manifiesta esto mismo, como enseñan los Concilios, y Pontifices. * Sicilem, cui consentiunt alii apud Diamant. tract. 7. res. 15. de communione quotidiana. Quod etiam Augustinus serm. 88. parum a medio, tom. 10. quod refert D. Thomas 3. p. quast. 83. art. 2. in corp. dicens: * Quotidianus est panis, cur post annum illum non accipere quotidie, quod quotidie tibi prebit. *

7. Ideo Joannes Sanchez in selectis, disput. 24. n. 30. idem expressè tenet, dicens: * Qui in pollutionem, seu coitum incidit, post talis facti conscientiam, non est a communione excludendus, nec peccatum veniale esse, concedant Nugnus, & Octavio via ratione corporalis immunditiae, quibus rationem non credo. Imò quamvis ratione id Concilio Tridentino adversari non videatur, percipietur diffidentia, ait enim sess. 13. cap. 7. illum dignè, & sanctè Eucharistiam suscipere, qui nullius criminis mortalis est sibi conscius, aut sit sit conscientis, dignè accedat, le p

seper confessionem probando, ergo asserere, delecto jam peccato per confessionem, adhuc fidelem non esse dignum Eucharistia suscipiendâ, quasi suscipiat peccatum veniale sit commissurus, adversari Concilio videtur manifestè, cum sequatur, eum non accedere tunc sanctè, ac dignè cum actionem exerceat, ex mente horum Doctorum, intrinsecè malam, & culpabilem: nec obstat distractio, licet habeatur, cum per poenitentiam, sit causa (à qua ortum habuit) interrupta, & distractio peccatum non erit, dum faciat quis, quantum in se est, ad expellendam illam. * Hæc Santius, quem cum Hurtado, & aliis sequitur Olina 3. p. tract. 4. fol. 30. Nec dissentiet M. Baltanas in *Margarita Confess.* fol. 195. dum ait: Secundum Cajetanum gravius peccat, qui post continuata peccata mortalia, die, quo de ipsis conterritus, & confitetur, communicat, quam qui post pollutionem ipso die communicat. Quod autem de aliis peccatis contritus, & confessus possit eodem die communicare, est communis sententia, quam cum D. Thoma, Navarro, Suarez, & aliis defendit Garcia in *Sum. tr. act. 3. disp. 5. dub. 1. n. 9.*

§. II.

Alia ejusdem sententia fundamenta.

8. Insuper probatur hæc opinio ex communi Doctorum, asserentium, conjugem, post habitam copulam conjugalem, posse absque ulla, etiam levi culpa, nec Sacramenti irreverentia communicare. Quam tenent Angelus, verb. *Eucharistia*, num. 30. Navarrus, Egidius, Hurtado, Joannes Sanctius, Dicastillo, & alii, quos sequitur Leander à Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 6. q. 4. Quibus addit M. Victoria in *Sum. de Eucharistia*, num. 81. ubi ait: Breviter dico, quod accedere ad Eucharistiam post legitimum concubitum, non est peccatum. * Ex quibus sic conficio argumentum. Confessio Sacramentalis non minus tollit, & extinguit, post copulam illicitam, reatum culpæ mortalis, quam status matrimonii illum impedit: ergo vel in utroque casu potest absque veniali Eucharistia suscipi, vel in nullo: consequentia præmit, quia tam in uno, quam in altero, invenitur hebetudo mentis, seu distractio & indevotio, quæ ex delectatione veneris præhabita naturaliter consequitur. Ut tradit D. Thomas supra 3. p. quæst. 80. art. 7. in corpore. Hic discursus aperte convincit, aut quamcumque effusionem seminis, cum delectatione carnis contingentem, æquè impedire sub veniali communionem intra eandem diem, aut nullam, confessionem præmissâ: ablato enim peccato, reliqui effectus à delectatione præterita dimanantes, ut potè naturales, non magis retrahere possunt, ac si nulla culpa præcessisset. Ergo sicut pollutio involuntaria, & copula conjugal non impediunt, etiam sub veniali, communionem, ut docent Doctores citati, licet effectus naturalis distractionis, & hebetudinis mentis permanent, sic nec copula illicita, post confessionem Sacramentalem.

9. Neque his consequenter dissentire poterit M. Sotus in 4. disp. 12. quæst. 1. art. 7. p. 2. ubi, ni fallor, omnia superius dicta hoc discursu corroborat, sic enim loquitur: * Secundo probatur, quia ex pollutione, sublata culpâ, non remanet, nisi corporalis immunditia, & mentis distractio, hæc autem, ut hic ait D. Thomas, solum ex congruitate & decencia impediunt &c. & confirmatur, quia illæ sordes & mentis

distractio tanta, emergitur ex pollutione licita, scilicet ex conjugali opera, quanta ex adulterio, ergo deleta culpâ, non est cur magis quantum ad necessitatem impediatur secunda, quam prima. * Atqui post copulam conjugalem absque ulla peccato veniali habita, v. g. causa prolis, nulla est culpa, ad Eucharistiam accedere, ut cum D. Thoma. D. Gregorio, D. Bonaventur. Alberto Magno, Paludano, Turrecremata, D. Antonino, Martino de Ledesma Ludovico Lopez, Barth. De Ledesma, & aliis tradit. Thom. Sanchez lib. 9. de Matrim. Disp. 13. num. 5. quem innumerus citatis sequitur Doctor Frutos Ayala in Apologia sacra de la comun. freq. §. 8. num. 72. fol. 18. ergo nec post confessionem pollutionis.

10. His, ut dixi, dissentire non poterit M. Sotus, quia doctrina tradite pro conjugatis consentit ubi supra art. 7. prope finem dicens, * quotum pridie quam communicandum est, vel saltem illa nocte irreverentia est, debitum petere, numquam tamen mortalis: imo (attende) forsitan nec venialis, si fiat procreandi causa, nam facere contra consilium, ex genere suo non dicit culpam; Sic M. Sotus, quem eisdem verbis sequitur M. Paulus Blanchis in discept. casuum conf. in l. 1. p. fol. 56. prop. 5. ergo idem prorsus dicendum post pollutionem, sublata culpâ, nec major mora, vel interdictum exigi debet, ut absque ulla culpa, ad Eucharistiam, præmissâ confessione, quis accedat, quam si alterius generis peccatum commisit, & quod magis, Ludovicus Lopez 2. part. cap. 76. fol. 215. licet fateatur, esse irreverentiam aliquam post coitum conjugalem procreandi causâ, ad Eucharistiam accedere, putat tamen, non sufficere ad culpam venialem, dicens: * nec erit venialis, nam facere contra consilium, suo genere non dicit culpam. * Sed non bene irreverentiam appellat, si nulla est culpa.

11. Addunt alii, nec esse contra consilium, præmissâ confessione, communicare post concubitum illicitum, aut pollutionem voluntariam, si quantum in se est, quis fecerit ad reddendam mentem quietem, quia si id non consequatur, distractio non erit voluntaria, ac proinde nec peccatum, sed effectus peccati, qui non impedit (nec sub consilio) Eucharistiam sumere. Ita cum Palacios & Marcilla, tradit Joannes Santius in selectis, ubi infranum. 22. & 26. Potius ego consulerem, ut illo die communicaret, præhabito maximo dolore, & præmissâ confessione, ne gratiâ Sacramenti, & alius effectibus careat, atque ut quietis, & animi tranquillitatem adipisceretur. Quod tenent Azor & Fillucius &c. & defendit M. Cortadus 2. p. quæst. 348. in fine, si magna devotione dispositus accedat; dummodò non illic post confessionem. Sed plus addit Joannes Sanchez ibidem disp. 23. num. 26. dicens: * nostra tamen sententia, licet non curet distractionem abigere, peccatum veniale non erit communicare, erit tamen sanum consilium quietem procurare, contra quod agit non procurans, & non agit contra consilium communicando, cum adhuc existente illa voluntaria distractione, illi sit melius communicare, quam abstinere. Sic ibi & num. 11. inde petitam, quod licet sit veniale, nolle distractionem illam repellere, accedendo tamen ad Eucharistiam cum tali distractione, non committitur novum peccatum veniale, ac proinde nec de consilio esse non communicare: cum alius detur Consilium de communicando, quoties licet, & absque ulla culpa fieri potest. Sic opinatur Joannes Santius, qui n. 19. pro hac sententia refert P. Vasquez & M.

Curiel, quam probabilem putat Doctor Frutos De Ayala ubi supra, §. 8. n. 78. fol. 38.

12. Cui facit Leand. à Sacram. Tom. 2. Tract. 7. disp. 6. quæst. 5. ubi sic: *dicendum, quod licet consulendum sit conjugatis, ut nocte præcedente communionem à copula abstineant, dato tamen quod non abstinerint, non est consulendum illis, quod non communicent, si alia non adsit causa, quia suscipere Eucharistiam illo die, quo habita est copula, nullum est peccatum (etiam si voluptatis causa) sic Santius, Medina & Marcilla &c. *quod suadet Santius, quia etiam est illis consulendum, ut abstineant à copula, ut vacent orationi, & tamen si non abstinerint, non ideo consulendum, ut orationi non vacent, sed potius oppositum. Ergo similiter, ut ad Eucharistiam accedant.

13. Ex quibus infert Santius num. 40. non fore validum votum emissum ab uxorato abstinenti à communione die habita copula, nam majus bonum est eo die communicare, quam à communione abstinere. Quia licet abstinere ob reverentiam sit actus virtutis, est tamen impeditus actus perfectioris virtutis. Idemque propter eandem rationem dicendum putat de voto non suscipiendi Eucharistiam, die habita copula fornicaria præcedente confessione, & vero dolore, quem sequitur, ut scaten has ubi supra. Tract. 4. cap. 7. fol. 239. & Doctor Frutos de Ayala in Apologia, §. 8. num. 106. fol. 38. quæ sunt valde notanda, & valde probabilia, quia votum debet esse de meliori bono: in illis autem circumstantiis, in quibus nullum est peccatum communicare, majus bonum est, ad Eucharistiam accedere, quam abstinere. Unde semel statuto, licitum esse confessione præmissa, communicare; difficile suaderi poterit, melius esse oppositum, quia inter hæc duo extrema, discrimen & distantia notissima sunt, circumstantiæ verò, quæ extremum ex se minus bonum, vel indifferens, majus bonum Eucharistia sumptione constituent, difficile determinantur.

QVÆSTIO IX.

Utrum non baptizatus, baptismo aque, possit validè Ordinari, & sacerdotium recipere?

1. **M**irum videbitur rem adeo inter Catholicos certam, in Disputationem adducere. Nam quod sine baptismo nullum Sacramentum possit valide recipi, videtur definitum ab Eugenio IV. in Concilio Florentino post ultimam sessionem, ubi de Baptismo ait: primum omnium Sacramentorum locum tenet, quod vitæ spiritualis janua est; per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficitur Ecclesiæ, & constat etiam ex cap. veniens de presbytero non baptizato, & ex cap. si quis eod. tit. ubi sine baptismo ordinatus percipitur baptizari, & ordinari, ibi: si quis presbyter ordinatus deprehenderit, se non esse baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur. Unde videtur certum, non baptizatum incapacem esse Ordinis sacri, alias iterum ordinari non posset, quia Sacramenta, quæ characterem imprimunt, ut baptismus, confirmatio & Ordo, iterari non possunt, ut si de sanctum est. Jam si hoc Sacramentum sine baptismo recipi non potest, idem de alius dicendum erit,

ac proinde non baptizatum, nullius capax est. Hoc indubitabile videtur, & ita cum D. Thoma communi Doctorum ex Concilio Florentino Trident. tradit Henriquez lib. 1. de Sacramentis p. nere cap. 10. num. 4. & in gloss. lit. X.

2. Verum cum baptismus alius aque, alius minis sit, dabitur non in congruè potest, de quo baptismo Patres, & Concilia loquantur, quoad ad reliqua Sacramenta necessario requiruntur prædicant. Rem hanc pauciattingunt, sed dicitur tam invenio apud M. Corradum 2. p. 7. ubi docet, baptismum fluminis sufficere, alioquin recipiendum Sacramentum Ordinis, veniens sunt: *si sit adultus credens se esse baptizatum, & vivit ut Christianus, hic baptismus fluminis est baptizatus, & moriens, sine peccato mortalibatur; & si ille ordinetur sacerdos, & Episcopus, consecraret, ordinaret, & absolvet. Sicula.

3. Verum hæc sententia sustinenda non est, tam quia contra communem Theologorum sententiam, & contra textum in cap. veniens, supra citatum, ubi non baptizatum baptismo aque, baptizari, & iterum ordinari præcipitur: tam quia expressa contra Angelicum Præceptorem in 4. dist. 24. ad 3. quæst. ubi docet, illum baptizatum ad valide suscipiendum Ordinem requiri, quod characterem imprimi: baptismum autem fluminis non imprimere, certo certius est, cum rebus sit. *Per characterem baptismalem, efficitur homo receptivus aliorum Sacramentorum. Unde qui characterem baptismalem non habet, nullum alterum Sacramentum suscipere potest, & character Ordinis, baptismalem characterem præsupponit. *Et infra loquens de non habente characterem baptismi, ait: *Ad secundum dicendum quod talis, si ad sacerdotium promovetur, non est sacerdos, nec conferre potest, nec absolvere in foro penitentiali; unde secundum Caneles debet baptizari iterum, & ordinari. *Quod iterum tradit ad 4. quæstionem dicens: *De necessitate Sacramenti præexigitur, quod ille, qui accedit ad ordines, sit ordinis susceptor, quod competit ei per baptismum, & ideo character baptismi præsupponitur de necessitate Sacramenti, in quod sine eo Sacramentum ordinis prætere non potest. *Ergo juxta D. Thomam certissimum est, baptismum aque, ut potest qui unus characterem imprimi, necessariò prætere debere ad ordines valide suscipiendos. Cui consentiunt omnes Theologi. Vide Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 11. sect. 1. Notio. Ubi rem sine controversia tenet ex cap. si quis ex cap. veniens de presbytero non baptizato, & c. n. 1. sect. 3. §. 8. Responderi ad hæc omnia potest, & c. Nullum Sacramentum posse habere valorem, in quoque effectum in subiecto non habente characterem baptismalem.

4. Adde M. Corradum, sibi ipsi contrarium, & expressè postea docere in 2. part. Respons. quæst. 1. ibi: *Queritur, an ordo sumendus prærequirit aliquem characterem? Respondetur ex D. Thoma quod quilibet ordo præsupponit characterem baptismi de necessitate, cum baptismus sit janua omnium Sacramentorum. *Et iterum infra quæst. 477. explicans, quid sit character, inquit: *est quoddam signum indelebile, quod in anima imprimitur, & est quædam spiritualis potestas, per quam homo efficitur capax ad recipiendum, & c.

ad ministrandum Sacramentum. In baptismo autem homo accipit potestatem accipiendi alia Sacramenta, cum ea omnia præsupponant characterem baptismalem. * Ex quibus constat, hunc Doctorem sibi non constare, sed in hoc loco sui oblitum, iure retractasse sententiam, quam quæst. 7. tradiderat. Cum certissimum sit, baptismum flaminis non imprimere characterem, ut constat ex Tridentino Sess. 7. Can. 9. & ex D. Thoma 3. part. quæst. 63. artic. 6. Quia, quæ characterem imprimunt, iterari non possunt, ut definit Concilium supra baptismum flautem aminis iterabilem esse, nemini dubium est. Ergo baptismus flaminis non sufficit, sed de necessitate Sacramenti, requiritur baptismus aquæ ad validè recipiendum Sacramentum ordinis.

5. Veritas hæc valido suaderetur argumento ex Conciliis. Quia ut definit Florentinum, Sacramentum baptismi est janua Sacramentorum: solus autem baptismus aquæ est Sacramentum. Ut bene tradit D. Thom. 3. part. quæst. 66. artic. 11. ad 2. * Alia verò baptismata, inquit, (nempe sanguinis, & flaminis) conveniunt cum baptismo aquæ, non quidem quantum ad rationem signi, sed quantum ad effectum baptismatis, & ideo non sunt Sacramenta. * Ergo solus baptismus aquæ est Sacramentum janua: ergo qui hunc non suscepit, alia Sacramenta suscipere non poterit. Verissimum hoc est, & tenendum censeo, licet de aliquo constaret fuisse, in utero sanctificatum, ut bene tradit D. Thom. in 4. dist. 6. quæst. 1. artic. 1. ibi: * Dicendum, quod sanctificatus in utero debet baptizari. Primum propter adquirendum characterem, quo annumeretur in populo Dei, & quasi deputetur ad percipienda divina Sacramenta. * Quod iterum docet 3. part. quæst. 68. artic. 1. ad 3. Quem explicans M. Joannes Martinez de Prado tom. 1. de Sacramentis, quæst. 68. dubio 10. inquit: Sanctificatus in utero necessarium fuisse baptismum aquæ: * ut essent capaces recipendi alia Sacramenta. * Unde consequenter ibidem tradit, cum Cajetano, non baptizatis aquæ baptismo, nequire poenitentia Sacramentum ministrari.

6. Ex dictis concluditur, non baptizatum non posse validè ordinari; ac proinde prorsus reiiciendum M. Corrado, supra relatum, & quorundam opinionem, quam probabilem putavit Sylvester verb. Baptismus 9. num. 3. ubi sic: * Utrum non baptizatus, si ordinetur, recipiat characterem ordinis? Dicit Sanctus Thom. in 4. dist. 24. quod non baptizatus non potest ordines recipere, nec conficere, nec absolvere, &c. Albertus tamen putat talem, si ordinetur ad Sacerdotium, conficere, non virtute sua, sed Ecclesie, quod Summa Angeli sequitur & falso attribuit D. Thomæ, sed primum est verius. * Cum Alberto, & Angelo videtur consentire Glossa in cap. Apost. licet pro diversa allegetur à Barb. de Potest. Episc. p. 2. alleg. 2. n. 9. ubi sic: * Non baptizatum, qui se baptizatum credit, Sacerdotio insignitum conficere non in virtute sua, sed Ecclesie putat Angelus verbo Baptismus 7. num. 12. Glossa verò final. in cap. Apost. de Presbitero non baptizato, arbitrat, non esse Sacerdotem, neque conficere, sed bene quoad se, & quoad alios idem credentes, tanquam verum Sacramentum conficere, sibi que, & recipientibus prodesse. * Dixi Glossam non dissentire ab Angelo, & Alberto, quia neutra opinio Sacerdotem non baptizatum credit, sed altera admittit Sacramentum à non baptizato confici, virtute Ecclesie, altera Deum ejus defectum supplere, quoad ultimum effectum gratiæ. Quod pie credi posse, tradit D. Thom. ubi supra his verbis:

* Non baptizatus non potest ordines recipere, nec conficere, nec absolvere, neque ordinare. Pie tamen credi potest, quod Summus Sacerdos suppleat, quoad ultimos effectus Sacramentorum. * Sic D. Th. & cum illo Sylv. & Corradus sup.

7. Ceterum hæc doctrina valdè displicet M. Soto in 4. dist. 5. quæst. unica, art. 2. §. Gravius autem. * Ubi sic in illam invahitur: * Hæc autem Dei supplementa, ubi Sacramentum, vel quidquam ejus essentia deest, adeo mihi nunquam persuadere potuerunt, ut si ingenuè, quod sentio, dicere mihi liceat, semper fuerim arbitratus, non solum temerè, & absque ulla prorsus ratione asserta, imò præter sententiam Catholicam, & nonnumquam contra. Et quo omnia ob oculos ponam, & simul eorum error pateat, gradatim illa referam. * Et iterum infra dist. 24. q. 1. art. 4. §. Hoc autem, ait, nullum habere fundamentum, quod Deus suppleat defectum, & conferat gratiam. * Quo circa, inquit, non dubito, quod S. Thom. in Sum. numquam tale verbum dixisset. Est enim dicere, quod Deus peccatorem sine Sacramento, & contritione justificat, quod esset manifestarius error. * Hæc tenus M. Soto. Vide plura apud M. Joannem Martinez de Prado tom. 1. de Sacram. q. 68. dub. 2. §. 2. ubi cum M. Soto, M. Nuno, M. Candido, Vazquez, & Suarez, asserit: * Quod de nullo in particulari potest affirmari, quod receperit gratiam, deficiente Sacramento, nisi divinando, & temerariè loquendo, absque speciali revelatione divina. * Sed de hoc satis diximus supra q. 3.

8. Rogabis, an sit de fide non baptizatum baptismum aquæ non posse validè ordinari? Respondeo rem hanc, ut controversam refertur in cap. veniens ad Apostolicam Sedem de Presbitero non baptizato. In quo Innocentius III. post rem maturè excogitatum, & apud Doctores ventilatam, quorum aliqui negativam partem sustinuerunt, asserentes non baptizatum posse validè ordinari; eò quod non solum per Sacramentum baptismi, sed per fidem etiam efficiatur quilibet membrum Christi, & possit recipere Sacramentum conjugii, & Eucharistiæ post hæc, inquam, Summus Pontifex rem non definivit, sed solummodo ut securiorem partem affirmativam observari præcepit, dicens: * Nihilominus, quia in Concilio, apud compendium, legitur constitutum, quod si quis in Presbiterum ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur. Nos in dubitabili casu, quod tutius est sequentes, mandamus, quatenus ipsum per singulos ordines, usque ad Sacerdotium, promovere procures, & permittas eum in Sacerdotio ministrare, quia non intelligitur iteratum, quod ambigitur esse factum, nec malè de Sacramento sentitur, cum illud non religionis contemptus, sed articulus necessitatis excludit. * Unde inferri videtur, non esse de fide, quod non baptizatus non possit validè ordinari, tum quia ibidem supponitur: * Quod Sacramentum conjugii, & Eucharistiæ à non baptizatis recipi potest. * Tum quia Pontifex, ut securius, non ut certum decernit, iterum ordinandos. Ceterum de fide esse mihi suadeo post Florentinum, cujus verba dedi supra, & ita tradit

Quintanaduennas tom. 1. singul. tract. 1. singul. 10. & supponunt Doctores.

QUÆS.

QVÆSTIO X.

An qui, ob probabile dubium baptis-
mi, ordinem Sacerdotalem iterum sub
conditione recipit, possit eodem die om-
nes ordines, ommissis etiam
solemnitatibus, sus-
cipere?

i. **A**D hujus dubii decisionem præmitto, eum, qui certus est non esse baptizatum, debere in iterata susceptione ordinum, servare tempora, & interstitia, & solemnitates omnes de jure requisitas, quia non est unde lex Ecclesiastica limitari possit.

2. Præmitto secundo: ex iusta causa, licitum esse Episcopo in interdictis dispensare, in d. & minores ordines simul cum Subdiaconatu, eadem die conferre: aut quia ex consuetudine iuri communi est derogatum, ut tradunt Navarro, Miranda, Sayrus, Rodriguez, Philiberto, Machado, Villalobos, Sanchez, Dicastillo, & alii, quos refert, & sequitur Leander à Sacram. tom. 2. tract. 6. de Ordine, disp. 1. q. 13. aut quia nullo id iure prohibitum est, ut putant Gutierrez, Molfessius, Viquez, Diana, Hurtado, & Palaus eundem. Quibus consentit Dicastillo de Ordine disp. 23. in fine.

3. *Præmittitur tertio: ex cap. de eo, de tempor. ordinat. Ad Subdiaconatum, nisi in quatuor temporibus, aut in Sabbato Sancto, vel in Sabbato ante Dominicam de Pasione, nulli Episcoporum, præterquam Romano Pontifici licere aliquos ordinare.**

4. Præm tto 4. ex cap. litteras, & ex cap. dilectus eodem tit. Ep. seopis prohibitum esse, uno, & eodem die ad tres sacros ordines promovere. Quod iterum statutum est in Tridentino s. ff. 23. cap. 11. bi. : Duo sacri ordines non eodem die, etiam Regularibus conferantur : privilegiis quibusvis, ac indultis concessis, non obstantibus quibuscunque. * Unde audiendus non est M. Joannes de la Cruz in Epitom. lib. 2. c. 8. dub. 1. Neque Brunus Cassaing. analis asserens, Regulares, post Tridentinum, ex privilegio posse omnes ordines majores uno, & eodem die recipere. Vide illud de Privil. Regular. fol. 283. His positis.

5. Affirmativè respondeo quæsitò, itaque assero; quotiescumque ordines sub conditione iterantur, sive ob dubium baptismum, sive ob aliam rationem, ut quia vinum in præparatione calicis deficit, vel quia prudenter de requisitò ad valorem ordinum dubitatur, posse Episcopum omnes ordines, etiam majores, eodem die, omisis etiam solemnitatibus conferre. Mòveor, quia textus omnes juris Canonici, quæ tempora, & ordinum solemnitates præscribunt, apertè loquuntur de absoluta ordinum collatione, non de conditionata, quæ jam absolutam, omnibus solemnitatibus servatis, consecram supponit: ergo cum lex ista à jure promanans odiosa sit, non debet ad casum in ea non comprehensum extendi, sed potius restringi, & intra limites juris divini, & naturalis contineri, ut de aliis legibus pœnalibus tradunt communiter Doctores.

6. Confirmatur: quia de jure divino non est prohibitum Episcopis ordinem sacrum extra tempora

conferre, nec omnes ordines eodem die: ergo illis illis prohibens coarctat potestatem Episcoporum ergo strictè interpretanda, ergo cum tantum conferre, & intelligi possit de abluo ordinum conferre, non de conditionata, de illa tantum intelligitur: nisi aliunde oppositum convincitur, quod presens non contingit. Ergo quando ordines non abluuntur conferuntur, sed sub conditione, non obligatur Episcopus observare tempora, nec scilicet res à jure præscripta.

7. Ugetur ex doctrina communi Theologo rum, apud Sanch. lib. 8. de matrim. diff. 9. n. 1. & ubi cum alius tradit, de dispensationis reservationem esse restringendam: quod seculi reservationem fit Episcopus in sua Diocesi, quidquid Pontifici tota Ecclesia (ut cum pluribus bis de fidec. lib. 1. diff. 61. n. 3. & tenent alii apud Azoarum in opus de matrim. prop. 2.) Unde restringendam recte concludit: * Quod iuri, inquit, Episcopus deroget, & ideo odiosa fit, quod fatetur omnes Doctores. * Ex quo principio plures, quos citat Sanch. Diana 3. p. tract. 5. Missel ref. 25. & 6. n. 11. & 12. deducunt, reservat omnem votu castitatis, solum tungi de voto absoluto, non de conditionato, solum inferum, reservationem peccati non de peccato solo, sed de certo intelligendam. Ergo cum Episcopi iure divino possint omnes sacros ordines, uno eodem die, extra tempora, & non servatis solumnibus conferre, reservat o de illis, usurpationem dis, cum iuri Episcopus non deroget, & ideo odiosa fit, restringenda est, atque adeo solum intelligenda de absoluta ordinum collatione, non de conditionata: illa enim solummodo comprehensit, & reservatio subsistit, & regula de ordinis restringendum, approprie observatur, quæ non in omni iure præstat, quam in aliis suum locum habere debet.

8. Urgetur secundo: quia ex eo, quod in
cens irregularitatem rebaptizantibus ordo, id
idem restringenda inferunt Doctores non com-
penderent rebaptizans sub conditione, sed obli-
gato. Ergo ex eo, quod lex restraints Pontifici ordinem
ordinationem, non servatis temporibus, & solemnita-
tibus, odiosa fit, & restringenda, non comprehendit
Episcopos ordinantes sub conditione, sed absolute.
Ergo poterunt Episcopi eodem die omnes ordina-
re sacros, etiam non servatis solemnitatibus, et
conferre. Non levia hæc.

9. Ideo hanc sententiam viri nonnulli de iure
tuerentur. Quintanaduennas *tom. i. singular. tract. 2. c. 1. num. 6.* *Propter hoc,* inquit, *ex etiam con-*
marem licere eodem die omnes ordines, tam pri-
ores, quam maiores simul iterare, licet confiteretur, et
notes cum Subdiaconatu uno die, et duobus in-
tribus Diaconatu, et Sacerdotium suscipere, non
aliquod scandalum, aut incommodum notabile
hoc oriretur, quod quidem vitandum erit: et
num esse in publicitate, et interfectis, videtur
pè, quod Sacerdotem cognoverunt omnes,
sacris initiari. (Sic infra.) Deinde solemnitates omnes
quibus Sacerdotium, Diaconatu, et Subdiaconatu
suscipiunt, vel alii minores ordines conferuntur, nec
necessario adhibendas, in hac conditionaliter
susceptione, existimo, sed solum precise iteran-
da quæ requiruntur ad valorem Sacramenti. *Pro-*
inde sententia militat P. Granado contr. 9. c. 1. in
ne, tract. 2. diff. 3. et alii recentiores, qui censent in sus-
pendio defectu substantiali in susceptione ordinum
commisso, solum iteranda esse, quæ omnia sunt

vel de quibus dubitatur, v. gr. contactus instrumentorum, vel manuum impositio simul cum prolatione formæ. Probabile est, (inquit Granado) quod viri docti à me consulti opinantur, quovis tempore relicere defectus prædictos supplere. Etenim propriè loquendo, supplere ejusmodi defectus, non est ordinem celebrare, sed potius perficere id, quod tempore ordinationis, imperfectè præstitum est; nec enim repetenda sunt caeremoniæ omnes, aut Sacramentum ministrandum, sicut in diebus ordinum ministrari solet, sed præcisè iteranda saltem sub conditione ea caeremonia, quæ omissa est, v. gr. iterandum contactus instrumentorum, aut quid simile, quod potius est appendix ordinum præcedentium. Hæc Granado, cuius sententiam referens Diana p. 5. tract. 14. resol. 63. inquit: * Improbabilem esse non audeo dicere. *

10. Quibus favent Doctores asserentes in revalidatione matrimoni, quod in facie Ecclesiæ celebratum fuit, sufficere supplere defectum substantialem, & non esse necessarium solemnitates alias adhibere; v. gr. iterum celebrare coram Parocho, & testibus. Quod in matrimonio revalidatione magis videtur urgere, eo quod Parochi, & testium præsentia, ad ejus valorem requirantur, secus tempora, Missæ celebratio, vestes Pontificales, & similes solemnitates ad validam collationem ordinis faci. Nequit ergo negari valdè probabile esse, tam tempora, quam solemnitates omitti posse, in iterata sub conditione celebratione ordinum, supplendo præcisè defectus substantiales, repetendo nimirum sub conditione materiam, & formam Sacramenti: reliqua verò cum ex solo præcepto Ecclesiastico adhibenda sint, & hoc tantum inveniamus expressum pro absoluta ordinum collatione, non levi fundamento, collationem conditionatam non comprehendere, asserere possumus.

11. Rogabis, An, qui ex dubio probabili sui baptismi, iterum sub conditione baptizatur, & ordinatur, teneatur omnes ordines sacros iterum sub conditione recipere? P. Granado tract. 1. de Sacram. disp. 4. nam. 7. & contravers. 9. de Ordine, disp. 6. Leander tom. 1. tract. 1. q. 14. & Diana p. 5. tract. 13. resol. 55. existimant non esse necessarium alium ordinem iterari, præter Sacerdotium & Episcopatum, quia à reliquis non iterandis opinio probabilis de eorum valore sufficienter exultat, & ordo Sacerdotalis, aliis non præmissis, validè suscipitur, ut docent Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 11. sect. 3. §. Tertio de charactere ordinis. Coninch de Sacram. Ordinis, disp. 20. dub. 10. concl. 4. P. Sà, verb. Ordo, num. 25. Vercelli in quæstion. moral. tract. 2. q. 27. num. 11. Diana p. 5. tract. 13. resol. 55. M. Sotus, Sanchez, & alii cum D. Thoma quæst. 33. art. 5. asserentes, Sacerdotem ritè ordinatum, licet alios ordines non suscepit, posse omnium ordinum functiones validè exercere, quia in eo virtualiter continentur, ut refert Quintanaduennas sup. num. 6.

12. Ceterum licet probabilis existimem cum citatis, Sacerdotium validè suscipi, aliis ordinibus non susceptis, & solum ex præcepto Ecclesiastico, & divino alios Ordines præmittendos. Nihilominus cum hoc definitum non sit, & forsitan character alicuius ordinum, ex ordinatione divina, ut praviam dispositionem necessariò requiritur ad characterem Sacerdotii, sicut character baptismi ad characterem Ordinis (quod si ita evenire contingat, necessariò consequitur nullitas ordinis Sacerdotalis, non præmissis aliis ordinibus, quantumvis opinio probabi-

lior pro valore militet) idè dicendum censeo, omnes sub conditione iterari debere, quoties ex probabili dubio baptismi iterari contigerit, ut bene Quintanaduennas ubi supra. Vide tract. de opinione probabilis, q. 10. §. 2. num. 16. ubi ordinem Sacerdotalem, vel Episcopalem, cuius valor sub opinione sit, iterandum ex præcepto docuimus, ad evitanda inconvenientia ex defectu valoris: quem major etiam probabilitas opinionis, si res ipsa vera non sit, supplere non potest. Unde pro nobis contra Granado, & Dianam ubi supra militat P. Bardi, Vercelli, Suarez, Valentia, Leander, & alii, imò & ipsi Granado, & Diana in inconsequenter loquantur, dissentire non possunt. Ut constat ex dictis loco citato pro iteratione ordinis Sacerdotalis, cuius valor probabilitatis terminos non transgrediatur.

QVÆSTIO XI.

An absolute loquendo, omittere Sacramentum confirmationis sit peccatum veniale? & quid si ordines suscipiendæ

1. Affirmare plures, & graves Doctores: negat verò P. Mascarennas cum aliis tract. 3. de confirm. disp. 4. c. 3. n. 72. fol. 152. Quibus adhæreo. Quia eorum sententia innititur communi Doctorem asserentium, nullum dari præceptum recipiendi hoc Sacramentum. Videatur M. Joannes Martinez de Prado, tom. 1. de Sacram. p. q. 72. dub. 9. num. 15. ubi sic ait: * Asserendum est, nullum dari præceptum, neque divinum, neque humanum recipiendi confirmationem. Ita sumitur ex D. Thom. quæst. 65. ad 3. & q. 72. art. 1. ad 3. & c. Idem docet, & quinque rationibus probat Sotus in 4. dist. 7. quæst. unica. art. 8. & Serra dicitur esse communem, Suarez novem autores referens: alios decem refert, & sequitur Averla, triginta autores refert Leander tract. 3. disp. 1. q. 5. & 6. & alii communiter. * Sic Prado.

2. Hoc posito, sic discursum efformo. Per se loquendo nullum datur præceptum sumendi confirmationis Sacramentum, sed ubi nullum datur præceptum, nullum est peccatum, ergo nec veniale. Discursus est legitimus, Idè hanc sententiam tradiderunt viri doctissimi M. Petrus de Ledelsmain Sum. 1. p. cap. 8. conc. 3. ubi sic: * No es pecado venial no recibir este Sacramento, aun quando ay oportunidad. Esta conclusion es contra Cayetano, y contra el P. M. Soto, en los lugares citados, la razon es, porque no ay precepto divino, ni Ecclesiastico de recibir este Sacramento, como queda ya determinado, luego no será pecado venial no le recibir. Porque no se haze contra ley ninguna. Esto se confirma, porque de ser util, y provechoso el recibir este Sacramento, no se colige ser pecado venial el no le recibir. Porque el comulgar en cierto día, quando no ay precepto, es cosa util, y provechosa, y con todo esto no es pecado venial el no comulgar. * Sic ille contra M. Sotum, quem de inconsequencia arguere potuisset. Nam ex argumento, quod urget, contra nonnullos contententes, omissionem confirmationis esse peccatum mortale negligentia, placet etiam deducitur, non esse veniale, Verba Soti in 4. dist. 7. quæst. unica, art. 8. §. Et idè, hæc sunt. * At verò isti principium

capium perunt: quoniam negligentia numquam est excusa (attende) nec culpabilis, nisi quando homo tenetur aliquid facere: deberent ergo prius constabere esse preceptum, quam negligentiam ostendere esse culpabilem. Nam quicumque quis negligentia in die profecto non audiat sacra, non est illi peccatum, quia non tenetur. * Ergo cum nullo precepto (secundum ipsummet Sotum, & communem sententiam) quis teneatur hoc Sacramentum suscipere, ejus omisso non erit culpabilis. Erat ipse, ut consequenter loquitur, dicere tenetur.

3. Quapropter hanc etiam opinionem tueretur doctissimus M. Serran 3. p. quest. 72. art. 8. dub. 1. fol. 263. ibi: * Dicendum est secundum ad recipiendum hoc Sacramentum confirmationis, neminem teneri sub precepto, per se directe ad hoc obligante. Docent hoc communiter Theologi, praesertim M. Sotus, ubi supra. Et hoc colligitur ex D. Thoma hic ad 4. &c. Probat secundum ex autoritate Melchioris Papae, &c. Tertio, ad recipiendam confirmationem non tenentur fideles precepto divino, &c. Nec precepto Ecclesiastico; nam Ecclesia non cogit, nec determinat tempus ad confirmationis susceptionem; ergo nullo. Hinc sequitur (attende) per se loquendo nullum esse peccatum, etiam veniale, nolle confirmari, nam ubi nullum est preceptum, nullum potest esse peccatum.*

4. Quibus consentit M. Nunno Cabecudo in 3. p. quest. 72. art. 8. dicens: * Quarta conclusio, Per se loquendo non est peccatum, etiam veniale, non velle suscipere hoc Sacramentum. Patet ista conclusio, quia ubi non est lex; neque praevaricatio; sed ut constet ex praecedentibus, nullum est preceptum in hac parte, ergo. * Et partim consentit M. Prado supra num. 22. & 2. Ubi autores affirmantes committit veniale, cum citatis concordare, contendit admittens, ut veram propositionem asserentem per se, & abstracte considerando, non esse peccatum veniale, regulariter tamen loquendo tale peccatum intervenire. Verum qua parte dissentit, elandicare videtur, quia, nullum dari preceptum recipiendi confirmationem ipse tradit art. 8. cum M. Soto, ejus referens verba, quod * negligentia numquam est culpabilis, nisi quando homo tenetur aliquid facere * ergo nec venialis regulariter loquendo erit.

5. Quod probabile putat Leander a Sacram. supra tom. 1. tract. 1. disp. 1. quest. 6. referens Ludovicum de S. Juan, quest. 1. art. 6. concl. 3. & Granadum tract. 4. disp. 1. num. 4. verba ejus sunt. * An saltem sit peccatum veniale, hoc confirmationis Sacramentum solum ex negligentia omittit? Negant Petrus Ledesma, & Ludovicus de San Juan supra. Et per se loquendo, inquit, hoc ipsum docent Suarez disp. 38. sect. 2. Torreblanca lib. 2. pract. cap. 6. qui etiam pro hac parte refert Sotum, Henriquez, Navarrum, Bonacinam, Aegidium & alios.*

6. Denique pro nostra sententia non leve fundamentum adduci potest D. Thom. nam quamvis in terminis non disputet, an sit veniale confirmationem omittit, videtur tamen, dum negat esse de necessitate precepti, plane sentire, esse tantum de consilio, & ad solum augmentum perfectionis requisitam. Vide illum 3. p. quest. 72. art. 1. ad 3. Ubi de confirmatione, eodem modo, ac de Sacramento ordinis, & matrimonii loquitur: * Omnia Sacramenta, inquit, sunt aliquantulum necessaria ad salutem: sed quaedam sine quibus non est salus: quaedam vero sunt, quae cooperantur ad perfectionem salutis: & hoc

modo confirmatio est de necessitate salutis. * art. 8. ad 4. loquens de omittente confirmationem, non dicit peccare, sed quod * detrimentum perfectionis pateretur. * Quae verba, ut et terminis ostendit, tantum importat, nam eadem in propria confessionis, & communionis, & etiam confirmationis, aut eorum frequentiam ad perfectionem salutis cooperari, & illa omittente detrimentum perfectionis patitur; illa vero omittit, ut veniale quidem peccatum esse: Ergo idem de confirmatione dicendum secundum D. Thom.

7. Unde facile diluitur fundamentum assertum, esse peccatum veniale, eo quod, ut fortassis quaedam prodigalitas, se privare tanto fructu Sacramenti, quando quis commode percipere potest. Quae quidem ratio nimium probat, per se de nihil, quia eodem modo militat contra confirmationem Sacramentum ordinis, & contra noviter accedentem ad Sacramenta penitentiae, & charitatis, quando commode percipere possunt. Consequenter horum Sacramentorum fructus, quicquid est, & forsitan major. Sicut ergo in his omittentibus non dicitur esse prodigalitas spiritualis, nec veniale adesse culpa, eo quod omisso solum est contra consilium, non contra preceptum; sic in Sacramento confirmationis dicendum est.

8. Nec obstat Canon omnis de consecr. dist. 1. ubi dicitur, quod omnes fideles hoc Sacramentum accipere debent. Nam ut respondet M. Serra, & Sotus supra. Canon citatus, omnis, non habet formam precepti, sed solum determinat, ut divinum, quod est, ut non sit simpliciter necessarium, sed utile. Et hoc significat verbum illud debent, non preceptum. * Hae Serra ex Soto, cui consonat M. V. Sotus in de consecr. num. 143. fol. 118. ubi ait: * Hoc verbum debet, non dicit preceptum. * Et ex parte M. Nunno ubi supra, concl. 3. dicens: * Hae verba (neque debent suscipere) non important preceptum, sed tantum consilium, quod communi datur non se privandi fructu spirituali Sacramentorum, quando commode percipere possunt. Et quibus concludo, secluso contemptu, nullum esse peccatum, etiam veniale, omittit Sacramentum confirmationis, quod tamen ab autoritate Doctorum id defendentium, tum a ratione superius detecta efficaciter suadetur.

9. Major est difficultas, an sit preceptum, sub lethali obligans suscipere confirmationem, ad recipiendos ordines? Nam Trident. sess. 2. cap. 2. expressè decernit, quod * prima tonsura non immittitur, qui Sacramentum confirmationis non susceperint. * Ex quibus non pauci deducunt, esse lethales ordines saltem majores, ante confirmationem recipere, quia verba Concilii continent prohibitionem recipiendi ordines, non praemissa confirmatione.

10. Nihilominus contraria sententia multum valet, quam tenent plures, & graves Magistri, qui citatos sequitur Leander a Sacram. tract. 3. disp. 3. art. 8. dicens: * Sed probabiliter respondeo, non parere mortaliter, sed venialiter tantum, quia non tenetur contra aliquod preceptum ad mortale obligari. In verbis Concilii nil praecipitur iniuriandi, sed praecipitur, quod facere debent. Sic Sotus, Victorius, Bartholomaeus de Ledesma, &c. * An vero Episcopus graviter delinquit? Negant plures apud Leonardum cum ibi, tum quest. 9. asserentes, necesse Episcopum ordines conferre non confirmatis, quod

care mortaliter, inter quos M. Sotus, Navarrus, Torrelblanca, Victoria, & alii, quos sequitur Diana p. 8. tract. 1. resolut. 47. & p. 10. tract. 11. resolut. 14. & p. 11. tract. 2. resolut. 17. Quibus adde M. Serra ubi supra fol. 26, dicentem: *Ita sentire Navarrum, & alios recentiores, & ad verba Concilii, inquit, respondent. ibi nil præcipi iniunctis, sed præscribi Episcopis, quod facere debeant, quamvis nec stricta aliqua obligatio imponatur, quia nullum est verbum, quo strictum præceptum indicetur. *Idem sentiunt plures alii. *Quæ omnia (inquit M. Prado supra num. 26.) probant in hoc puncto, quemlibet posse in suo sensu abundare.*

11. Sed rogas, an saltem sit peccatum veniale. Et ratio difficultatis est, quia, ut fatentur auctores citati, in Concilio non est præceptum, nec ex alio capite adducitur, ergo qui ordinatur non confirmatus, nullum frangit præceptum. Ergo nullum committit peccatum. Videtur dilectus evidens ex supra dictis; nam ex eo, quod non detur præceptum confirmationis per se loquendo, inferunt non esse venialem ejus omissionem, Petrus de Ledesma, M. Serra, M. Nuno, Ludovicus de S. Juan, & plures alii supra citati: ergo ex eo quod nullum detur præceptum prohibens recipere ordines, non præcedente confirmatione, inferunt similiter non esse venialem ante confirmationem illos recipere. Idem hanc partem consequenter ad superius dicta defendit Granado tract. 4. disp. 1. n. 9. Et non improbat illud refertens Leander à Sacram. supra quæst. 8. Nec potest, me iudice, aliter negari, quam asserendo peccatum mortale committi, quia si in Concilii verbis continetur præceptum non recipiendi ordines, non præmissa confirmatione, cum mater a sit gravis: nequit non sub lethali obligare: si autem verba Concilii consilium tantum contineant, nullum erit peccatum adhuc veniale, quia agere contra consilium, ne veniale quidem est. Dicere autem dari præceptum, sed materiam esse levem, non video, quo fundamento dici possit; quia res prohibita gravissima est, nempe ordinis suscipio, quæ quidem, admissio præcepti, prohibetur non præmissa confirmatione, sicut non præmissa contritione, seu confessione peccati lethalis. Nec apparet cur accipere ordines majores, non susceptis minoribus, sit materia secundum omnes, non verò ordines suscipere, non suscepto Sacramento Confirmationis: cum utrobique (ut ipsi contendunt) sit præceptum prohibens, & insuper sit de fide, confirmationem esse Sacramentum, quod de ordinibus minoribus plures negant. Dicendum ergo est, aut nullam esse culpam ordines, etiam majores suscipere, non præmissa confirmatione, aut esse gravem.

12. Unum hic adverte M. Martinum de Ledesma tom. 1. in 4. sentent. quæst. 13. artic. 12. exilimare non esse de necessitate Sacramenti Confirmationis, quod unctio adhibeatur in fronte, ibi: *Nota, quod puto, non esse de necessitate Sacramenti Confirmationis, ut in fronte conferatur. *Cui consentit M. Victoria in Summ. de Confir. q. 18. Verum hanc opinionem esse plus quam temerariam, & oppositam esse de fide, dicit Basilus de Leon in Praelectione de Sacram. Confirmationis, p. 2. cap. 5. nu. 5. Quia apertissime constat non solum ex usu Ecclesie, & ex auctoritate PP. sed ex Innocentio III. in cap. unico de sacra Unctione, & ex Concilio Florentino decreto de Armenis, ibi: *Idem in fronte, ubi verecundia sedes est, confirmandus injungitur, ne Christinomen confiteri erubescat, & præcipue crucem ejus, quæ Judæis est scandalum, gentibus autem stultitia, secundum Apostolum.

Part. II.

Propter quod crucis signo signatur. *Et ita tradit D. Thomas 3. p. q. 72. art. 9. & communiter Theologi. Quapropter Suarez 3. p. to. 3. q. 72. art. 4. disput. 33. sect. 3. dicit, oppositam sententiam non solum esse falsam, sed valde temerariam. Quod Bellarm. cap. 8. Prop. 4. ex pluribus Summis Pontificibus, & Conciliis comprobatur, & sequuntur Aegidius, Fjlliucius, Valentia, Layman, Nugnus, Sotus, & alii, apud Leandrum tom. 1. tract. 3. disp. 3. q. 5.

QVÆSTIO XII.

Virum atas ad ordines requisita computari possit à die conceptionis?

S. I.

Authores & fundamenta partis affirmati-væ.

1. **A**tatem ad ordines statuit Trident. sess. 23. cap. 12. ubi ad Subdiaconatum vigesimum secundum, ad Diaconatum vigesimum tertium, ad Præbiteratum vigesimum quintum (inceptum, scilicet) annum exigat, ut communis Theologorum sententia, & Episcoporum praxis exponit. Difficultas ergo est, à quo tempore atas hæc computari debeat.

2. Non defecere Doctores, qui à die conceptionis (id est, animationis fetus) computari posse existimant, quos suppresso nomine refert P. Joannes Præpositus in 3. p. de Sacram. Ordinis, quæst. unica, dub. 17. nu. 166. Quam sententiam P. Thom. Sanchez tom. 2. consil. lib. 7. cap. 1. dub. 3. n. 8. attribuit Glossæ, & Mandolio, dicens: *Nota, quod Glossa regula 17. Cancellaria, dicit atatis annos computandos esse à die conceptionis, si id utile sit ei, de cujus atate agitur, &c. Idem Mandosius de atate minor. cap. 1. nu. 25. *Et eam tenet Sfortias Oddo tract. de restit. in integrum, p. 1. quæst. 2. art. 7. n. 48.

3. Probat primò. Quia jure civili à die conceptionis computatur: ut multis evincit Mandosius ubi supra. *Ex quibus concludit num. 441. *Conceptus, quoad commoda pro nato generaliter habetur. *Et confirmatur ex l. qui in utero 7. ff. de statu homin. ubi Juriscons. sic habet: *Qui in utero est, perinde est, ac si in rebus humanis esset: custoditur, quoties de commodis ipsius partus quaeritur. *Sunt etiam aliæ leges huic similes, l. qui in utero 26. ff. eod. tit. l. quod dicimus 231. ff. de verb. significat. l. 2. §. Qui autem, ff. de excusat. tutorum, l. cum quidam 30. §. 1. vers. Et in eo venire, de acquirend. hered. *Quibus, & aliis juribus aperte probatur, in utero existentem pro nato haberi, quoties de ejus utilitate agitur. *Sic Didacus Yañez Faxardo in tract. de legitim. per subsequens matrimonium, fol. 18. num. 33.

4. Secundò probatur ex rex. in l. nuper, C. de nat. liber. ubi dicit Imperator. *Hoc favore facimus liberorum, ut editionis tempus statuamus esse inspectandum; (attende) exceptis his tantummodo casibus, in quibus conceptionem magis approbari, infantium conditionis utilitas exoptulat. *Ergo universaliter hæc regula observanda est, ut ait Faxardo ubi supra. *In quibus verbis, inquit, demonstravit, quod homo dum in utero est, pro nato habetur, in rebus sibi utilibus.*

Pp

5. Tærio

sicut nec Bonacina tract. 3. de suspensionibus in particula-
ri, disp. 3. quæst. 1. p. 1. n. 6. Imò in modo impugnandi,
non est simpliciter, sed s. innu. trisolum enim ait: *Quod
ego dixi, substantiendum videtur (scilicet, à die nati-
vitatìs esse computandam ætatem) contra Sfortiam,
& alios arbitantes à die conceptionis esse compu-
tandam. *Quæ fundamenta cum anno 1643. ego
congelissem, & proposita fuissent viris Doctissimis,
& Primarius sacræ Theologiæ Magister in Universi-
tate Complutensi, nonnulli responderunt, aut nul-
lam opinionem ex his, quæ communiter probabiles
habentur, talem esse, aut hanc probabilem esse de-
bere. Sic mihi testati sunt viri alii fide digni.

12. Denique illam multis illustratam novissimè
levi dedit Doctissimus Fr. Ludovicus à Conceptione
in examine Theolog. tom. 1. tract. 1. de Matrim. sexto casu;
quod licet suffragium illi ferre non audeat, omnia vero
proponit fundamenta, & difficultates omnes dissol-
vit. Concludens: *Sic se habent fundamenta pro
secunda ad casum resolutione posita. Modò an sit
probabilis, judicent docti. Per me enim probabilis
non fiet.*

§. II.

No-vum ejusdem sententiæ præsidium.

13. PROduxì ego fundamenta præcipua, ut consul-
to prætermisi argumentum, quòd, à compu-
tatione ætatis Christi Domini ante Baptismum, Fr.
Ludovicus ubi supra adducit. Quod hujusmodi est.
Christus Dominus trigésimo anno baptizatus fuit,
ut dicitur p. 1. Decret. dist. 78. Can. 4. tradunt PP.
Augustinus, Chrysostomus, Euthymius, Ambrosius,
& alii, sed ætas Christi Domini non potuit ullo mo-
do stare triginta annorum, nisi ætatis computatio-
ne facta à die conceptionis ejus (ut videre est apud
Henriquez in Sum. de fine. Homin. cap. 23. num. 7. cum
glossa) ergo juxta jus commune ætas est computan-
da à die conceptionis: cui juri cum Tridentinum
non derogaverit, conformare videtur. Juris enim
communis correctio vitanda est, dum expressè
illi non derogatur, omnes Doctores faten-
tur.

14. Hoc inquam argumentum, quo utitur per-
doctus P. Fr. Ludovicus à Conceptione, ego con-
sulto prætermisi, quia ut lego apud Henriquez su-
pra num. 6. in gloss. litt. X. & Z. Si ætas ad ordines
computari posset, ea ratione, quæ, in Christo Domi-
no, ætas triginta annorum ad Baptismum computat-
ur, latissima opinandi pateret via. Quia in Christo
Domino numerantur triginta anni ad Baptismum,
eo sensu, quo triduum mortis, ad resurrectionem. Sic
enim à PP. computatio fit. Primus annus Christi Do-
mini cont. net septem tantum dies, nimirum à die 25.
Decembris usque ad diem 31. hujus mensis. Et trige-
simus annus assumit sex tantum dies, post 28. annos
intermedios completos. Quapropter juxta computa-
tionem annorum, ut à nobis communiter fit, ait
Henriquez supra. *Quod Lucæ 3. dicuntur 30. anni,
erat annus vigésimus nonus, inceptus per tredecim
dies. *Scilicet, septem ex primo anno, & sex ex ulti-
mo, & 28. anni intermedii. Unde si computatio,
quæ fit in annis 30. Christi Domini, quoad Baptis-
mum, ad ordines suscipiendos accommodari posset,
nimis stricte opinatus fuisset Fr. Ludovicus à Con-
ceptione, cum ætatem, ex hoc fundamento, à die
conceptionis computari posse scripsit, nam longè

Pars II.

minori ætate pro ordine suscipiendo concludere
posset, & deberet; quia ætas Christi Domini à con-
ceptione etiam computata, non sufficit ad 30. an-
num attingendum, sed ad 29. inceptum per novem
menses, & 30. dies, cum solum addat hæc computatio
novem menses, quibus Christus fuit in utero B. Vir-
ginis supra ætatem ab Henriquez computatam. Nam
Christus Dominus, quando baptizatus est, solum-
modo habebat à die incarnationis 29. annum in-
ceptum per novem menses, & 13. dies; quæ
quidem ætas non attingit 30. annos ince-
ptos.

15. Unde duo sequuntur contra doctissimum
Ludovicum. Primum, ad rem non facere, quod æ-
tas Christi computetur à conceptione, ad nume-
randum 30. annum ante Baptismum, quandoqui-
dem fictam computata, non attingit Christus Do-
minus 30. annum. Secundum ex computatione æta-
tis Christi Domini à PP. facta, ut refert Henriquez,
nullum argumentum desumi posse pro ætate ad or-
dines computanda, quia si aliquod planè evinceretur,
cum, qui natus est anno 1665. die 25. Decem-
bris; ordinem Præbiteratus suscipere posse post
viginti & tres annos completos, & aliquos dies as-
sumptos ex anno sequenti, quia iste diceretur habe-
re 25. annos, ea proprietate, quia Christus dicitur
habuisse triginta, quando baptizatus est; haberet
enim 24. inceptum per 13. dies, septem ex primo an-
no, & sex ex ultimo, & 23. annos completos inter-
medios, quod ad verificandam prædictam propo-
sitionem sufficit, juxta superius dicta, & juxta com-
putationem tridui mortis Christi ab omnibus ad-
mittendam. Ergo vel computatio 30. annorum Chri-
sti Domini nullum præbet argumentum ad quæstio-
nis præsentis decisionem, aut evidentè evincitur,
eum, qui non habet 24. annum inceptum (computa-
tione etiam facta à die conceptionis) ad Sacerdotium
promoveri posse, quæ evidentè falsa sunt. Præ-
terquam quod, licet in Christo Domino computa-
retur ætas à conceptione, nullum inde, pro aliorum
computanda, fieri posset argumentum: est enim
peculiaris ratio in Christo Domino; ut observat
Henriquez ubi supra, dicens: *In solo Christo, quia
in conceptione fuit statim perfectus vir, cum pleno,
& permanenti rationis usu, meritò computantur anni
ab incarnatione integri. *Sic ubi supra cap. 23. in
gloss. litt. s. Unde fit ex annorum computatione jure
communi pro ætate Christi Domini facta, nil fir-
mum desumi posse, pro ætate, à die conceptionis, ad
ordines in aliis computanda.

§. III.

Negativa sententiæ tenenda.

16. PRO communi sententiâ negante ejusmodi
computationem ad ordines, stant communi-
ter Doctores. Quibus assentior, quia ex jure Cano-
nico nullum argumentum solidum pro contraria de-
sumitur: illud enim, quod de computatione die-
rum anni bissexilis supra efformavi, à peritioribus
Theologis non admittitur. Ex jure enim civili ad
Canonicum argumentum non valere autumant,
quando communis Doctorum expositio aliter intel-
lexit, ut in præsentì contingit. Hinc omnes, tam
Theologi, quam Canonistæ ætatem ad ordines, ad
beneficia, ad professionem, ad matrimoniam, & alia,
Pp 2 ad

ad quæ jus Canonicum ætatem determinatam exigat; semper computant à nativitate, & solum disputant, an completa, an incepta sufficiat, quod ex verbis Canonum elucere curant, (et si de matrimonio loquentes latius opinentur nonnulli apud Dianam p. 3. tract. 5. resol. 16. in aliquo casu etiam pro ordinibus: Vide illum 2. p. tract. 2. resol. 29. & p. 9. tract. 9. resol. 50. & Leandrum tom. 2. disp. 6. de Ordine, q. 7.) Nemo autem dubitat, fore invalidam professionem ejus, qui decimum sextum annum completeret ex mensibus, quibus fuit in utero, licet ipsi utilis id esse moraliter certum haberetur. Ergo similiter nec dubitari debet, illicitè promovendum ad ordines, & beneficia, qui annorum numerum à Tridentino requisitum, à conceptione computaret. Quia non tam utilitatem personæ, quàm Ecclesiastici status respicere debemus: sicut & religioni consulimus, quando de ætate ad professionem requisita disputamus. Quapropter Thomas Sanchez in consil. rom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 33. licet contrariæ sententiæ censuram non inuenerit, latissimè censuram placere ibidem ostendit, dum ea opinione propolita, subnectit, *sed Covarr. 4. Decretal. 2. p. cap. 4. n. 3. dicit, nil hac re falsius dici posse: & P. Joannes Præpositus ubi supra, inquit, *omni carere probabilitate.*

17. Ego verò licet eam non amplectar, à censura cum Sanchez abstinco, tum propter fundamenta supra facta, tum ob auctoritatem in Doctorum, qui à principis inter sanctis probabilem sèd dicunt. Fuerunt enim viri doctissimi, Doctor Torrexon Primarius sacre Theologiæ Cathedræ moderator, in celeberrima Universitate Complutensi. Reverendissimus P. Fr. Leander à Sacram. diligens scriptor, & suis operibus notissimus, & Magistri alii celeberrimos, quos iustis de causis nuncupare omitto.

18. Verum quamvis prædictæ opinionis praxis nulli sit consulenda; si tamen aliquis, mala fide, ea usus fuisset, deservire poterit ad excusandum illum à suspensione, quia Pius Secundus, qui suspensionem imposuit Clericis suscipientibus ordines majores, ante legitimam ætatem, usus est verbo *Presumpsit*, quod scientiam peccati susceptionis ordinis importat, & proinde non solum bona fides, sed ignorantia etiam excusat, dum non sit affectata, à suspensione incurrenda excusabit; ut docent communiter Doctores, quos citatos sequitur Leander tract. 6. de Ordine, disp. 6. quest. 12. Insuper præfata opinio ei, qui bona fide Præbiteratum suscepisset, computatione ætatis à conceptione facta, deservire poterit, (secundum aliquos) ut semel ordinatus, absque scrupulo celebrare possit, quia ut cum Navarro docet Machado to. 2. Sum. lib. 4. p. 1. tract. 7. doc. 4. n. 6. *Este tal, estando legítimamente ordenado, tiene derecho de exercitar se en el orden, que recibio, y por configuiente no peca en ello.* Quorum sententiam probabiliter putant Petrus de Leseña in Sum. m. cap. 7. de orat. vers. La tercera duda, post 1. conclus. Ludovicus de S. Juan quest. 6. de Ordine, artic. 1. diff. 3. & dub. 3. diff. 7. conclus. 3. & alii, qui absolute hanc partem tuerentur, etiam in quacumque ætatis computatione, legitimam ætatem non habeat. Quorum opinio, licet aliàs mihi parum probabilis sit, (quia ejus fundamentum æquè probat de illo, qui mala fide ordinatus suspensionem non incurrit, ratione ignorantie, vel ab incuria per Bullam Cruciatæ absolutus est, quia cum verè ordinatus sit, poterit etiam dici jus habere celebrandi) nihilominus adminiculo alterius opinionis de computatione à die conceptionis, sustineri potest, & ea utentem non damnare.

19. Advertendum verò hic est, Mag. Antonius de Hinojosa in director. decisio Regularum, liti. 6. p. 326. cum Armilla, & Tabiena, contra omnes Doctores, & Ecclesiæ Romanæ praxim, docere sapientem ordines majores ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel sine licetis dimissionibus, incurere suspensionem: putat enim ex Armilla Secundi extravagantem non fuisse receptam. Armilla (inquit) verb. Irregularitas, §. 12. dicit, quod non fuit recepta hæc extravagans. Quorum opinionem subscribendum videtur. *Sed utique saltem in praxis contraria, & curia stylus evincit, hæc præfata constitutio non solum Clericos sacculares sed etiam Regularibus expressè procedit, sed etiam Regularibus comprehendit, ut videre licet apud Barbolam de p. 1. Episc. p. 2. Alleg. 16. n. 25.

QVÆSTIO XIII.

Utrum Religiosi possint ordinari ante legitimam ætatem à Tridentino non præscriptam?

S. I.

Quid de jure antiquo?

1. **C**ertissimum est olim potuisse Quatuordecimtus VIII. dispensare cum toto Ordine Fratrum Minorum, ut postquam viginti annorum ætatem attingerent, dum tamen deficientes sint, possint promoveri ad Sacerdotium, & Missas celebrare, non obstante jure, ex quo contra eum facientibus. Ita refert Dionysius Callag. in Privilegiis Regul. p. 2. tract. 7. prop. 2. subne. 2. ubi se etiam Provinciales Minorum dispensat cum Fratribus sui Ordinis (attende) ut in viginti secundo anno incepto, ad Sacerdotium ascendam, et privilegio Joannis Viginti secundi concessio Conventui domus Chartusæ Sanctæ Trinitatis. Qui concessit: *Ut omnes Monachi, & Clerici domus regis, qui nunc sunt, & erunt pro tempore, viginti annorum ætatem attingentes possint ad Præbiteratum neminem promoveri.* *Quod quidem privilegium, nulli Prælatorum dispensatione requilita, concessio filius Secundus Fratribus Minoribus cum revocatione juris communis, in Bulla edita anno 1506. quæ incipit: *Dudum ad sacrum Ordinem.* Ubi eis induitur, quod Fratres Ordinis Minorum hujusmodi, in viginti annorum sue ætatis, tunc & pro tempore constituti ad Præbiteratum ordinem, aliàs tamen ritè, se promoveri possint. Quo privilegio omnes alii Ordines Regularium ante Trident. per communicationem impendunt, ut aperte probatur ex Bulla Leonis X. & aliorum Pontificum apud Brunum Callag. tract. 1. cap. 1. prop. 1. fol. 38. Et constat etiam ex his, quæ tradunt Mag. Joannes de la Cruz in Epit. præfata cap. 9. dub. 4. Mag. Raphael de la Torre, Lex. canon.onymus Garcia, & alii, apud Dianam p. 10. tract. 1. resol. 49. & apud Leandrum tom. 2. tract. 6. de p. 1. decim. disputat. 6. quest. 46. Et est communis sententia, ut cum Rodriguez, Sorbo, &

* Miranda ait Brunus supra.

§. II.

*Quid post Tridentinum nonnulli
sensierint.*

2. Difficultas solum est, an ubi Concilium Tridentinum receptum est, ut in Hispania, hæc modò privilegia subsistant: nam sess. 23. cap. 12. de Reformat. revocata fuisse, tradunt communiter Doctores, ex verbis illis: *Nullus in posterum ad Subdiaconatus ordinem, ante vigesimumsecundum, ad Diaconatum, aut vigesimumtertium, ad Presbyteratum, ante vigesimumquintum promoveretur, &c. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: privilegia quibuscumque quoad hoc penitus exclusis. *Ex quibus videtur evinci, Regulares post Tridentinum, non posse ante legitimam ætatem, ut supra statutum, ordinari.

3. Nihilominus eisdem omnino privilegiis, quibus ante Tridentinum, Regulares modò gaudere, sunt, qui asserant. Idquæ ex duplici capite. Primo, quia verba illa Concilii: Privilegia quibuscumque quoad hoc penitus exclusis: non sufficiunt, (ut ipsi putant) ad revocanda Regularium privilegia, quod multis suaderet contendit Brunus tract. 2. cap. 5. prop. 4. folio 49. dicens: *Privilegia Regularium non revocantur per generalem revocationem privilegiorum, licet apponantur verba generalia, & geminata. Privilegium contrarium penitus derogat, & exclusis: constat ex Mari magno Minorum, ex concessione Eugenii Quarti facta Prædicatoribus, & ejusdem Eugenii, & Leonis X. privilegio concessio Benedictinis. Quod non possit derogari illorum privilegiis, nisi de ipsorum ordine, & de hujusmodi litteris fiat de verbis ad verbum expressa mentio. Sic Rodericus cum his, quos citat tom. 1. quæst. Regular. artic. 6. *Hæc Brunus ubi supra. Varia adducens privilegia, quibus similia verba non habere vim revocandi Regularium privilegia suaderetentat. Secundo, quia Regularium privilegia se habent, ut in corpore juris inserta: hæc autem per illam clausulam non censi revocata, docent plures apud Brunum supra.

4. Tertiò, quia etiam si per Tridentinum fuissent revocata, ut communis sententia tenet, fuerunt postea revalidata à Summis Pontificibus, & ad suam pristinam vigorem restituta, ut docet M. Antonius de Hinojosa ex doctissimo Prædicatorum Ordine in direct. decis. Regul. verbo Confirmatio à folio 121. Quod sic probat. *Nam licet Pius IV. (qui decreta omnia Trident. confirmaverat) ex certa scientia, & potestatis plenitudine, confirmaverit omnia Fr. Minorum privilegia, cum restrictione; exceptis, scilicet, contrariis Tridentino: postmodum tamen, absque ulla modificatione, confirmavit omnia privilegia Ordinis Sanctissimæ Trinitatis (nimirum concessa Conventui domus Chartusæ) cum quo communicant Ordines Mendicantes, licet ipse non sit de numero Mendicantium. *Ergo cum Fratribus prædicti Conventus concessum fuerit, ut vidimus, quod vigesimumsecundum annum attingentes ad Presbyteratus ordinem ascendere possint; id modo poterunt aliorum Ordinum Regulares.

5. Suadet insuper idem Hinojosa ex alio privilegio Pii V. Fratribus Prædicatoribus concessio, non vi-

va vocis oraculo, nec pro foro conscientie tantum, quale Fratribus Minoribus concesserat, (de quo Henriquez lib. 6. cap. 6. num. 6. & in Glossa, lit. R. sed Motu proprio, & absque ulla restrictione. Verba ejus sunt: *Pius V. vivæ vocis oraculo Fratribus Minoribus omnia prædecessorum privilegia, absque ulla restrictione, vel obstantia Concilii Tridentini, in foro conscientie tantum, concessit die 13. Martii, anno 1578. Et idem Pius V. Motu proprio anno 1570. die 12. Januarii, de novo concessit Ordini Prædicatorum omnia privilegia à suis prædecessoribus indulta, & voluit pro expressis haberi; Non obstantibus aliis quibuscumque Apostolicis, necnon Provincialibus, Generalibus, vel specialibus constitutionibus. *Ex quibus, inquit, constat, nos reductos ad pristinum statum, quo ante Concilium Tridentinum, privilegiis nostris, in amplissima forma, potiebantur. Quia de novo conceditur, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus generalibus, vel specialibus Apostolicis. *Et insuper aliam refert concessionem paulò infra dicens: *Idem adhuc Pius V. die 27. Septembris, anno 1571. omnia, & singula privilegia, indulta, concessiones, prærogativas, & alias quascumque gratias Ordini nostro (Prædicatorum) & ejusdem pro tempore existentis Ministro Generali, Fratribus, ac Monialibus, approbavit, confirmavit, innovavit, omniaque & singula perpetuam obtinere firmitatem, absque ulla restrictione, decrevit. *Hactenus Mag. Hinojosa. Exrat etiam alia Bulla Pii V. prius edicta anno 1567, in qua non solum confirmat, sed de novo concedit omnia, & singula privilegia Mendicantibus à suis prædecessoribus concessa, ibi: *Necnon privilegia, facultates, indulta, favores, & gratias tam temporales, quàm spirituales, &c. modo, & forma etiam per viam communicationis, & extensionis, activè, & passivè inter se, & alios quoscumque ordines respectivè, de novo concedimus, ac si de verbo ad verbum, nullo penitus omisso exprimerentur. *Sic refert Quintanavennas tom. 1. sing. tractat. 3. sing. 17.

6. Quapropter Regulares modò posse ordines suscipere ante ætatem à Tridentino præscriptam, tradit expressè cum aliis Brunus Cassalug. ex Ordine Minorum de Privileg. Regul. 2. tract. 7. cap. 2. prop. 2. Quod probat ex privilegiis præfatis Innocentii VIII. Joannis Vigehimisecondi, & Julii Secundi, nuper adductis. *Ex quibus, inquit, manifestè patet, Fratres Minores, qui etiam in hoc ultimo privilegio (Julii Secundi pro Fratribus Minimis) participant, & consequenter alios, habere facultatem dispensandi super ætate constituta à jure ad ordinem Presbyteratus, Diaconatus, & Subdiaconatus suscipiendos. Confirmatur, quia ante Tridentinum Prælati poterant suos subditos dispensare, & facere, ut assumerent Subdiaconatum in decimo octavo anno, Diaconatum in vigesimo, & Presbyteratum in vigesimosecundo completo, ac etiam in vigesimosecundo inchoato: ergo etiam nunc, illa facultate uti possunt, cum illud privilegium sit validum etiam post Tridentinum, ubi illud receptum est. Ac sic tenet Emanuel Sà, verb. Relig. num. 56. Christophorus à Cap. Font. proximè citatus, & ut advertit Portel, subscribere debent Rodericus, Henriquez, & Sorbus. *Sic Brunus. Bullam aliam Urbani VIII. refert Mag. Acacius de Velasco tom. 1. verb. Absolut. resolut. 7. ex qua sic infert: *De lo dicho se infiere manifestamente, que están oy todos los privilegios de los Regulares (aun los revocados per los Pontifices) de nuevo confirmandos, y puestos en la misma fuerza, que tenían antes, que los revoca-

ran, y revalidados de nuevo por la Santidad de Urbano Octavo.*

7. Ex his auctoribus, expressè id tenet Sà ubi supra, & Hieronymus Sorbo in *Compend. Privileg. Mendic. tit. Dispensatio, num. 15.* qui asserit modò vigere privilegium Innocentii VIII. quo concessit, ut Generalis, vel Provincialis Ordinis Minorum possit cum Fratribus sui Ordinis, completo anno vigesimo secundo, ad Sacerdotium dispensare. Quamvis autem ex privilegio Joannis XXIII. & Julii II. concessis Conventui domus Chartusie, & Fratribus Ordinis Minorum, ut in 22. anno inchoato, nulla requisita Prælatorum dispensatione, possint Fratres Minorum per communicationem privilegiorum, in supra dicta ætate ad Presbyteratum ascendere, tamen in Capitulo Generali Burgenfi 1. cap. Statutorum prohibentur, nisi quibusdam circumstantiis concurrentibus auctoritate Apostolica adhibitis, ut notat Brunus supra: statuti verba sunt. *Ad Sacerdotium non promoveatur quis antequam 25. annum ætatis suæ attigerit, & quantum Religionis, nisi Minister Provincialis cum consilio discretorum aliter judicaverit faciendum. Cui statuto Fratres Minores extra Galliam, & Hispaniam stare debent. *Hujus statuti meminit P. Vazquez tom. de Eucharist. disput. 246. cap. 4. num. 43. adnotatque concessionem Innocentii VIII. factam fuisse vivæ vocis oraculo, & privilegia sic concessa à Capitulo Generali suspendi posse, ac proinde prædictum privilegium limitatum fuisse in Capitulo Burgenfi, quam limitationem pro toto ordine ubique terrarum factam supponit. Sed de his alii. Nobis sufficit adnotare privilegia supra excerpta Joannis XXII. & Julii II. & Pii IV. non vivæ vocis oraculo, sed Bullis specialibus fuisse concessa Ordini Minorum, & Conventui Chartusie SS. Trinitatis, quibus per communicationem, (si modo subsistant) Minores etiam uti poterunt: si solum concessionem vivæ vocis oraculo factæ à Capitulo Generali suspendi possint; & hæc de qua loquimur, absque recursum ad Sedem Apostolicam, suspensâ fuerit; ut supponitur.

8. Insuper, quod Regulares modò possint ætatem à Tridentino præscriptam ordinari, virtute concessionis Pii Quarti, supra num. 4. memoratæ, confirmantis, absque ulla modificatione, omnia privilegia Conventus Chartusie Sanctissimæ Trinitatis; probatur auctoritate Doctorum celeberrimæ Universitatis Salmantina, quam adducit M. Hinojola ubi supra his verbis: *Hæc confirmationis Bulla ostensa, tunc Academiæ Salmantina affirmavit DD. tum Theologi, tum utriusque Jurisprudentes, posse Mendicantes vi hujus privilegii, non obstantibus recentis Concilii decretis, uti omnibus privilegiis sibi jam dudum concessis. Et hæc subscriptio cum authentico præfatæ Bullæ servatur Mexici Indiarum Occidentalium, in Collegio S. Pauli Augustiniano. Hoc stante (inquit) stetit videntur integra nostra privilegia, ac in antiquum robur restituta, in Pontificatu Pii Quarti, cui successit Pius V. *Hactenus M. Hinojola, qui ut supra vidimus, ex Motu proprio Pii V. omnia sui Ordinis privilegia antiqua, & per Tridentinum revocata, in suo etiam robore nunc existere, modicus affirmat.

9. Nec contra superius dicta militare putant Bullæ Gregorii XIII. quæ incipit in tanta rerum mole edita Kalendis Martii, anno 1573. reducens ad terminos juris communis, & Concilii Tridentini tres constitutiones à Pio V. pro Ordinibus Mendicantibus, aliisque rebus editas. Primum, quia Gregorius XIII. non revocavit constitutionem Pii Quarti adductam. Secundò, quia valde dubium est, ut solum videretur revocare constitutiones alias memorat. Tertio, quia non revocat vivæ vocis oracula. *Quia oracula non dicuntur constitutiones, ut Henríquez; & revocatis privilegiis, non intelliguntur oracula revocata, nisi in specie revocentur, ut cum pluribus tradit Mag. Hyacinthus Dianus in tract. 21. de Confirm. privileg. quest. 17. numer. 17. fol. 49. Unde, saltem pro foro conscientie, videntur constitutiones confirmari, posse Regulares uti suis privilegiis per Tridentinum revocatis, tradit Henríquez lib. 6. cap. 6. litt. R. & lib. 7. cap. 2. n. 8.

10. Insuper efficacius intentum hoc habetur. Quia hæc Bulla Gregorii XIII. non fuit promulgata, aut saltem non fuit Regularibus intimata, præter Navar. in Manual. cap. 27. in fine. Cui concordant Peyrinus, Henríquez, Thomàs Jese, & Henríquez de Llamas, apud Dianam p. 3. tract. 2. n. 10. Item Rodericus, Sorbus, Medina, Portel, Cordero, Augustinus de Bellis, & alii, quo citatos loquitur Brunus Cassing. tom. de privilegiis, tract. 11. cap. 5. p. 1. fol. 50. Ergo Bulla Gregorii XIII. ob hæc non potest.

11. Denique difficultas ex hoc capite obijci dicitur, quia licet præfatæ Gregorii XIII. Bulla promulgata fuisset, & recepta; tamen postea Gregorius eam revocavit, confirmando privilegia Minorum amplissima confirmatione, cum clausula derogatoria suæ antedictæ constitutioni, & aliorum prædecessorum, quæ eorum privilegia obstat possent, sub datis die 25. Maji, ann. 1573. in Bulla quæ incipit *Ex benigna*, cujus clausulam derogatoriam ad verbum refert Brunus ubi supra fol. 4. p. 1. in fine. Quapropter dum aliunde non evincatur, privilegia antiqua Regularium per Tridentinum revocata, nunquam fuisse restituta, & saltem præfata allegationem Antonii de Hinojola, quoad Bullam Pii Quarti, & Pii V. difficile satis videretur, opinionem Bruni, pro ordinandis Regularibus ante ætatem Tridentino præscriptam, improbare.

S. III.

Judicium Auctoris.

12. Verumtamen suffragium illi ferre, nec improbabili, possum. Tum quia non est in Bulla apud Regulares, quem sanè non amisissent, si ipsos fixum non esset, præfatum privilegium non esse post Tridentinum: tum quia Bullæ allegatæ à Pio Quarto, & Pio V. quibus præcipuum, immò, etiam præfatæ opinionis fundamentum, immò, non extant in Bullario: (semel enim, & iterum evoluto, non reperio) Tum quia Doctorum, qui modò disputant, an post Tridentinum privilegia Regularium ei contraria subsistant: non tantum pro foro externo, sed pro solo conscientie foro. Hanc enim restitutionem fecisse Pium V. vivæ vocis oraculo Fratribus Ordinis Minorum, constans est apud Theologos, & passim ita referuntur illa verò Bulla Pii Quarti, & de Motu proprio

prio Pii V. ab Hinojosa allegatis, pauci pro foro externo suffragari meminerunt. Insuper restitutionem privilegiorum Regularium à Gregorio XIII. factam, (de qua Brunnus ubi *suprà*) P. Vazquez, ex declaratione sacre Congregationis Concilii, asserit, pro solo conscientie foro factam fuisse. Vide illum *tom. de Eucharist. disputat. 246. cap. 4. num. 43. ibi*: * Ut restantur Cardinales Congregationis Concilii Tridentini, postea idem Greg. XIII. hæc privilegia Mendicantibus contra Concilium Trident. restituit in foro conscientie. * Sic Vazquez, cui consonat Henriquez *lib. 6. cap. 10. litt. B. dicens*. * Quidam Regulares habent confirmatum post Concilium Trident. privilegium de supplemento ætatis, & fruuntur pro foro conscientie privilegiis per Tridentinum derogatis, ut concessit Pius V. *sup. cap. 6. litt. R.* * Quod tradit etiam P. Sà, *verb. Relig. num. 56. dicens*: * Pius V. voluit Mendicantes uti gratis suis, & privilegiis in foro conscientie, non obstante Concilio Tridentino. Et quamvis ejus Bullam, ubi eis multa concessit, revocaverit Gregor. XIII. tamen postea revalidavit, ut testatur Congregatio Concilii. * Hæc ille.

13. Non inficior Patrem Sà inde deduxisse: * Quarevidentur posse ordinari ante legitimam ætatem, * cui favet Henriquez *suprà*, dum concedit habere confirmatum post Tridentinum. * Privilegium de supplemento ætatis. * Hæc tamen doctrina, si pro solo conscientie foro, Regularium privilegia sint restituta, difficilis visa est Patri Vazquez ubi *suprà* n. 44. & Dicastillo de Sacram. Ordinis, tractat. 6. disput. 1. dub. 21. num. 302. Nam absque litteris dimissoriis, nullus Regularis ordinari potest, cum autem in illis veritas exprimi debeat, nequibit Provincialis testificari, subditum habere legitimam ætatem ad ordines; cum hoc falsum sit, & in privilegio non concessum, quia nequit intelligi privilegium, ut falsitas in litteris contineatur. Si verò Regularis, veritate expressa, ordinari posset virtute hujus privilegii, jam illi suffragaretur in foro externo, contra id, quod supponimus. Sic authores citati discurrent. Cæterum, si aliunde præfata sententia improbanda non esset, his facile occurrere posset cum Doctoribus aliis, qui, admissa privilegiorum restitutione, existimant ad ordines etiam suffragari, & litteras dimissorias veritatem continere, si superior testetur, habere legitimam ætatem, quia legitima est pro Regularibus, quam Pontifices ex privilegio talem admittunt, quamvis non attingat ætatem jure communi à Tridentino requisitam. Quapropter illam non improbat P. Vazquez ubi *suprà*; nonnullos pro ea militare, suppresso nomine, referens.

14. Sed ut omnis opinandi aditus præcluderetur, novissimè proditi decretum sacre Generalis Inquisitionis Romanæ, in quo Sanctissimus noster Alexander VII. die 18. Martii, anno 1666. prohibuit, ut scandalosam hanc propositionem, * Regulares possunt in foro conscientie uti privilegiis suis, quæ sunt expressè revocata per Concilium Tridentinum. Unde à posteriori aperte intelligitur, privilegia ejusmodi, quæ aliquandò fuerunt revalidata, fuisse tamen postea pro utroque foro revocata. Ac proinde modo improbabile prorsus esse, ordinari posse Regulares ante legitimam ætatem. Et ut refert M. Donatus p. 1. tract. 12. de Confirm. privil. quæst. 17. sol. 134. n. 23. jam erat in specie expressè probatum à Sixto V. anno 1588. *confir. 91. quæ incipit Sanctum, & salutare, folio 65r. Bullarii. Quod iterum repetit p. 3. tr. 11. fol. 196. cui prohibitioni absque dubio innititur censura Alex. VII.*

15. Addit tamen Donatus ibidem, esse probabile, Regulares quoad forum conscientie, & quietem animarum subditorum posse uti privilegiis à Concilio revocatis. * Quoad absolvendum à censuris, & dispensandum in irregularitatibus contractis. * Sed post præfatum Alexandri VII. decretum, hoc dici non potest: & ipse sibi non constat, quia *tom. 4. tract. 3. quæst. 17. ait*, oraculum Pii V. sub anno 1566. die 13. Maii, quo declaravit, Patres Minores in foro conscientie posse uti omnibus gratis, & privilegiis per antecessores Pontifices sibi concessis, etiam quoad illa, quæ fuerunt abrogata per Concilium Trid. fuisse per Sixtum V. revocatum in constitutione prædicta, quæ incipit: *Sanctum, & salutare*. Quam revocationem Clemens VIII. confirmavit, anno 1595. in constitut. quæ incipit: *Romanum Pontificem*. Quibus omnino standum est: ergò opinioni contrarie nulla in posterum remanet probabilitas, maxime post decretum Sanctissimi nostri Alex. VII. nuper adductum, quo præfate revocationes privilegiorum, etiam pro foro conscientie nobis innotescunt, quas ipse confirmavit, dum opinionem Theologorum contrarium asserentium, ut scandalosam damnavit, prohibuitque.

QVÆSTIO XIV.

*Utrum ad incurrendum impedimentum criminis dirimens matrimonium, notitia impedi-
menti requiratur?*

§. PRIMUS.

Premittuntur nonnulla.

1. **C**Rimina, quæ matrimonium subsequens dirimunt, possumus ad duo reducere. Primum est adulterium cum machinatione mortis alterius conjugis, effectu subsequuto. Secundum est adulterium cum promissione de contrahendo post conjugis mortem, vel cum contractu matrimonii de præsentem cum adultera.

2. Ad contrahenda ejusmodi impedimenta aliqua conditiones requiruntur, ut videre licet apud Sanchez de Matrim. lib. 7. disput. 78. & 79. in quibus assignandis Doctores non conveniunt, sed in opinionibus dividuntur: verb. grat. An incuratur impedimentum criminis, quando uxor occidit maritum ad contrahendum cum adultero? Quod negant M. Victoria, M. Petrus de Ledesma, & alii, sed contra communem Doctorem. Quia leges non magis probant de marito occidente uxorem, quam de uxore occidente maritum. Item, an sufficiat, absque adulterio mortis machinatio, quando non solus conjux alterius conjugis mortem machinatur, sed alter etiam cum quo est contrahendum? Negant nonnulli asserentes, hoc impedimentum absque adulterio nunquam contrahi. Sed hoc etiam est contra communem, quia quando uterque machinatus est mortem, non requiritur adulterium, sed quando alter tantum, ut ex variis juribus deducitur. Item, an conjugis interfectio requiratur fieri ex intentione contrahendi? Quod desiderari ad contractionem hujus impedimenti, negant Cajetanus, Petrus de

Pp 4

Soto

Soto, Armilla, & alii. Sed contra D. Thomam, & communem Theologorum, & Canonistarum sententiam. Quia iura statuentia hoc impedimentum ad hanc intentionem respiciunt. Item, an promissio matrimonii ficta, & oretentia sufficiat cum adulterio, an vera, & ex animo facta requiratur? & hanc requiri docent Henriquez, Sâ, & alii. Sed contra plures, quia in ordine ad extorquendum adulterium, spe futuri matrimonii, post mortem conjugis, æquæ facit promissio ficta, alteri ignota, ac promissio vera: ac proinde eadem est utriusque ratio. Item: an promissio debeat præcedere adulterium? Affirmant M. Ledesma apud Joannem de la Cruz in director. 2. p. de Matrim. quest. 4. con. 4. Sed absque fundamento. Cum ex jure, adulterium, adjuncta promissione, matrimonium dirimat, quod utique verè datur, siue promissio antecedit adulterium, siue subsequatur. Insuper sub opinione etiam est, an promissio debeat esse mutua? An juramento etiam firmata? An adulterium utrique delinquentinorum? Et denique, an quod vir intra vas adulteræ semina verit? Hoc enim requirit, ait M. Corradus in Respons. cas. quest. 142. dicens: ita fuisse declaratum Romæ, quia viro non terminante, non est adulterium in sua specie completum, nam talis copula, neque ad consummationem matrimonii, neque ad impedimentum affinitatis contrahendum est sufficiens. Quæ quidem ratio æquæ probat, similiter requiri, ad hoc impedimentum contrahendum, quod femina etiam semina verit, quia eâ non concurrente, non sufficere seminationem viri ad consummandum matrimonium, nec ad impedimentum affinitatis contrahendum, est probabilis multorum opinio, ut videre licet apud Sanchez de Matrim. lib. 2. disp. 22. n. 11. & apud Dianam 3. p. tr. 5. resol. 19. & in addit. resol. 21. & 4. p. tract. 2. resol. 43. & 5. p. tract. 13. resol. 54. & alibi. His positis.

§. II.

Doctorum sententia.

2. Quod in præfenti inquirimus, est; an ad incurrendum criminis impedimentum, sic necessarium scire, tale crimen matrimonium contrahendum dirimere? Negant communiter Doctores cum D. Thoma, apud Mag. Serram tom. 2. in 2.2. quest. 96. artic. ad tertium, & apud Dianam p. 10. tract. 13. resol. 51. Quorum fundamentum est, quia impedimentum criminis non est purè pœna delicti, sed principaliter est inhabilitas ad contrahendum, sicut & reliqua impedimenta. Ergo sicut alia ab ignorantia incurruntur, ita & istud.

4. Nihilominus contrariam sententiam tenet M. Paludanus in 4. sent. distinct. 34. quest. 1. num. 17. dicens; requiri scientiam impedimenti criminis, ex parte utriusque delinquentis, nec sufficere ex parte unius. Verba ejus sunt. * Item requiritur in his duobus casibus, quod uterque sciat impedimentum, de concess. præben. cap. 1. Nam altero ignorante non dirimit, ut extra eod. tit. propositum, &c. & cap. veniens extra. de spons. cum in Apostolica. * Sic ille. Et absolute requiri scientiam, licet non explicet, an ex parte utriusque, docet Fernandez in Medulla cas. conscient. p. 3. cap. 16. sect. 5. in fine, subnectens: pro hac sententia stare etiam Majorem quest. 2. dist. 37. quest. 1. artic. 4. & esse communem opinionem. Eandem amplectitur Paucius in Misc. cas. conf. tom. 2. opusc. 1. quest. 176. Et novissimè defendit doctissimus Fr. Leander à Mur-

cia in disquis. in 1.2. D. Thomam lib. 2. disp. 4. de for. et ritatem, & alias pœnas per leges Ecclesiasticas positas non incurri ab eo, qui illas ignorat, quia ignorantia vincibilis, & culpabilis, dummodo non sit vincenda, nulla, vel ferè nulla diligenter inhibita sit, Navarrus, Sylvester, Navarra, & alii. * Hanc opinionem referent non probat Diana p. 10. tract. 13. resol. 51. Et non debet habere non andet, dicens: scitèd supradicta opinionem habere difficultatem, & nolle opinionem hanc, tam præjudiciali sacris Tribunalibus sententiarum, & Datarum Romanarum calculum sumere. * Nam si haec opinio, inquit, esset admittenda, plures in contrahendis matrimoniis non essent dispensationes. * Consequentis Diana etiam fuit, sed aliud è fundamentum ex quo debetur non evertat, oleum & operam perdidit. Alia pœna in casibus, abolende forent opiniones circa dispensationes: omnes enim negative Tribunalibus sententiarum, & Datarum Romanarum præjudicium, tam plures dispensationes non esse necessarias docent, ut passim apud Doctores reperies.

5. Suaderi potest sententia Paludan, & aliorum pluribus petitis argumentis, ex doctrina P. Thome Sanchez in libris de Matrimonio. Primum delinquit ex his, quæ de impedimento criminis tractat lib. 7. disp. 5. num. 7. ubi aperte docet, impedimentum esse in pœnam delicti commissi, & ad præcedendum in pœnam. * Dupliciter, inquit, interdictum est matrimonium inter aliquos: priori modo ob speciem motuum virtutis, posteriori modo in delicti admitti pœnam, aliquodque præcedendum damnam. Et quo principio deducit, copulam habitam cum femina, cum qua ratione impedimenti criminis, neque iniri matrimonium, non habet circumstantiam in confessione explicandam. * Quia in ea, inquit, dicit ratio prohibitionis matrimonii, æquum pœna delicti admitti, & ne deat ante captionem mortis conjugis, ad contrahendum cum adulteræ. * Sic ille.

6. Ex quibus patenti opinio Paludan sic arguit. Impedimentum criminis est pœna delicti commissi, & simul medicina ad illa præcedenda sed nulla pœna, (licet simul habeat rationem medicinæ) incurritur ab ignorante illam. Ergo neque impedimentum criminis. Minor in qua est difficultas traditur ab ipso libro 9. de Matrimonio disp. 32. num. 10. & sequent. ubi universaliter de omnibus pœnis loquendum adest, ex cap. 2. de constitutionibus in 6. In qua propositione indefinita, quæ universaliter æquivalletur: ignorantiæ excusare ab incursum pœna, proinde ab omni pœna, ut iple probat lib. 7. disp. 4. num. 2. sic exponens indefinitas juris propositiones. Ergo impedimentum criminis, utpote, quod pœna delicti est, non incurritur ab ignorante, sed requiritur illius noticia, quia non videtur contrarium, quod tantum sibi quis detrimentum insequendum ignorans subeat.

7. Confirmatur primò ex doctrina, quam probabilem, & piam vocat ipse Sanchez lib. 7. cap. 4. con. 1. ubi loquens de impedimento dirimente, quod ad contrahendum, mortuo marito, contrahit quis variè licentiam ei dedecit, vel dissimulaverit, ut ad contrahendum sacrum promoveretur, licet: * Temporalis quidam Doctores volentes, ut tunc matrimonium contrahendo reddatur inhabilis uxor promotioni contra-

tens quando fuit conscia juris reddentis eam inhabilem, & adhuc consensum præstitit, siue cum voto, siue abique voto. Non enim rationi consonat attendere uxorem huius sibi detrimenti subsequi ex illius licentia concessione infciam illud perpeti. Et ita docent Hostiens. Goffredus, Alsenus, & Gaeta. Et est opinio pia, ac probabilis. Sic ille. Si ergo scientia huius impedimenti requiritur probabiliter ad illud contrahendum, cur potiori iure id in nostro casu non eveniat? In quo impedimentum criminis rationem habet pœnæ, ut fatetur ipse Sanchez supra, & tradit expressè Vazquez 1. 2. tom. 2. disp. 168. c. 3. n. 10. * dicens: * Impedimenta ex crimine profecta verè sunt pœnæ, quale est impedimentum, quod vocant uxoricidium cum machinatione ad mortem. * Quare ergo de hoc impedimento, quod de præcedenti non est allendendum? Quare de hac pœna negandum, quod dereliquis, tradunt Vazquez, & Sanchez, & passim Doctores, quos videre poteris apud Dianam 3. p. tract. 5. Miscal. resol. 13. & 67. & tract. 6. Miscal. resol. 7. & 41.

8. Confirmatur secundò ex ipso Sanchez lib. 9. disp. 32. nu. 18. ubi sic scribit. * Adde annullationem actus, quando non est solemnitate defectu, sed in delinquentis pœnam, non incurrit à legis ignorantia, ut bene advertit Anton. cap. de constitutione num. 19. * Bene: sed annullatio matrimonii coram Parocho, & testibus celebrati est annullatio actus, non solemnitate defectu, sed in delinquentis pœnam à lege Pontificia proveniens, ergò à legis ignorantia impedimentum criminis incurri non poterit.

9. Urgetur ex doctrina, quam pluribus citatis, defendit etiam Sanchez supra n. 49. ubi probat, ignorantiam juris humani, statuentis pœnam privationis debiti conjugii habenti copulam cum consanguineis alterius conjugis in 1. & 2. gradu, illum eximere ab hac pœna, eo quod in reliquis pœnis hæc ratio locum habet, ac proinde in hac privationis debiti, eandem habere debeat. Ergò à simili in nostro casu dicendum.

10. Secundum pro hac sententia argumentum desumitur ex alia doctrina ipsius Sanchez lib. 9. disp. 32. citata, n. 13. ubi rationem reddens, cur excommunicatio non incurrat ab ignorante, sic ait: * Quia ex una parte excommunicatio est medicinalis cap. 1. de sent. excom. in 6. Et ex altera est ultima pœna, quæ Ecclesia punit, teste Augustino, de correctione, & gratia cap. 15. attende) At non esset medicina, sed potius obesset, si ignorata incurreretur. * Expensas quæso iterum rationem: ex illa enim argumentum ad hominem sic conficitur. Impedimentum criminis est pœna delicti commissi, secundum quam rationem non incurritur abique notitia, & simul est medicina ad præcavendum aliquod damnum, ut tradit ipse author sup. lib. 7. de matrim. disp. 3. verbis supra datis. Atqui non esset medicina, si ignoratum incurreretur: ergò nequit incurri ab ignorante. Nam de impedimento criminis, non aliter, ac de excommunicatione sentiendum est, cum eadem utrobique militet ratio: sicut enim excommunicatio ignorata nequit esse medicina ad vitandum crimen, eo quod ignorata nequeat delinquentem retrahere à crimine patrando, ita similiter impedimentum propter crimen nequit ignoratum esse medicina ad illud vitandum, cum certissimum sit, neminem ejus, quod ignorat, memoria, aut timore coerceri posse. Ac proinde sicut de excommunicatione docet Sanchez, quod ex eo quod est medicina, potius obesset, quam prodesset, si ignorata incurreretur: idem de impedimento criminis, si consequenter procedat, dicere debet. Ex utroque enim capite, medicina, & pœnæ ignorantiam, ut incurri possit, excludit.

11. Tertiò probatur, quia si propter aliquam rationem impedimentum criminis incurreretur ab ignorante, maxime quia licet sit pœna, est tamen simul, & præcipue inhabilitas ad contrahendum. Sed hæc ratio parum probat; quia ipsamet inhabilitas est in pœnam criminis statuta, atque adeo quod requiritur ad incurrendum pœnam, est etiam requisitum ad inhabilitatem incurrendam. Quod exemplis evincitur. Irregularitas ex delicto, verò, grat. ex homicidio, est inhabilitas quedam ad ordines suscipiendos, & ad utendum susceptis, & tamen quia in pœnam delicti statuta est persona particulari propria autoritate occidenti, non incurritur ab ignorante, ut alibi pluribus citatis, ostendimus. Et loquentes de aliis irregularitatibus ex delicto (v. gr. ex eo quod quis censurâ ligatus celebravit, ut si excommunicatus, suspensus, vel interdictus alicujus ordinis sacri actum exerceat, vel ex eo quod scienter rebaptizavit) tenent plures Doctores, quos citatos sequuntur Thomas Sanchez lib. 9. disp. 32. M. Cornejo disp. 6. de irregularit. dub. 3. Leander à Sacram. tom. 5. de irregularitate tract. 1. disp. 4. quest. 6. Portel in dubis Regul. verbo, Ignorantia. nu. 19. Reginaldus, Peregrinus, & alii, quos citatos sequitur Diana, p. 3. tract. 5. resol. 67. Ergò licet impedimentum criminis, sit inhabilitas ad contrahendum, cum hæc sit statuta in pœnam criminis, non incurritur ab ignorante. Secundò excommunicatio, quæ & pœna, & medicina est, sicut impedimentum criminis, est etiam inhabilitas ad actus jurisdictionis exercendos: & tamen quia hæc inhabilitas est in pœnam, requirit ad sui incursionem, notitiam legis positivæ, eam imponentis; ergò. Tertiò: reservatio peccati est ablatio jurisdictionis ad absolvendum, atque adeo, severè, reddit inhabiles inferiores Sacerdotes ad absolutionem impetiteam: & tamen quando in pœnam delicti statuitur, non incurritur ab ignorante talem esse reservationem, ut tradit Sanchez supra disp. 32. citata, n. 18. dicens: * Hinc deducitur, dum in nova constitutione reservatur absolutio alicujus peccati in odium illius, ut fecit Sixtus V. contra male promotos ad ordines, ignorantem invincibiliter eam constitutionem, non incurtere hanc reservationem, quamvis se delinquere notit, quia ea reservatio est pœna statuta in odium delinquentis, &c. * Quod de omni reservatione docent plures, ut alibi diximus, quos cum Diana p. 6. tract. 6. resol. 42. sequitur Thomas Hurtado tom. 2. variar. resol. tract. 12. cap. 1. n. 113. fol. 323. Ergò licet impedimentum criminis sit inhabilitas ad contrahendum, non bene hinc deducitur, non exigere scientiam, ut incuratur: nam cum ipsamet inhabilitas sit nonnumquam statuta in pœnam delicti, sicut deficiente delicto non incurritur, ita nec deficiente notitia legis, in pœnam delicti, illam statuentis; quia ut incuratur in pœnam, æquè requiritur notitia pœnæ, ac ipsum delictum: juxta doctrinam, quam modò supponimus, de scientia requisita ad incurrendas pœnas, & præcipue medicinales, qualis est impedimentum criminis, ut de irregularitate, & excommunicatione, & aliis, quæ simul inhabilitates quædam sunt, diximus supra.

12. Itaque sicut duplex genus est irregularitatum, aliæ enim purè inhabilitates sunt: ut ex defectu natalium, ex defectu lenitatis, & ex defectu corporis: eas quas incurrendas non requiritur scientia legis: eas statuentis; aliæ verò sunt in pœnam delicti statuta: ut irregularitates omnes ex delicto, ad quas incurrendas notitia legis statuentis irregularitatem necessaria est, juxta plurimum Doctorum opinionem, quos dedi supra: ita similiter duplex est impedimentorum matrimonii

trimonii genus: quædam enim sunt purè inhabilitates ad contrahendum, ut impedimentum affinitatis, ex copula licita, aut etiam ex ignorantia consanguinitatis illicitè habita, cognatio spiritualis, quæ contrahitur baptizando filium communem, etiam in casu necessitatis, & similia. Quæ quidem impedimenta cum non fuerint imposita in pœnam delicti, sed propter alios fines, suis locis examinandos, sunt purè inhabilitates ad contrahendum; ac proinde non requiruntur earum notitia, sed prorsus ignoratæ incurruntur. Alia verò impedimenta sunt, quæ non purè inhabilitates, sed pœna etiam sunt, & in criminis punitionem statuta, quæ sicut, & irregularitates ad sui incurfionem notitia legis indigent: & huiusmodi censetur esse impedimentum criminis.

13. Ex dictis; videntur sibi Doctores citati enervasse fundamenta, quibus nititur Diana, cum aliis, ad contrariam sententiam suadendam; nempe ab exemplis petita ex lege Canonica, & civile, in quibus statuitur, ne testamenta condantur absque certo numero testium; nec professio emittatur, nisi completo integro anno novitiatus, & post annum decimum sextum: & tamen si quis (inquit Diana) ex ignorantia has condiciones omitteret, nec testamentum, nec professio valerent. Sed qui tem, me etiam iudice, argumentum Dianæ leve est: quia utitur statutis quæ rationem pœnæ non continent, nec inhabilitatem in delicti punitionem inducunt. Ac proinde cum nulla sit paritas, disparitatem reddere nos cogimur. Sicut nec in alio simili, quod adducit, de illo, qui cum cognovisset carnaliter matrem, contraxit postea bonâ fide cum filia impedimentum affinitatis ignorans. Nam hoc impedimentum, ut prædixi, cum sit purè inhabilitas, non requirit scientiam, ut incuratur: eodem enim prorsus modo incurreretur, si absque ulla culpa existimans invincibiliter esse propriam uxorem, matrem cognovisset; quod secus contingit in impedimento criminis, quod in pœnam delicti statutum est, quod proinde sicut deficiente delicto incurri non potest, ita nec deficiente notitiâ pœnæ, si aliud oppositum non probetur.

14. Denique non est dubium, potuisse Ecclesiam impedimentum criminis, etiam materialis instituire, ita ut quamvis formalis adulterii malicia, aut decisionis deficeret, maneret inhabilitas ad contrahendum, tamen de facto non instituit. Similiter certum est statuere potuisse, ut etiam ab ignorante incurreretur; ceterum dum non ita instituisse constiterit, non est cur de hoc impedimento criminis, sicut de aliis, quæ in pœnam non imponuntur, discurremus.

J. III.

Iudicium Authoris.

15. **D**edi fundamenta, quæ pro Paludani sententia congerere potui, sed contraria, & communis tenenda est. Quia sicut affinitas, & consanguinitas, & cognatio spiritualis sunt ab Ecclesia instituta impedimenta dirimentia, ne occasione conversationis, & nimis familiaritatis, quæ ex illis generari solet, actibus inhonestis, spe matrimonii contrahendi, daretur occasio; ita similiter ut adulteriis, & homicidiis, spe matrimonii futuri, omnis præcluderetur aditus, hanc inhabilitatem impedimenti criminis statuit Ecclesia, quam ab omnibus delinquentibus, sive scienter, sive ignoranter contrahi voluit,

sicut & cæteras, de quibus supra, quantum ad rationem: licet hoc impedimentum, delictum principaliter intendit Ecclesia. Hoc vero non vim inhabilitatis alius impedimenti committens, deoque maiorem impedimenti notitiam Ecclesia non exigit.

16. Secundò probatur, quia si impedimentum criminis non incurreretur ab ignorante esse delicto; nec etiam contraheretur ab illo, qui in consideratione naturali, & inculpata, seu ex inadvertentia, & oblivione, tempore commissi delicti non recordaretur esse impedimentum. Nam nec deinde excusandum à pœnâ; inadvertentia, aut & ignorantia omnino equiparantur, ut docet Thom. Sanchez in Sum. lib. 4. cap. 22. num. 18. Item rom. 5. in 3. p. disp. 4. scilicet 8. num. 11. Diana 3. p. 2. sol. 41. Puente, Hurtado 2. 2. sol. disp. 83. §. 4. Bardi apud Dianam p. 9. tract. 6. ref. 13. dicunt, qui ex inadvertentia non recordatur censuræ, nec censuram, nec peccati relevationem incurre. (Quæ doctrina, ait Hurtado, magis consideranda indiget, quia non raro heretici suscipiuntur in parâ consideratione censuræ) ergo sicut cum censuram ignorat, nec censuram, nec peccati relevationem incurrit, (ut tradunt Sanchez in Sum. lib. 4. cap. 11. §. in fine, & cum Vazquez de alius Paludani 2. 2. p. 2. punct. 15. §. 2. & cum Egido, Granado, & Laveren Leand à Sacram. tom. de penit. tract. 1. disp. 11. §. 16.) ita nec cum peccat ex oblivione, seu inadvertentia ad censuram. Et consequenter si impedimentum criminis non incurrit, qui illud ignorat, ita neque qui ex ejus inconsideratione crimen admitterit. Sequelam hanc nemo concedere audebit, ut admittis principis eam facillè vitare poterit. Ergo incurrendum à fortiori est incurrendum impedimentum criminis, non esse necessarium illius notitiam.

17. Ad argumenta in contrarium facile ex dictis responderetur. Ad primum, & secundum dic, communicationem primò, & principaliter esse in pœnam delicti, & secundario in medellam. Quod est conceptu cuiusvis alterius pœnæ, in cuius impositione, & taxatione legislatores bonum reipublice legem attendunt, quam pœnarum timor, & præmonitione spe conservat. Secus verò contingit in impedimentis matrimonii instituendis, quæ suo conceptu primario non delictorum punitionem, sed alios fines respiciunt. Aliter enim affinitas ex copula fornicaria, quia delictum supponit, & idè rationem pœnæ continere dicitur, non contraheretur ab ignorante ex tali copula impedimentum oriri, quod talis ex contrarie opinionis authoribus concedetur debet. Ad tertium dic, inhabilitatem non esse in pœnam criminis primario institutam, sicut nec timorem ex copula fornicaria, & idè non considerandum quæ ad rationem pœnæ, sed quæ ad inhabilitatem contrahendam requiratur notitia. Et cum nulla considerari ex Ecclesiæ praxi, ex communis Theologorum nobis confiteri; his stare debemus.